

ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

มิถุนายน 2555

ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนพระฤทธิ์พัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑทวทยาลย มหาวทยาลยศรจรนทรวจรอม เพื่อเป็นส่วนหน่งของการศกษา
ตามหลกสูตรปรญญาการศกษามหาบัณฑทต สาขาวิชาจตวทยาการณะแนว

มฤถุนายน 2555

วิษุตา วิจิตรวงศ์. (2555). ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนพระฤทธิ์พัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ.

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระฤทธิ์พัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกนักเรียนที่มีคะแนนการทำงานร่วมกันต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 และสอบถามความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทดลอง จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการทำงานร่วมกันและกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีพัฒนาการทำงานร่วมกันเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECT OF GROUP ACTIVITIES TO DEVELOP GROUP WORKED OF THE SECONDARY
SCHOOL STUDENTS OF PHRAHARUTHAI PATTHANAVES SCHOOL IN BANGKOK.

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University.

June 2012

Witchuda Wichitwong. (2012). *The Effect of Group Activities to Develop Group Worked of the Secondary School students Of Phraharuthai Patthanaves School in Bangkok.*

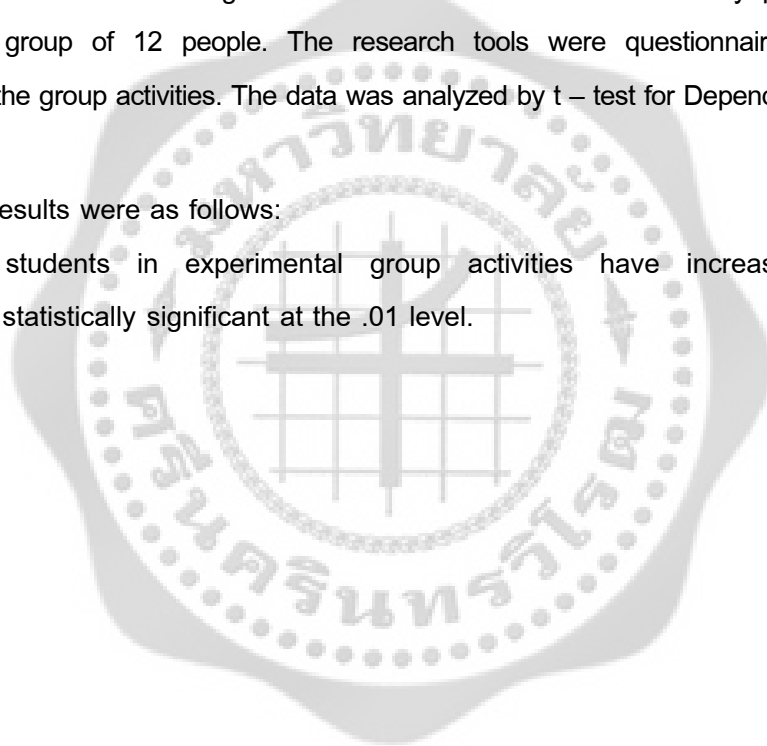
Master Project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Assistant Professor.

Dr.Totsaworn Maneesrikum.

The purpose of this research was to compare the results of the effect of group activities to develop group worked of the secondary school students of Phraharuthai Patthanaves School in Bangkok, the second semester of academic year 2011. The samples used in this research are the chosen students who got lower Percentiles of 25 and voluntary participation in the experimental group of 12 people. The research tools were questionnaires about working together and the group activities. The data was analyzed by t – test for Dependent Samples.

The results were as follows:

The students in experimental group activities have increased development collaboration statistically significant at the .01 level.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีข้า อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และประธานสอบสารนิพนธ์ อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรีและอาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง กรรมการสอบสารนิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้แนวคิดและข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ พีรพัฒน์ ฤวิรัตน์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบ ให้คำปรึกษา คำแนะนำที่ดี ในการ แก้ไขปรับปรุงเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณซิสเตอร์โนรา ระดมกิจ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร ที่ได้เป็นกำลังใจและเื้ออำนวยการความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลใน การวิจัยและดำเนินการทดลอง และขอบคุณซิสเตอร์วานุรัตน์ แสนยากุล ผู้อำนวยการโรงเรียนพระแม่มาลี พระโขนง กรุงเทพมหานคร ที่ได้กรุณาและอำนวยความสะดวกในการทดลองเครื่องมือในการวิจัย ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่เชลียง เวชยันต์ มหาธิการิณี คณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้า แห่งกรุงเทพฯ ที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนในการศึกษาและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยและขอบคุณพี่น้องสมาชิก คณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯที่ได้เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย

ขอบคุณคุณครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกท่านและนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทดลองที่ได้เสียสละเวลามาเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้การวิจัย ครั้งนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

ขอบคุณคุณวิชชุดา สุขสวัสดิ์ และเพื่อนๆ ในสาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และแสดงความห่วงใยแก่ผู้วิจัย

คุณความดีและประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมมอบแต่บิดา มารดา ญาติพี่น้องทุกท่านที่ให้กำลังใจ ครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา อบรมสั่งสอน ให้ ข้อคิดที่ดี ๆ เสมอมาและมีผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมจนทำให้สารนิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไป ด้วยดี

วิชชุดา วิจิตรวงศ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกัน.....	9
ความหมายของการทำงานร่วมกัน.....	9
ความสำคัญของการทำงานร่วมกัน.....	10
แนวคิดและทฤษฎีการทำงานร่วมกัน.....	11
ลักษณะและองค์ประกอบในการทำงานร่วมกัน.....	13
ปัจจัยในการทำงานร่วมกันให้ประสบผลสำเร็จ.....	16
ประโยชน์ของการทำงานร่วมกัน.....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกัน.....	18
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม.....	21
ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม.....	21
จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม.....	22
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม.....	23
คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม.....	25
กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม.....	28
ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมกลุ่ม.....	29
ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม.....	30
เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่ม.....	30
ประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	35
ประชากร.....	35
กลุ่มตัวอย่าง.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ.....	35
วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	46
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	46
สมมติฐานในการวิจัย.....	46
วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
สรุปผลการวิจัย.....	47
อภิปรายผลการวิจัย.....	48
ข้อเสนอแนะ.....	53
บรรณานุกรม.....	54

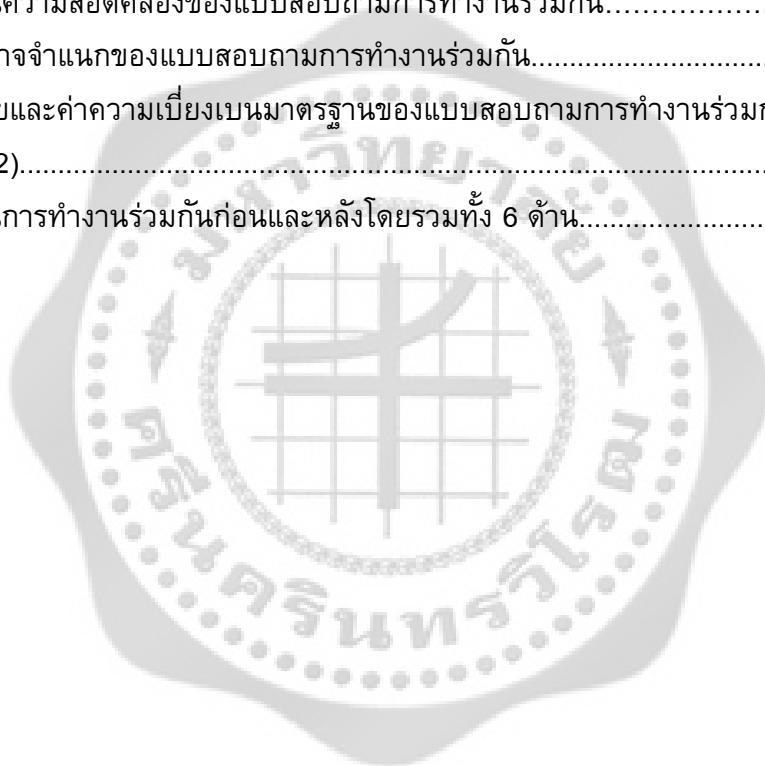
สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	60
ภาคผนวก ก.....	61
ภาคผนวก ข.....	63
ภาคผนวก ค.....	68
ภาคผนวก ง.....	119
ภาคผนวก จ.....	126
ภาคผนวก ฉ.....	134
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	136

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบการทดลอง One Group Pretest – Posttest Design.....	40
2 กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน.....	41
3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงาน ร่วมกัน (n=12).....	45
4 แบบสอบถามการทำงานร่วมกัน.....	71
5 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน.....	120
6 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน.....	123
7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน (n=12).....	127
8 คะแนนการทำงานร่วมกันก่อนและหลังโดยรวมทั้ง 6 ด้าน.....	135

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
-----------------------------	---

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีข้า อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และประธานสอบสารนิพนธ์ อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรีและอาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง กรรมการสอบสารนิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้แนวคิดและข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ พีรพัฒน์ ถวิลรัตน์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบ ให้คำปรึกษา คำแนะนำที่ดี ในการ แก้ไขปรับปรุงเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณซิสเตอร์โนรา ระดมกิจ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร ที่ได้เป็นกำลังใจและเอื้ออำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลใน การวิจัยและดำเนินการทดลอง และขอบคุณซิสเตอร์วานรรัตน์ แสนยากุล ผู้อำนวยการโรงเรียนพระแม่มาลี พระโขนง กรุงเทพมหานคร ที่ได้กรุณาและอำนวยความสะดวกในการทดลองเครื่องมือในการวิจัย ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่เชลียง เวชยันต์ มหาธิการณี คณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้า แห่งกรุงเทพฯ ที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนในการศึกษาและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยและขอบคุณพี่น้องสมาชิก คณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯที่ได้เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย

ขอบคุณคุณครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทุกท่านและนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทดลองที่ได้เสียสละเวลามาร่วมกิจกรรม ทำให้การวิจัย ครั้งนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

ขอบคุณคุณวิซชุตตา สุขสวัสดิ์ และเพื่อนๆ ในสาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และแสดงความห่วงใยแก่ผู้วิจัย

คุณความดีและประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมมอบแด่บิดา มารดา ญาติพี่น้องทุกท่านที่ให้กำลังใจ ครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา อบรมสั่งสอน ให้ ข้อคิดที่ดี ๆ เสมอมาและผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมจนทำให้สารนิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไป ด้วยดี

วิซชุตตา วิจิตรวงศ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกัน.....	9
ความหมายของการทำงานร่วมกัน.....	9
ความสำคัญของการทำงานร่วมกัน.....	10
แนวคิดและทฤษฎีการทำงานร่วมกัน.....	11
ลักษณะและองค์ประกอบในการทำงานร่วมกัน.....	13
ปัจจัยในการทำงานร่วมกันให้ประสบผลสำเร็จ.....	17
ประโยชน์ของการทำงานร่วมกัน.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกัน.....	19
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม.....	24
ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม.....	24
จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม.....	24
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม.....	25
คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม.....	28
กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม.....	31
ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมกลุ่ม.....	32
ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม.....	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่ม.....	34
ประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม.....	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	38
ประชากร.....	38
กลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ.....	38
วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	50
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	50
สมมติฐานในการวิจัย.....	50
วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
สรุปผลการวิจัย.....	52
อภิปรายผลการวิจัย.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
ข้อเสนอแนะ.....	58
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	66
ภาคผนวก ก.....	67
ภาคผนวก ข.....	69
ภาคผนวก ค.....	74
ภาคผนวก ง.....	125
ภาคผนวก จ.....	132
ภาคผนวก ฉ.....	140
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	142

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบการทดลอง One Group Pretest – Posttest Design.....	44
2 กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน.....	45
3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงาน ร่วมกัน (n=12).....	48
4 แบบสอบถามการทำงานร่วมกัน.....	77
5 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน.....	126
6 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน.....	129
7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน(n=12)	133
8 คะแนนการทำงานร่วมกันก่อนและหลังโดยรวมทั้ง 6 ด้าน.....	141

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในโลกปัจจุบันนี้ไม่มีใครที่จะอยู่เพียงลำพังได้ เราต้องเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และจะต้องติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มต่างๆ อยู่เสมอ แนวคิดในเรื่องกลุ่มจึงมีความสำคัญ ทั้งแนวคิดพื้นฐานและแนวคิดที่จะก่อให้เกิดการทำงานเป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกลุ่มจะแตกต่างไปจากของบุคคล อันเนื่องมาจากธรรมชาติและคุณลักษณะของคนที่มารวมกันเป็นกลุ่ม แล้วเกิดพลวัตของกลุ่มในเรื่องต่างๆ อันเป็นผลให้เกิดพลังร่วมของกลุ่มในเชิงบวก หรืออาจเกิดในเชิงลบได้ (สุพานี สฤกษ์วานิช 2552: 205) ซึ่งสอดคล้องกับ วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2549: 82) กล่าวว่า การทำงานในปัจจุบัน เราไม่อาจทำงานได้เพียงคนเดียว ตามลำพัง เราต้องมีการติดต่อสื่อสาร ร่วมมือกับผู้อื่นอยู่เกือบตลอดเวลา ไม่ว่าในฐานะใดก็ตาม การที่คนมีความแตกต่างกัน ทั้งรูปร่างหน้าตา นิสัยใจคอ ภูมิหลังและประสบการณ์ อาจทำให้คนเราเกิดความไม่เข้าใจกัน เกิดความขัดแย้ง ส่งผลเสียต่อการทำงาน การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน มีส่วนช่วยลดหรือขจัดปัญหาความขัดแย้งได้ เพราะช่วยให้เกิดความสัมพันธ์รักใคร่ มีความผูกพันกัน มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน เป็นผลให้เกิดความราบรื่นในการทำงานได้เป็นอย่างดี ดังที่ทิตานา แคมมณี (2545: 77) กล่าวว่า มนุษยสัมพันธ์เป็นหัวใจของการอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกัน เพราะการอยู่และการทำงานร่วมกันนั้นหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องติดต่อสัมพันธ์กันและการติดต่อสัมพันธ์กันนี้เอง ที่มีผลทำให้เกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจที่จะอยู่หรือทำงานร่วมกัน ดังนั้น เรื่องของมนุษยสัมพันธ์อันเป็นเรื่องที่ว่าด้วยการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล จึงเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพราะหากคนในกลุ่มขาดความเข้าใจอันดีต่อกัน ขาดความพอใจและเต็มใจในการติดต่อสัมพันธ์กันแล้ว การที่จะร่วมมือร่วมใจกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จย่อมเป็นไปได้ยาก

การทำงานร่วมกันมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ ทำให้เกิดความสามัคคี สร้างกำลังใจ ยอมรับนับถือ ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้งานเกิดผลสำเร็จ ดังนั้นการทำงานร่วมกันจึงมีประสิทธิภาพ (สงวน สุทธิเลิศอรุณ 2545: 274) ซึ่งสอดคล้องกับ เมษยา ชื่นอาภรณ์ (2550: 75) กล่าวว่า การทำงานร่วมกันจะต้องมีความรู้สึกและความรับผิดชอบร่วมกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และพร้อมที่จะให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างเต็มที่ อีกทั้งจะต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของทุกคน โดยถือว่าความสำเร็จคือความร่วมมือร่วมใจของกลุ่ม และวราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2549: 8) กล่าวว่า ความสำคัญของการทำงานร่วมกัน เป็นการกระตุ้นกันและกัน ช่วยกันตรวจสอบความก้าวหน้า และข้อผิดพลาดของการทำงาน เพราะมนุษย์แต่ละคนมีความรู้ ความสามารถที่แตกต่างกัน และศักยภาพของแต่ละบุคคลมีขอบเขตที่จำกัด จึงต้องนำมารวมกลุ่มกัน เพื่อนำจุดดี

จุดเด่น ความรู้ และความสามารถที่แตกต่างกัน ในส่วนที่ดีที่สุดของแต่ละคนมาร่วมกันทำงาน ให้บรรลุตามเป้าหมายและประสพผลสำเร็จ

ทิตานา แชมมณี (2545: 12) กล่าวว่าไว้ว่า มนุษย์ทุกคนมีความจำกัดในเรื่องพลัง การทำงาน ใดๆ แต่เพียงลำพังคนเดียวให้สำเร็จนั้นย่อมเป็นการยาก โดยเฉพาะงานใหญ่แล้ว กำลังเพียงคนเดียว นั้นคงทำไม่ได้ จำเป็นต้องพึ่งกำลัง พึ่งแรงของผู้อื่น ดังคำสุภาษิตที่กล่าวไว้ว่า “งานใดหากเหลือ กำลังลาภ ให้ออกปากบอกแขกช่วยแบกหาม” ดังนั้น การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจึงเป็นเรื่องที่ จำเป็น (คมเพชร ฉัตรศุกกุล 2546: 6) เพราะการทำงานเป็นกลุ่ม (Group work) เป็นการนำเอา ประสพการณ์มาวางแผนและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการใน สมาชิกแต่ละคนและการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนร่วม ผู้นำจะสามารถทำงานให้มี ประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อเขาได้เรียนรู้วิธีการที่จะช่วยอำนวยความสะดวก (Facilitate) ให้เกิด ปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ระหว่างสมาชิกแต่ละคน โดยวิธีการดังกล่าวแล้ว ประสพการณ์ในกลุ่ม จะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคล ทุกคนและกลุ่มก็จะดำเนินไปด้วยความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ที่ตั้งเอาไว้

จากการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น และคุณครูที่สอนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า ในการทำงานร่วมกัน มีนักเรียนหลายๆ คนที่ไม่สามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามที่คุณครู มอบหมายให้สำเร็จได้เนื่องจากว่า นักเรียนไม่มีการวางแผนงาน สมาชิกบางคนไม่ให้ความร่วมมือ ร่วมใจกันในการทำงาน การติดต่อสื่อสารและการประสานงานไม่ดีเท่าที่ควรจึงทำให้งานนั้นเสร็จ ล่าช้า และผลงานที่ออกมาไม่เป็นไปตามเป้าหมาย มีนักเรียนบางคนชอบทำงานอยู่กับกลุ่มเดิมๆ เพราะไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวกับเพื่อนๆ ในกลุ่มใหม่ ผลจากการสอบถามข้อมูลจาก นักเรียน พบว่า มีนักเรียนบางคนในห้องเรียน ไม่ชอบการทำงานในลักษณะของกลุ่มหรือการทำงาน ร่วมกันเพราะว่า ไม่มีอิสระที่จะทำตามความคิดเห็นของตนเอง ต้องรอการตัดสินใจของกลุ่ม และเมื่อ ต้องทำงานร่วมกันกับเพื่อนที่ไม่ได้เลือกหรือจับกลุ่มด้วยกัน ทำให้ไม่มีการวางแผนงาน ขาดการ ประสานงาน ขาดความไว้วางใจกันซึ่งกันและกัน ต่างคนต่างทำตามความเข้าใจของตนเอง จึงทำให้ ผลงานที่ออกมาไม่เป็นดีเท่าที่ควร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียน โดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการทำงานร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและ อยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข คมเพชร ฉัตรศุกกุล (2546: 148) ได้กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม เป็นวิธีการที่ดี เพราะว่าเป็นการให้ประสพการณ์ตรง เหมาะที่จะนำไปพัฒนาตัวบุคคลและกลุ่ม ทั้งนี้ เพราะว่าเป็นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติ แม้ว่าจะเป็นการสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulation) ก็ตาม ก็สามารถช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีความซาบซึ้ง ฟังพอใจที่จะ เปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตนเองต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับทิตานา แชมมณี (2545: 123) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคนและกลุ่มคน โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ทำงาน ร่วมกัน กิจกรรมของกลุ่มสัมพันธ์ครอบคลุมไปด้วยองค์ประกอบต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการทำงาน

ร่วมกัน เช่น การเป็นผู้นำกลุ่ม บทบาทสมาชิกกลุ่ม กระบวนการทำงานกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา การตัดสินใจ กระบวนการสื่อความหมายรวมไปถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเรื่องที่ให้ความรู้ความเข้าใจที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานร่วมกันทั้งสิ้น นอกจากนี้ คคณางค์ คำคุณเอนก (2544: 45) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มดีขึ้นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งสอดคล้องกับ ปาริชาติ ศรีเหรา (2551: 54) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีมของนักศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี พบว่า นักศึกษามีการพัฒนาการทำงานเป็นทีมเพิ่มขึ้นหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การทำงานร่วมกันมีความสำคัญและมีประโยชน์ ทำให้เกิดความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้งานเกิดผลสำเร็จ ผู้วิจัยได้ศึกษาพบว่า มีนักเรียนจำนวนหนึ่งที่ประสบปัญหาในการทำงานร่วมกันโดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียน เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการทำงานร่วมกันให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครู นักแนะแนวและผู้ที่ทำให้การอบรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนได้ใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียน และเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจที่ต้องการศึกษาค้นคว้าในเรื่องการทำงานร่วมกันต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 110 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ที่ได้ตอบแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน แล้วมีลักษณะการทำงานร่วมกันต่ำตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาจากการสอบถามความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทดลองเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน จำนวน 12 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การทำงานร่วมกันของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การทำงานร่วมกัน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนถึงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกันโดยมีเป้าหมายร่วมกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีการติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การตัดสินใจร่วมกันและการสนับสนุนกลุ่ม เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การมีเป้าหมายร่วมกัน หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ ขั้นตอนแผนงานในการทำงานโดยที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม เพื่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตรงตามเป้าหมาย ได้แก่ ร่วมกันกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนในการทำงาน มีการแบ่งงานและมอบงานให้แก่สมาชิกทำ สมาชิกมีความเต็มใจให้ความร่วมมือร่วมใจและร่วมรับผิดชอบปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้

1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการมีส่วนร่วมในการคิดแก้ปัญหา และร่วมปฏิบัติงานในทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย ได้แก่ เข้าร่วมในการปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม มีการหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ มาให้กับกลุ่ม แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีส่วนให้ความช่วยเหลือและสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้

1.3 การติดต่อสื่อสาร หมายถึง การสื่อความหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกด้วยกันขณะปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ได้แก่ รู้จักใช้ภาษาท่าทางในการสื่อสาร เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดีโดยมีสีหน้าท่าทางยิ้มแย้ม แจ่มใสขณะพูด สบตา และกระตือรือร้นในการฟัง การสื่อสารแบบสองทางและสามารถอธิบายสิ่งที่ต้องการจะสื่อสารได้อย่างชัดเจน

1.4 การประสานงานร่วมกัน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน ให้การทำงานกลุ่มดำเนินไปสู่ความสำเร็จ ได้แก่ เป็นผู้ประสานการทำงานกับสมาชิกขณะปฏิบัติงาน หากมีความขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงานจะเป็นคนกลางประสานให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจกัน การนัดหมายสมาชิกเพื่อติดตามและประเมินผลการทำงาน

1.5 การตัดสินใจร่วมกัน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการมีส่วนร่วมในคิดตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยกันในขณะปฏิบัติงาน ได้แก่ กล้าที่จะคิดตัดสินใจด้วยตนเองและยอมรับผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้น เมื่อเกิดปัญหาขณะปฏิบัติงานนักเรียนให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในแก้ไขปัญหาได้พร้อมทั้งยอมรับและเคารพมติการตัดสินใจของกลุ่ม

1.6 การสนับสนุนกลุ่ม หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกภาคภูมิใจ ความพึงพอใจในผลงานและการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ได้แก่ ความไว้วางใจสมาชิก การให้คำติชมและข้อมูลย้อนกลับแก่กันและกันด้วยความจริงใจในกลุ่ม การให้กำลังใจกับสมาชิกเพื่อนร่วมงาน

2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม แก้ปัญหาและกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน รวมทั้งมีการวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองและของสมาชิกภายในกลุ่มที่เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองในด้านการทำงานร่วมกัน กิจกรรมกลุ่มที่ใช้ ได้แก่ เกม(Game) บทบาทสมมติ (Role - Playing) กรณีตัวอย่าง (Case) สถานการณ์จำลอง (Simulation) และการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) ดังนี้

2.1 เกม (Game) เป็นวิธีการหนึ่งที่มีสถานการณ์สมมติขึ้นให้นักเรียนลงเล่นด้วยตนเอง ภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาที่กำหนด อันมีผลออกมาในรูปของการแพ้การชนะ วิธีการนี้ช่วยให้นักเรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ทั้งยังช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานด้วย

2.2 บทบาทสมมติ (Role - Playing) มีสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น แล้วให้นักเรียนสวมบทบาทนั้น และแสดงออกมาตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึก และพฤติกรรมของตนและผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง

2.3 กรณีตัวอย่าง (Case) นำเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริง มาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการให้นักเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์หรืออภิปรายร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไข การอภิปรายจะช่วยให้นักเรียนได้รู้จักคิดแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งนำเอากรณีต่างๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความจริง

2.4 สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือการจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงแล้วให้นักเรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และมีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงนักเรียนอาจจะไม่กล้าแสดงออกเพราะอาจจะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

2.5 การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ตามจุดประสงค์ โดยจัดนักเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ ให้พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนดและสรุปการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม

ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมกลุ่ม มีดังนี้

ขั้นที่ 1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน โดยการทบทวนความรู้เดิม การสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้และสนทนาเข้าสู่กิจกรรม

ขั้นที่ 2. ขั้นการมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มๆ หรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงที่จะสามารถนำมาวิเคราะห์หรืออภิปรายให้เกิดการเรียนรู้การทำงานร่วมกันที่ชัดเจนขึ้นรวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 3. ขั้นการวิเคราะห์

ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์หรืออภิปราย และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นและสรุปจากกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติแล้วให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอแนวทางการวิเคราะห์ของกลุ่มตนเอง

ขั้นที่ 4. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

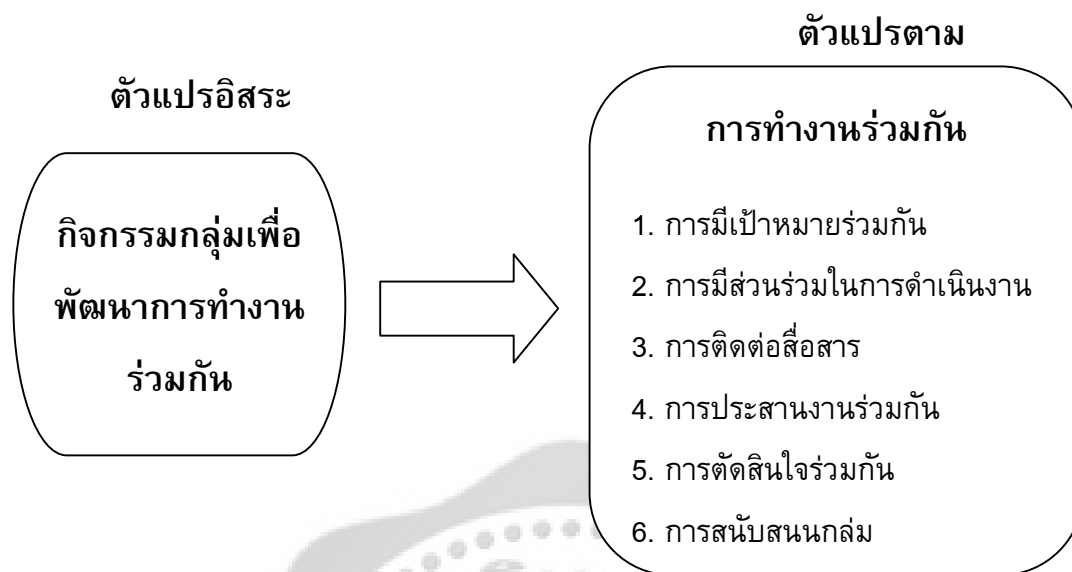
ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันรวบรวมความคิดเห็นและข้อสรุปจากการทำกิจกรรม รวมทั้งกระตุ้นให้นักเรียนได้นำเอาประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติหรือใช้ในชีวิตประจำวันจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5. ขั้นประเมินผล

ผู้วิจัยประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยการสังเกตจากพฤติกรรมความสนใจ การอภิปรายแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมและความร่วมมือในการทำกิจกรรม การสรุปและการให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แนวคิดลักษณะการทำงานของทิสนา แคมมณี (2545: 10) จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆและจากแนวคิด คำแนะนำของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระฤทธิย์พัฒนเวศม์มีการทำงานร่วมกันเพิ่มขึ้นหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกัน และกิจกรรมกลุ่มและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกัน

- 1.1 ความหมายของการทำงานร่วมกัน
- 1.2 ความสำคัญของการทำงานร่วมกัน
- 1.3 แนวคิดและทฤษฎีการทำงานร่วมกัน
- 1.4 ลักษณะและองค์ประกอบในการทำงานร่วมกัน
- 1.5 ปัจจัยในการทำงานร่วมกันให้ประสบผลสำเร็จ
- 1.6 ประโยชน์ของการทำงานร่วมกัน
- 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกัน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

- 2.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม
- 2.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม
- 2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม
- 2.4 คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม
- 2.5 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม
- 2.6 ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมกลุ่ม
- 2.7 ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม
- 2.8 เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่ม
- 2.9 ประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม
- 2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกัน

1.1 ความหมายของการทำงานร่วมกัน

จากการศึกษาค้นคว้ามีผู้ให้ความหมายของการทำงานร่วมกันไว้ ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2545: 10) ได้ให้ความหมายการทำงานเป็นกลุ่มหรือการทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีเป้าหมายร่วมกัน และทุกคนในกลุ่มมีบทบาทในการช่วยดำเนินงานกลุ่ม มีการติดต่อสื่อสาร ประสานงาน และตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

คมเพชร ฉัตรสุภกุล (2546: 6) ได้ให้ความหมายการทำงานเป็นกลุ่ม หมายถึง การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยรวม ผู้นำจะสามารถทำงานให้มีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อเขาได้เรียนรู้วิธีการที่จะช่วยอำนวยความสะดวก (Facilitate) ให้เกิดปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์ระหว่างสมาชิกแต่ละคนโดยวิธีการดังกล่าว แล้วประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคล ทุกคนและกลุ่มก็จะดำเนินไปด้วยความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2547: 4) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันว่า การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยเข้ามาร่วมด้วยเล็กน้อย ได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสระภาพ เสมอภาค มิใช่เพียงมีส่วนร่วมอย่างผิวเผิน แต่เข้าร่วมด้วยแท้จริงยิ่งขึ้นและการเข้าร่วมนั้นต้องตั้งตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย

ชัยวรรณ สมศรีรัตน์ (2548: 9) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการทำงาน คือ กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลทุกระดับ โดยเกี่ยวข้องกับการแสดงความรู้สึกการเป็นเจ้าของ การแสดงความรู้สึกนึกคิด และการร่วมแสดงออกถึงความคิดเห็น ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมการรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามผล ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อของแต่ละบุคคล และขึ้นอยู่กับยุคสมัยอีกด้วย

จากการศึกษาความหมายของการทำงานร่วมกัน สรุปได้ว่า การทำงานร่วมกัน หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในการนำเอาประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสมาชิกแต่ละคนและของกลุ่มโดยรวม สมาชิกมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานโดยมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของกลุ่ม มีการติดต่อสื่อสาร การประสานงาน ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกันทำ ร่วมกันตัดสินใจและช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีการติดตามและประเมินผล

1.2 ความสำคัญของการทำงานร่วมกัน

ทิตานา แชมมณี (2545: 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการทำงานร่วมกัน ไว้ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีความจำเป็นในเรื่องพลัง การทำงานใดๆ แต่เพียงคนเดียวให้สำเร็จนั้น ย่อมเป็นการยาก โดยเฉพาะงานใหญ่แล้ว กำลังเพียงคนเดียวนั้นคงทำไม่ได้ จำเป็นต้องพึ่งกำลัง พึ่งแรงผู้อื่น ดังคำสุภาษิตโบราณกล่าวไว้ว่า “งานใดหากเหลือกำลังลาก ให้ออกปากบอกแขกช่วย แยกหาม” ดังนั้น การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจึงเป็นเรื่องที่จำเป็น โดยเฉพาะในการทำงานใหญ่ๆ หรือการทำงานที่สลับซับซ้อน

2. มนุษย์ทุกคนมีความจำกัดและความแตกต่างในเรื่องสติปัญญา ความสามารถ การคิดจะ ทำการงานใดๆ หัวเดียวย่อมสู้หลายหัวไม่ได้ เพราะหลายคนสามารถช่วยกันคิดช่วยกันดูได้ กว้างขวางขึ้น รอบคอบขึ้น

3. มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ที่อยู่อย่างโดดเดี่ยวเพียงลำพังไม่ได้ จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน และกัน การที่มนุษย์ได้ชื่อว่าเป็นสัตว์สังคมนี้ ก็เพราะมนุษย์มีความต้องการที่จะมีปฏิสัมพันธ์ทาง สังคมกับผู้อื่น การที่มนุษย์มีโอกาสที่จะอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงเป็นการตอบสนองความ ต้องการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นของมนุษย์

4. ลักษณะของสังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่มีการทำงานร่วมกันในทุกระดับ และทุกองค์กร ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อความเป็นอยู่ และความเจริญก้าวหน้าของสถาบันและของประเทศ

5. การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้ผลงานที่ดีกว่าการทำงานเดี่ยว เนื่องจากการรวมตัวกัน เป็นกลุ่มหรือเป็นทีมนี้มีพลังมากกว่าการนำพลังของแต่ละบุคคลมารวมกันเนื่องจากส่วนรวมไม่ได้ หมายถึง ผลรวมของส่วนย่อย แต่มากกว่าผลรวมของส่วนย่อย ดังตัวอย่างที่ทดลองในประเทศญี่ปุ่น คนงาน 1 คน ประกอบรองเท้าได้ 3 คู่ต่อวัน ดังนั้น คนงาน 10 คน ถ้าทำงานเดี่ยว ผลของงานจะได้ เท่ากับ 30 คู่ ต่อวัน แต่หากปรับการทำงานให้มีลักษณะของการทำงานร่วมกัน คนงาน 10 คน ทำงานร่วมกันอาจประกอบรองเท้าได้ถึง 80 คู่ต่อวัน

6. การที่บุคคลมีโอกาสมารวมกลุ่มกันทำงานเป็นทีมนี้ช่วยให้บุคคลนั้นได้เรียนรู้จากผู้อื่น เกิดเป็นความเจริญงอกงามแห่งตนขึ้น ในขณะที่เดียวกันความเจริญส่วนบุคคลก็จะส่งผลให้กลุ่มเจริญ งอกงามตามไปด้วย

ความสำคัญของการทำงานร่วมกัน สรุปได้ว่า มนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งใน ด้านความรู้ พรสวรรค์และความสามารถในด้านต่างๆ จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกันซึ่งกันและกัน การ ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้ผลงานที่ดีกว่าการทำงานคนเดียว เนื่องจากการรวมกันเป็นกลุ่มนั้นมี พลังมากกว่าการนำพลังของแต่ละบุคคลมารวมกัน และการทำงานร่วมกันสามารถช่วยกันคิด ช่วยกันดูได้กว้างขวาง รอบคอบขึ้น

1.3 แนวคิดและทฤษฎีการทำงานร่วมกัน

1.3.1 ทฤษฎีของจอร์จ โฮแมนส (George Homans)

จอร์จ โฮแมนส (สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ 2553: 171 -172 อ้างอิงจาก George Homans) ทฤษฎีของจอร์จ โฮแมนส ในทัศนะของโฮแมนส เห็นว่าปัจจัยที่ทำให้คนมารวมกลุ่มนั้นมีอยู่ 3 ประการ คือ

1. มีกิจกรรมต่างๆ (activities)
2. มีปฏิกริยาตอบโต้ระหว่างกัน (interaction)
3. มีความรู้สึกในใจร่วมกัน (sentiments)

ปัจจัยทั้ง 3 ประการนี้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันโดยตรง กล่าวคือหากบุคคลเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกันมากเท่าใด บุคคลเหล่านั้นก็จะมีปฏิกริยาซึ่งกันและกันและมีความรู้สึกร่วมกันมากขึ้นเพียงนั้น หากปฏิกริยาระหว่างกันมีมากเพียงใด ก็จะมีกิจกรรมและมีความรู้สึกร่วมกันมากเพียงนั้นและหากบุคคลเกิดความรู้สึกร่วมกันมากเพียงใด ก็จะมีการกระทำกิจกรรมและมีปฏิกริยาตอบโต้ต่อกันมากขึ้นเพียงนั้นเช่นกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ กิจกรรม ปฏิกริยาที่มีต่อกัน และความรู้สึกที่ต่างกันต่าง ๆ นั้น เป็นสิ่งที่ต้องขึ้นต่อกันและกัน หากมีการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรหนึ่งตัวแปรใดทั้ง 3 นั้น ก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบางประการในอีก 2 ตัวแปรที่เหลือ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ทฤษฎีของโฮแมนส ทำให้เกิดความเข้าใจถึงการรวมตัวของบุคคลเป็นกลุ่ม ตลอดจนกระบวนการของกลุ่มมากขึ้น ปัจจัยที่โฮแมนสให้ความสำคัญเป็นอย่างมากก็คือ ปฏิกริยาที่มีต่อกันในระหว่างสมาชิกของกลุ่ม โฮแมนสเห็นว่าการทำงานที่บุคคลมีปฏิกริยาต่อกันมิใช่เพราะเขาอยู่ใกล้กัน แต่เป็นเพราะเขามีความต้องการที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน มีเป้าหมายร่วมกัน ต้องการการประสานงานกัน ต้องการลดความตึงเครียดและสร้างสภาวะสมดุลต่อกัน

1.3.2 ทฤษฎีตาข่ายการปฏิบัติงาน (Grid of Work)

เบลค และ มูทอน(พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา 2542: 46 - 48 อ้างอิงจาก (Blake; & Mouton) ผู้พัฒนาทฤษฎีตาข่ายการปฏิบัติงาน ได้อธิบายหลักการสำคัญของทฤษฎีนี้เชื่อว่า คนเราต้องการทำงานให้ได้ผลงาน และต้องการมีส่วนร่วมในงานที่เขารับผิดชอบ ซึ่งการที่จะทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมนั้นจะต้องสร้างบรรยากาศของการยอมรับสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน เพราะทฤษฎีนี้เชื่อว่าผลงานที่เกิดขึ้นย่อมมาจากการบูรณาการ (Integration) ซึ่งหมายถึง การประสมประสานความต้องการขององค์การและของสมาชิกเข้าด้วยกัน แนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีนี้ ประกอบด้วย

1. ลักษณะของกลุ่มซึ่งประกอบด้วย

- 1.1 กลุ่มแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีบุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะตัว ได้แก่ สติปัญญา ทัศนคติ และบุคลิกภาพ เป็นต้น

1.2 กลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะเฉพาะกลุ่ม หรือความสามารถเฉพาะที่ได้รับจากคุณสมบัติเฉพาะตัวของสมาชิกที่รวมเป็นกลุ่ม ซึ่งส่งผลให้แต่ละกลุ่มมีลักษณะแตกต่างกันออกไป บุคลิกภาพของกลุ่มพิจารณาได้จากความสามารถของกลุ่มที่แสดงออกพฤติกรรมโดยรวมของสมาชิก ตลอดจนการตัดสินใจและการแสดงออกของสมาชิก

1.3 กลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะโครงสร้างภายในโดยเฉพาะ ซึ่งหมายถึง แบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก หรือลักษณะในการรวมกลุ่มของสมาชิก เช่น การแสดงบทบาทตำแหน่งหน้าที่ และการสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เป็นต้น

2. พลังหรือการเปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะของกลุ่ม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมหรือความร่วมมือของสมาชิกเพื่อจุดมุ่งหมายของกลุ่มพฤติกรรมของสมาชิกมีลักษณะ 2 ประการ คือ

2.1 ลักษณะที่ทำให้กลุ่มรวมกันได้ หมายถึง ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของสมาชิก ซึ่งความสัมพันธ์จะดำเนินไปอย่างราบรื่น เกิดความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกัน ซึ่งทำให้การรวมกลุ่มมีความเหนียวแน่นมั่นคง

2.2 ลักษณะที่ทำให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ หมายถึง กิจกรรมของสมาชิกที่กระทำเพื่อให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

1.3.3 ทฤษฎีผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม (Theory of Group Achievement)

สต็อกดิลล์ (Stogdill : 1948) ได้รวบรวมองค์ประกอบที่สำคัญของการทำงานร่วมกันไว้ 3 ประการ คือ

1. การรวมตัวกันของสมาชิก (Member Inputs) เมื่อบุคคลมารวมกลุ่มกัน จะมีการแสดงออกและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน รวมถึงการคาดหวังผลที่เกิดขึ้น จากการที่บุคคลมารวมกลุ่มกัน ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

1.1 สมาชิกมารวมกลุ่ม เมื่อสมาชิกมารวมกลุ่มกันจะมีการแสดงออกระหว่างสมาชิก ซึ่งเป็นลักษณะของการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

1.2 การแสดงออก เป็นลักษณะของการตอบโต้หรือตอบสนอง โดยการตัดสินใจหรือการแสดงความคิดเห็นหรือการให้ความร่วมมือในการทำงาน

1.3 ความคาดหวัง เป็นส่วนประกอบที่จะช่วยให้สมาชิกรู้สึกพึงพอใจจากการที่ได้เข้าร่วมกลุ่ม เช่น เป้าหมายของกลุ่มหรือการแสดงบทบาทต่างๆ ที่เสริมสร้างในกลุ่ม

2. สื่อกลางในการร่วมกันของกลุ่มสมาชิก (Mediating Variable) เมื่อสมาชิกมีการแสดงออก มีปฏิสัมพันธ์ และมีการคาดหวังผลร่วมกัน สิ่งที่จะช่วยให้เป้าหมายของกลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ คือการกำหนดโครงสร้างของกลุ่มขึ้นเพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับสมาชิก ซึ่งประกอบด้วยสิ่งสำคัญ ดังนี้

2.1 โครงสร้างที่เป็นทางการ (Formal Structure) หมายถึง การกำหนดตำแหน่งหน้าที่ ตลอดจนรายละเอียดของงาน สำหรับการปฏิบัติงานของสมาชิกในกลุ่ม

2.2 โครงสร้างสำหรับบทบาทสมาชิก (Role Structure) หมายถึง การกำหนดบทบาทความรับผิดชอบ ตลอดถึงอำนาจของการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน

2.3 ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม (Group Achievement) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการที่สมาชิกได้มาร่วมกิจกรรม มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีการคาดหวังและแสดงตามโครงสร้างกลุ่ม ผลที่เกิดขึ้นจะประกอบด้วย ผลงาน (Productivity) ขวัญและกำลังใจในกลุ่มสมาชิก (Group Moral) และความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวระหว่างสมาชิก (Group Cohesion)

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของการทำงานร่วมกัน สรุปได้ว่า การทำงานร่วมกันประกอบไปด้วยกิจกรรม การกระทำและความรู้สึก เมื่อสมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มมากเท่าไร พฤติกรรมและความรู้สึกร่วมกันของสมาชิกก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย คนเราต้องการงานให้ได้ผลงาน และมีส่วนร่วมในงานที่เขารับผิดชอบ มีการสร้างบรรยากาศการยอมรับ มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีการพูดจาติดต่อสื่อสาร การปรึกษาหารือ การประสานงาน การตัดสินใจร่วมกันและการให้ความช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานของกลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้

1.4 ลักษณะและองค์ประกอบในการทำงานร่วมกัน

จากการศึกษาค้นคว้ามีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของการทำงานร่วมกันไว้ว่า ดังนี้

ทิสนา แชมมณี (2545: 10) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการทำงานเป็นกลุ่ม ประกอบด้วย

1. มีเป้าหมายร่วมกัน คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้น จะต้องมีความประสงค์ในการมารวมกลุ่มร่วมกัน จะต้องมีการรับรู้และเข้าใจเป้าหมายร่วมกันว่าจะทำอย่างไรให้เป็นผลสำเร็จ

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้น จะต้องมีส่วนร่วมในหน้าที่การดำเนินงานของกลุ่ม ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

3. การติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้น จะต้องมีการสื่อความหมายต่อกันและกัน เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน

4. การร่วมมือประสานงานกันในกลุ่ม คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องมีการประสานงานกัน เพื่อให้งานของกลุ่มดำเนินไปสู่ความสำเร็จ

5. การตัดสินใจร่วมกัน คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้น จะต้องมีโอกาสร่วมกันที่จะตัดสินใจงานที่ทำในระดับใดระดับหนึ่ง

6. การมีผลประโยชน์ร่วมกัน คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องได้รับการจัดสรรผลประโยชน์ตอบแทนจากผลที่เกิดจากการทำงานร่วมกัน

มิลเลอร์ และปาร์กเกอร์ (วันวิสาข์ เกิดผล 2546: 9 - 10 อ้างอิงจาก Miller. 1991; Parker.1991) กล่าวถึง องค์ประกอบเกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน มี 4 ข้อ ดังนี้

1. เป้าหมาย (Goals) สมาชิกมีความรับผิดชอบในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน สมาชิกภายในกลุ่มรับรู้และวางแผนงานไว้ถูกต้อง

2. บทบาท (Roles) สมาชิกทุกคนทำงานร่วมกันต่างมีบทบาทชัดเจนเข้าใจบทบาทของตนเองและสมาชิกอื่นๆ

3. กระบวนการทำงาน (Procedures) ควรมีการตรวจสอบกระบวนการทำงาน

3.1 การตัดสินใจ

3.1.1 ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการตัดสินใจ

3.1.2 วิธีดำเนินการตัดสินใจ

3.1.3 การมีส่วนร่วม

3.2 การสื่อสาร

สมาชิกติดต่อสื่อสารกันอย่างอิสระรู้ข่าวสารกันภายในกลุ่ม เมื่อสื่อสารกันทำให้เกิดการเข้าใจกัน สมาชิกรับฟังกัน เปิดเผย และมีความจริงใจต่อกัน ถ้าไม่ฟังกันก็เกิดการขัดแย้ง

3.3 การปรึกษาหารือกัน

สมาชิกเข้าใจและยอมรับเป้าหมาย มีทัศนคติที่ดี และเป็นมิตรต่อกัน ยึดถือประโยชน์ของกลุ่ม มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เชื่อว่าตนเองมีส่วนร่วมสร้างความสำเร็จหรือล้มเหลวของกลุ่ม จึงเป็นบรรยากาศที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน

3.4 ภาวะผู้นำ

ผู้นำพร้อมเสมอที่จะรับฟังข้อมูลย้อนกลับจากสมาชิกกลุ่ม พฤติกรรมมีทั้งสนับสนุนหรือขัดขวางต่อการทำงานของกลุ่ม เพื่อจะได้ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้นำให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม (Relationship) การทำงานเป็นกลุ่มจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ต้องอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เมื่อทำงานร่วมกันนานเข้าก็อาจจะเบื่อและไม่อยากทำงานร่วมกัน จึงจำเป็นต้องหาวิธีสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกด้วยกันซึ่งสมาชิกจะต้องมี

4.1 ความไว้วางใจ สมาชิกต้องไม่ดูถูกซึ่งกันและกัน ยอมรับความสามารถของเพื่อนสมาชิก มองเพื่อนสมาชิกด้วยกันอย่างมีคุณค่า หากมีปัญหาอุปสรรคก็สามารถช่วยกันแก้ไขได้

4.2 การเสียสละ บางครั้งสมาชิกต้องเสียสละแรงกาย บางครั้งสละเงินเป็นค่าใช้จ่ายในกรณีที่เป็น

4.3 การให้ผลตอบแทนเป็นกลุ่มไม่ใช่เป็นรายบุคคล

4.4 สร้างค่านิยมทำให้เกิดความพึงพอใจ โดยมีผู้นำเป็นผู้ให้การสนับสนุน มีการกระจายงานความรับผิดชอบให้แก่สมาชิกทุกคนเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุด

วรารภรณ์ ตระกูลสุษะดี (2549: 11- 12) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญของการทำงานร่วมกัน ดังนี้

1. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล หมายถึง การที่สมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมีความเกี่ยวข้องกันในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม แต่ละคนควรตระหนักถึงความสำคัญของตนและกัน แสดงออกโดยการยอมรับ การให้เกียรติกัน การปรึกษาหารือ การให้โอกาสในการทำงาน ไม่ดูถูกดูแคลน สำหรับกลุ่มขนาดใหญ่มักมีปฏิสัมพันธ์กันเป็นเครือข่ายมากกว่าการติดต่อกันตัวต่อตัว

2. มีจุดมุ่งหมายและเป้าหมายร่วมกัน การที่สมาชิกกลุ่มมีความรู้ และความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการทำงาน เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หากจุดประสงค์ของสมาชิกกลุ่มที่สอดคล้องกับองค์การ มักจะนำมาซึ่งความสำเร็จของการทำงานได้ง่าย

3. การมีโครงสร้างของกลุ่ม หมายถึง การมีกฎ มีระเบียบ แบบแผน ซึ่งเป็นแบบแผนเฉพาะกลุ่มสมาชิกกลุ่มจะต้องปฏิบัติตามกฎหรือมติของกลุ่ม ซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มแบบทางการ (Formal Group) หรือกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ (Informal Group) ก็ได้สมาชิกทุกคนของกลุ่มจะต้องยอมรับและปฏิบัติตามเป็นอย่างดี สมาชิกกลุ่มย่อยอาจจะมีกฎเกณฑ์แบบไม่เป็นทางการมีความสนิทสนมกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสมาชิกด้วยกัน

4. สมาชิกมีบทบาทและมีความรู้สึกร่วมกัน การรักษามิตรภาพที่มั่นคงในแต่ละกลุ่ม จะมีความแตกต่างกันตามลักษณะของกลุ่ม รวมทั้งความรู้ความสามารถของสมาชิก โดยมีการจัดแบ่งบทบาทและหน้าที่ ความรับผิดชอบ กระจายงานกันตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดของสมาชิก อาจสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีม ได้แก่ ต้องประกอบไปด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปที่ต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- 4.1 ปฏิสัมพันธ์ต่อกัน
- 4.2 ความสัมพันธ์ต่อกันอย่างมีแบบแผน
- 4.3 การพึ่งพากันในการปฏิบัติงาน
- 4.4 บุคคลในกลุ่มถือว่าตนเองเป็นสมาชิกของทีมงาน
- 4.5 มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน
- 4.6 ความคิดที่ว่าการทำงานร่วมกันช่วยให้งานสำเร็จได้ดีกว่าการทำงานคนเดียว
- 4.7 ความสมัครใจที่จะทำงานร่วมกัน
- 4.8 ความเพลิดเพลินที่จะทำงานและผลิตผลงานคุณภาพสูง
- 4.9 ความพร้อมที่จะเผชิญปัญหาาร่วมกัน

สุพานี สฤษฏ์วานิช (2552: 226) ลักษณะการทำงานของทีมงานที่ดี จะต้อง มีแนวทางการทำงานดังนี้

1. มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย และนโยบายของทีมให้ชัดเจน ซึ่งสมาชิกทุกคนร่วมรับรู้อย่างทั่วถึงและเข้าใจตรงกันยอมรับกัน
2. มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของทีมงานและสมาชิกให้ชัดเจน
3. ส่งเสริมให้มีการติดต่อสื่อสารถึงกันอย่างกว้างขวางและทั่วถึง
4. ส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ คิดพัฒนาหาแนวทางใหม่ๆ ในการทำงาน

5. ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา หรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์
6. สมาชิกแต่ละคนจะต้องมีความเข้าใจกัน หวังดี จริ่งใจต่อกัน ต่อหัวหน้างานและต่อ

องค์การ

7. ถ้ามีความขัดแย้ง จะมีการแก้ไขอย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงทุกฝ่าย และคำนึงถึงผลประโยชน์รวมขององค์การเป็นสำคัญ

จากลักษณะและองค์ประกอบของการทำงานร่วมกันดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในกำหนดเป้าหมาย มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของตน สมาชิกทุกคนมีความเข้าใจในกระบวนการทำงาน มีการติดต่อสื่อสาร การปรึกษาหารือ การตัดสินใจร่วมกัน สมาชิกมีความไว้วางใจให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน

1.5 ปัจจัยในการทำงานร่วมกันให้ประสบผลสำเร็จ

วรภกรณ์ ตระกูลสถิตย์ (2549: 32 - 34) ได้กล่าวว่า การทำงานร่วมกันนั้นจะประสบความสำเร็จได้มีแนวทางดังนี้

1. การพึ่งพาซึ่งกันและกัน สมาชิกของทีมงามจำเป็นต้องพึ่งพาความช่วยเหลือบางอย่างจากสมาชิกคนอื่น ๆ ในทีม เช่น ข้อมูล ทรัพยากร ผลงานร่วมและสนับสนุนทางด้านขวัญและกำลังใจ
2. งานยาก งานที่มอบหมายให้ทำควรจะเป็นงานยากๆ ที่ต้องใช้แรงงานความสามารถของบุคคลหลายๆ คนเข้าช่วย หากเป็นงานที่ง่ายเกินไป แต่ละคนก็ไม่ได้ดึงความสามารถหรือนำเอาศักยภาพของแต่ละบุคคลมาใช้ในการทำงานร่วมกัน
3. การมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการทำงานให้มากที่สุด การมีส่วนร่วมนั้นนอกจากจะทำให้เกิดความผูกพันกันแล้ว ยังมีส่วนทำให้ใช้ทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่
4. การสื่อสารแบบเปิดเผยตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบความเข้าใจได้อย่างตรงกัน ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารจากระดับผู้บริหารไปสู่ระดับปฏิบัติ หรือระดับปฏิบัติไปสู่ระดับบริหาร หรือเป็นการสื่อสารในระดับเดียวกัน จะทำให้สมาชิกได้รับรู้ปัญหาในการทำงาน รับทราบถึงนโยบายในการปฏิบัติงานตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกี่ยวกับงานได้อย่างถูกต้อง
5. ความจริงใจและความห่วงใย เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สมาชิกแต่ละคน มีความรู้สึกผูกพันรักใคร่กลมเกลียว มีความสามัคคี ความรู้สึกร่วมถึงความจริงใจและความห่วงใยในหมู่สมาชิก จริงเป็นสิ่งที่ควรสร้างให้เกิดขึ้นในกลุ่ม
6. ผลัดกันเป็นผู้นำ สมาชิกในกลุ่ม ควรรู้จักดึงเอาความสามารถในทุกๆ ด้านของสมาชิกทุกคนออกมา สมาชิกแต่ละคนจึงมีโอกาสเป็นผู้นำในเรื่องที่ตนถนัด และเป็นผู้ตามในเรื่องที่ตนไม่รู้
7. ทักษะในการแก้ปัญหา สมาชิกจำเป็นต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพเพื่อให้ได้รับผลงานที่มีคุณภาพ

8. ความขัดแย้งในการทำงาน การแก้ปัญหาความขัดแย้งและการกำหนดหน้าที่จะต้องตกลงกันให้เรียบร้อย ความขัดแย้งใดๆ ที่เกิดขึ้นในภายหลังจะต้องรีบแก้ไขทันที อย่าปล่อยให้ยืดเยื้อไปนาน เพราะอาจนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งที่รุนแรงมากขึ้นกว่าเดิม

9. การประเมินผลงาน ผลงานที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีการตรวจสอบและประเมินความก้าวหน้าของงานสม่ำเสมอ เพราะจะทำให้เกิดความตื่นตัว มีความกระตือรือร้น

10. การให้รางวัล สำหรับความสำเร็จของผลงานอันเป็นผลมาจากความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจของสมาชิกแต่ละคน การทำเช่นนี้จะทำให้มีขวัญและกำลังใจ

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การทำงานร่วมกันจะบรรลุผลสำเร็จได้อาศัยปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมในการทำงาน มีการสื่อสาร มีความจริงใจ มีความไว้วางใจ มีการกำหนดเป้าหมาย การชี้แนะแนวทางปฏิบัติ ด้วยการให้การสนับสนุนส่งเสริมและมอบหมายงานให้แต่ละคนตามความรู้ ความสามารถของแต่ละคน และมีการประเมินผล

1.6 ประโยชน์ของการทำงานร่วมกัน

สิริวรรณ ศรีพหล (พระมหาประสิทธิ์ชัย จัปพันธ์ 2549: 26; อ้างอิงจาก สิริวรรณ ศรีพหล 2536: 244 - 245) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มไว้ ดังนี้

1. เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีและถูกต้องเกี่ยวกับการทำงานว่าจะต้องทำงานเป็นกลุ่มจึงจะประสบความสำเร็จ คนเราจะทำงานโดยโดดเดี่ยวเสมอไปไม่ได้

2. เป็นการฝึกและให้ทัศนคติแก่ผู้เรียนว่า บุคคลอื่นๆ มีค่าเสมอ มีค่าเสมอ ต้องยอมรับและเคารพความเป็นคนของผู้อื่น ทั้งในด้านความคิดเห็นและการกระทำ โดยไม่ยึดถือหรือมองแต่ตัวเองเป็นศูนย์กลาง

3. เป็นการฝึกให้ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาททั้งของตนเองและสมาชิกของกลุ่มอื่นๆ เช่น บทบาทในการเป็นผู้นำ หรือบทบาทในการเป็นผู้ตาม เป็นต้น

4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ฝึกฝนทักษะทางด้านสังคม (Social Skills) หรือการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น

5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพราะการที่เป็นสมาชิกของกลุ่มย่อมได้รับมอบหมายงานให้ปฏิบัติ การเรียนโดยการฝึกปฏิบัติ จะทำให้ได้รับประสบการณ์โดยตรง

6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในด้านการคิดร่วมกับกลุ่ม เช่น การแก้ปัญห การตัดสินใจ เป็นต้น

7. เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น เพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน เช่น การยอมรับและปฏิบัติตามมติของกลุ่ม เป็นต้น

8. เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิถีทางความเป็นประชาธิปไตย ทั้งในด้านความคิดเห็นและการกระทำ

9. ช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง ทำให้เขารู้สึกว่าตนมีความสำคัญต่อกลุ่ม เช่น การที่กลุ่มยอมรับความคิดเห็นของเขา การที่กลุ่มเปิดโอกาสให้เขาแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ เป็นต้น ความภาคภูมิใจในตัวเองที่จะเป็นแรงผลักดันให้เป็นคนกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าพูด กล้าตัดสินใจ ทักษะดังกล่าวจะทำให้เกิดความมั่นใจต่อมา

10. สร้างค่านิยมในเรื่องความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น

หฤทัย อติชาติพงศ์ (รรมยชนก เข้มเจริญ 2546: 47 อ้างอิงจาก หฤทัย อติชาติพงศ์ 2526: 13) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการทำงานกลุ่มไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้เข้าใจขอบเขตการทำงานกลุ่มร่วมกัน แล้วนำไปประยุกต์ใช้กับเพื่อนร่วมงานและนักเรียนในการแนะนำหมู่

2. ช่วยให้ผู้รู้จักเลือก รู้จักวางจุดมุ่งหมายและการเสนอแนะ ตลอดจนการประเมินผลในการแก้ปัญหาในโครงการที่กระทำและสามารถดำเนินการตามโครงการต่อไปได้ดี

3. ช่วยให้ผู้สมาชิกเกิดความรู้สึกไวต่อปฏิกริยาโต้ตอบภายในกลุ่ม เพื่อเขาจะได้รับรู้ในเรื่องความรับผิดชอบของหัวหน้า ของสมาชิกดีขึ้น การโต้ตอบอย่างดีจะช่วยให้กลุ่มพัฒนาอย่างกว้างขวาง และได้แหล่งความรู้ของแต่ละคนในกลุ่มที่แสดงออกมา

4. ช่วยให้ผู้คนได้พัฒนาทั้งความรู้และทักษะในเรื่องของประชาธิปไตย

จากการศึกษาประโยชน์ของการทำงานร่วมกัน สรุปได้ว่า เป็นการฝึกให้ผู้รู้จักขอบเขตการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น มีทัศนคติที่ดียอมรับความแตกต่างของผู้อื่น มีความเข้าใจบทบาทของตนเองและผู้อื่น ได้ลงมือปฏิบัติจริงและได้รับประสบการณ์โดยตรง รู้จักเลือก รู้จักวางจุดมุ่งหมายและการเสนอแนะ ช่วยให้ผู้สมาชิกเกิดความรู้สึกไวต่อปฏิกริยาโต้ตอบภายในกลุ่ม รู้จักปรับตัวเข้าหาผู้อื่น เกิดความภาคภูมิใจที่รู้ว่าตนมีความสำคัญต่อกลุ่ม ทำให้กล้าคิดตัดสินใจ มีความมั่นใจมากขึ้น สร้างค่านิยมเรื่องความสามัคคี รู้จักช่วยเหลือ มีความสัมพันธ์ที่ดี มีความเข้าใจและเห็นใจผู้อื่นมากขึ้น

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกัน

งานวิจัยในประเทศ

จรรยา ประทุมรุ่ง (2545: 39) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวเพื่อพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านวังยาว จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้ชุดแนะแนวมีการทำงานเป็นกลุ่มดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รรมยชนก เข้มเจริญ (2546: 66) ได้ศึกษาผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ และแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตปทุมวัน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษและ

แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษดีกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิเคราะห์สัณฐานสมมติฐานที่ 1 นั้นคือ กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษมีผลต่อพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษและแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตปทุมวัน และนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษดีกว่านักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บังอร ยูววิทยาพานิช (2547: 84) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ ผลของการใช้โปรแกรมฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการแพทย์หน่วยตรวจโรคตา โรงพยาบาลรามาริบัติ จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือโปรแกรมฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล แผนการสอนเรื่องการสื่อสารระหว่างบุคคล และคู่มือการสื่อสารระหว่างบุคคล และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการทำงานเป็นทีม ผลการวิจัยพบว่าการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการแพทย์หน่วยตรวจโรคตา หลังใช้โปรแกรมฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลสูงกว่าก่อนใช้โปรแกรมฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิตาพร ประเสริฐสุด (2548: 58) ได้ทำการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของบุคลากรกลุ่มบริการทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลลำลูกกา จำนวน 66 คน พบว่าบุคลากรจะมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็น ร่วมประสานงาน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมติดตามตรวจสอบและประเมินผล และระดับการเข้ามีส่วนร่วมของบุคลากรขึ้นอยู่กับปัจจัยและเงื่อนไขต่าง ๆ มากมาย เช่น ความพร้อม ศักยภาพ ประสบการณ์ ภาระงานและที่สำคัญที่สุดคือเจตคติของบุคลากรที่มีต่องานพัฒนาคุณภาพของโรงพยาบาล

พระมหาประสิทธิ์ชัย จัปพันธ์ (2549: 80) ได้ศึกษาการพัฒนาความร่วมมือในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลักษณ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสาราณียธรรม ผลการศึกษาพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความร่วมมือในการทำงานกลุ่มสูงขึ้นหลังได้รับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสาราณียธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนความร่วมมือในการทำงานกลุ่มสูงขึ้นหลังได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการใช้กิจกรรมชุดแนะแนวตามหลักสาราณียธรรมมีคะแนนความร่วมมือในการทำงานกลุ่มไม่แตกต่างกัน

กิตติศักดิ์ กอร้อย (2550: 72) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนิสิตปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมและรายด้าน พบว่านิสิตปริญญาตรีภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก นิสิตชายและนิสิตหญิงมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติ นิสิตที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีต่างกันมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบทบาทในการทำงานและด้านกระบวนการทำงานเป็นทีมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นิสิตที่เรียนคณะวิชาต่างกันมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน นิสิตที่มีสถานภาพการพักอาศัยต่างกันมีพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมโดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

ปาริชาติ ศรีเหรา. (2551: 58) ได้ศึกษาผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี พบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีการทำงานเป็นทีมเพิ่มขึ้นทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านความไว้วางใจ ด้านการสื่อสารแบบเปิด ด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเป้าหมาย ด้านการยอมรับนับถือ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์และด้านการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

วอร์เนอร์และคณะ (Warner, M et al. 1994: 5 -13) ได้ศึกษาเกี่ยวกับโครงการฝึกการทำงานเป็นทีมกับการทำงานร่วมกันของนักศึกษาพยาบาลในวิชาการพยาบาลครอบครัว โดยได้ทำการศึกษาในนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เข้ามาฝึกงานในการพยาบาลครอบครัว จำนวน 112 คน จากความคิดที่ว่าการทำงานเป็นทีมจะประสบผลสำเร็จมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจกันอย่างมีประสิทธิภาพจึงได้มีการจัดประสบการณ์ในการทำงานเป็นทีม เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลได้มีการพัฒนาความชำนาญและทัศนคติในการทำงานร่วมกันในทีมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้นักศึกษาแต่ละคนเลือกคู่ของตนจากภายในทีม ซึ่งแต่ละคู่ของนักศึกษานี้จะต้องเข้าไปในการดูแลผู้ป่วยทีมละ 2 ครอบครัว เป็นเวลานาน 3 เดือน ก่อนเริ่มงานได้มีการให้ความรู้และแนวคิดในเรื่องโครงสร้างของทีมและการทำงานร่วมกัน ผลของการทำงานได้จาก ข้อมูลซึ่งให้นักศึกษาบันทึกเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของตนในเรื่องกิจกรรมที่ทำ สัมพันธภาพที่มีต่อคู่ของตน สัมพันธภาพของทีมงาน และความรู้สึกในด้านประสบการณ์การเรียนรู้ จากแบบสอบถามและจากการสังเกตของทีมงาน และนักศึกษามีความร่วมมือประสานกันรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง และรับรู้ในเรื่องการทำงานเป็นทีม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความร่วมมือประสานกันในการให้พยาบาลอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ความเห็นว่า การทำงานเป็นทีมมีผลต่อการปฏิบัติและทัศนคติ และยังให้ข้อเสนอแนะว่าวิธีการมอบหมายงานให้ร่วมกันทำอย่างใกล้ชิด ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีโอกาสได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันจากสถานการณ์จริง

บารอน (Barron. 1993: 4393B) ได้ศึกษาความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาหระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการทำงานคนเดียว โดยให้กลุ่มตัวอย่างทดลองทำงานและอยู่ร่วมกันอย่างมีคุณภาพทั้งในด้านบุคคลและกลุ่มด้วยระยะเวลาอันสั้นในมหาวิทยาลัยเดอรัม ผลการศึกษาพบว่า

การทำงานเป็นทีมทำให้การดำเนินงานสำเร็จได้อย่างน่าเชื่อถือแตกต่างกับการทำงานคนเดียว เนื่องจากการทำงานเป็นทีมจะมีประโยชน์ในด้านการวางแผน การแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ตลอดจนแก้ไขปัญหาต่างๆ การทำงานเป็นทีมทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ เพราะมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ความพยายามในการที่จะพิจารณาแก้ไขปัญหา โดยการให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การเปิดเผยความรู้สึกของตน การสื่อสาร ความร่วมมือ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

เดวิดสัน (Davidson. 1974: 104) ได้ทดลองสอนด้วยการให้ทำงานกลุ่มกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 5 ห้องเรียนของมูลนิธิอเมริกาในเม็กซิโก (The American School Foundation Mexico City, Mexico) โดยสอนวิชาพีชคณิต ผลการทดลองพบว่า นักเรียนมีความพอใจและชอบวิชาการเรียนเป็นกลุ่ม แต่ต้องการให้ครูบังคับสมาชิกในกลุ่มให้ทำงานร่วมกันมากขึ้น

สเปรนเกอร์ (Sprenger. 1973: 75) ได้วิจัยเกี่ยวกับการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาปีที่ 4 กับปีที่ 2 ที่เรียนภาษาเยอรมันในไต้หวัน ได้ทดลองโดยนักศึกษาถูกแบ่งเป็นกลุ่มย่อยต้องพูดภาษาเยอรมันทุกกลุ่ม เรียนสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ผลปรากฏว่าทุกคนได้รับความรู้อย่างมากด้วยการเรียนแบบกลุ่มย่อย ทำให้เกิดความสนใจแม้แต่นักศึกษาที่ขี้อายก็พยายามพูด ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปรับปรุงกิจกรรมในกลุ่ม ได้เรียนรู้คุณค่าทางสังคมเกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน การมีชีวิตร่วมกัน ต่างช่วยกันแก้ความผิดพลาดต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม และมีการพัฒนาทักษะในการติดต่อสื่อสารอย่างมาก

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน พบว่า ในการพัฒนาการทำงานร่วมกันหรือการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนหรือองค์กรต่างๆ จะนิยมการใช้โปรแกรมหรือกิจกรรมกลุ่มเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการทำงานร่วมกัน เพราะต้องการให้นักเรียนหรือบุคลากรในหน่วยงานได้รับประสบการณ์โดยตรงจากการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงการทำงานร่วมกันให้ดีขึ้น แสดงให้เห็นว่าการทำงานร่วมกันมีความสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้มีโอกาสได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันจากสถานการณ์จริง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

2.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

ความหมายของกิจกรรมกลุ่มมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2544: 123) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม เป็นวิธีการที่ใช้กับกลุ่มของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมกระทำกิจกรรมร่วมกัน หรือมีการได้แสดงออกร่วมกัน ภายใต้จุดมุ่งหมายบางประการ เช่น ฝึกทักษะมนุษยสัมพันธ์ ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การทำความเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น เป็นต้นและลักษณะของกิจกรรมส่วนใหญ่ จะเป็นการเสริมสร้างความรู้สึก สร้างสรรค์ประสบการณ์และสร้างทัศนคติที่ดีงามต่อกัน โดยมุ่งเน้นให้สมาชิกเรียนรู้ด้วย

การกระทำ และขั้นสุดท้ายของกิจกรรมจำเป็นต้องมีการติชม (Feed back) เพื่อให้สมาชิกเกิดการหยั่งรู้ (Insight) ด้วยตนเอง

สวีย์ทีย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545: 124) กล่าวว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับความรู้ จากการลงมือร่วมกันปฏิบัติเป็นกลุ่ม กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคน และสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มก็มีอิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 6) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคนและการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน

จากการศึกษาความหมายของกิจกรรมกลุ่ม สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้สมาชิกในกลุ่มได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยมีจุดมุ่งหมายในการทำงานร่วมกันอย่างมีขั้นตอน ส่งเสริมให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เสริมสร้างความรู้สึกและทัศนคติที่ดีต่อกัน สมาชิกร่วมมือร่วมใจในการวางแผน การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาพร้อมกันด้วยตนเองจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

2.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มมีผู้กล่าวไว้ว่า ดังนี้

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 149 - 151) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม ดังนี้

1. เพื่อสร้างความเข้าใจในตนเองอย่างถูกต้อง โดยปกติบุคคลทั่วไปอาจจะคิดว่าตนเองมีความเข้าใจในตัวเอง ไม่จำเป็นที่จะต้องให้คนอื่นช่วยชี้แจงว่าตนเป็นอย่างไร ในทางจิตวิทยาแล้วมนุษย์ย่อมเข้าใจตนเอง แต่ในบางด้านก็อาจจะไม่เข้าใจตนเองได้ดีเท่าที่ควร หรือบางครั้งก็เข้าใจตนเองผิดพลาดได้ ทั้งนี้เพราะว่าแต่ละคนก็มีการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม โดยใช้กลวิธีที่แตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้กิจกรรมกลุ่มอาจจะช่วยมนุษย์ได้ โดยเป็นกระจุกเงาสะท้อนให้เห็นภาพของตนเอง ทุกๆ ด้าน

2. เพื่อสร้างความเข้าใจในบุคคลอื่น มนุษย์มีความต้องการจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความเข้าใจในสมาชิกของกลุ่ม ความเข้าใจในบุคคลอื่นย่อมจะทำให้เกิดการยอมรับพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมา ดังนั้นในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันของสมาชิก จะเปิดโอกาสให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ลักษณะต่างๆ ของแต่ละคนได้เป็นอย่างดี

3. เพื่อสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิก ในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิก นอกจากจะอาศัยความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของสมาชิกแต่ละคนแล้ว สิ่งที่สำคัญและมีความหมายต่อความสำเร็จของกลุ่มเป็นอย่างยิ่งก็คือ “ความร่วมมือ” ถ้าขาดความร่วมมือที่ดี จะทำให้การทำงานของกลุ่มไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นในการทำกิจกรรมกลุ่ม

จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีให้แก่สมาชิกกลุ่ม ให้มีลักษณะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น

บัทตัน (จุฑานุช บุษปาวนิ 2547: 16 อ้างอิงจาก Button. 1974: 1 - 2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ว่า เพื่อช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ได้เติบโตและพัฒนาโดยเฉพาะทักษะด้านสังคมและด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดังนั้น การจัดกิจกรรมกลุ่มจึงเป็นการสร้างโอกาสให้มนุษย์ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ การสวมบทบาทของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จะพยายามช่วยกลุ่มและช่วยสมาชิกแต่ละคนเพื่อทำงานไปสู่จุดมุ่งหมาย

จากการศึกษาจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ การศึกษาอบรม ส่งเสริมให้มนุษย์เติบโตและพัฒนาโดยเฉพาะทักษะด้านสังคมและด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น เพื่อสร้างความสามารถในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิก เปิดโอกาสให้สมาชิก ได้แสดงความสามารถของตนและตอบสนองความต้องการของตนภายในกลุ่ม ให้สมาชิกในกลุ่มได้มีโอกาสรับฟังผู้อื่นทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ความสามารถแก่กันและกัน

2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม

ทิตนา แคมมณี (2545: 6 - 9) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของกลุ่มสัมพันธ์ มีหลายทฤษฎีด้วยกัน ได้แก่

2.3.1 ทฤษฎีสหาม (Field Theory ของ เคิร์ต เลวิน (Kurt Lewin))

ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้ คือ

- ก. พฤติกรรมจะเป็นผลมาจากพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม
- ข. โครงสร้างของกลุ่มเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน
- ค. ในการรวมกลุ่มแต่ละครั้ง สมาชิกในกลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในรูปของการกระทำ (act) ความรู้สึก (feel) และความคิด (think)

ง. องค์ประกอบต่างๆ มีผลต่อโครงสร้างของกลุ่ม ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างออกไปตามลักษณะของสมาชิกในกลุ่ม

จ. สมาชิกในกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากันและพยายามช่วยกันทำงาน ซึ่งการที่บุคคลพยายามปรับตัว จะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (cohesion) และทำให้เกิดพลังหรือแรงผลักดันที่ทำให้กลุ่มสามารถดำเนินงานไปได้ด้วยดี

2.3.2 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (Interaction Theory) ของเบลส์ (Bales) โฮมาน (Homans) และไวท์ (Whyte)

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้คือ

ก. ปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง (Activity)

ข. ปฏิสัมพันธ์จะเป็นปฏิสัมพันธ์ทุกๆ ด้าน คือ

1. ปฏิสัมพันธ์ทางร่างกาย (Physical Interaction)
2. ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา (Verbal Interaction)
3. ปฏิสัมพันธ์ทางอารมณ์จิตใจ (Emotional Interaction)

ค. กิจกรรมต่างๆ ที่กระทำผ่านการมีปฏิสัมพันธ์นี้ จะก่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึก (Sentiment)

2.3.3 ทฤษฎีสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม (A Theory of Group Achievement) ของ สตีวอดิลล์ (Stogdill)

ได้อธิบายทฤษฎีนี้ไว้ว่า สัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม โดยทั่วไปมี 3 ด้าน

ก. การลงทุนของสมาชิก (Member Inputs) เมื่อบุคคลมารวมกลุ่มกัน ต่างคนต่างจะแสดงออกและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมทั้งคาดหวังการตอบสนองตามความคิดเห็นและความเข้าใจของตนซึ่งการกระทำต่างๆ ของสมาชิกกลุ่มถือเป็นการลงทุนของสมาชิก

ข. โครงสร้างและผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม

1. โครงสร้างอย่างเป็นทางการ (Formal Structure) คือ สิ่งที่คาดหวังจากการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก เช่น การกำหนดตำแหน่งให้แก่สมาชิกแต่ละคน ให้มีฐานะ (Status) และหน้าที่ (Functions) ตามที่ควรจะเป็นเพื่อให้สมาชิกกระทำและตอบสนองตามที่คาดหวังไว้และทำให้ผลของการทำงานเป็นจริงขึ้นมาได้

2. โครงสร้างเกี่ยวกับบทบาทของสมาชิก (Role Structure) คือ โครงสร้างของกลุ่มที่เชื่อว่าจะมีอยู่ภายในตัวสมาชิกแต่ละคน สมาชิกแต่ละคนจะมีอิสระที่จะแสดงบทบาทของตนได้อย่างเต็มที่ บทบาทได้แก่ ความรับผิดชอบ (Responsibility) และอำนาจ (Authority) ในการทำตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3. ผลงานของกลุ่ม (Group Outputs) หรือสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม (Group Achievement) หมายถึง ผลที่ได้รับจากการลงทุนของสมาชิกซึ่งได้แก่การแสดงออก การปฏิสัมพันธ์และการคาดหวังผลโดยผ่านการแสดงออกตามโครงสร้างและการกระทำของกลุ่ม ผลที่กลุ่มได้รับมี 3 ประการ คือ

ก. ผลของการทำงาน (Productivity) ซึ่งเกิดจากความคาดหวังหรือจุดมุ่งหมายและการกระทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ข. ขวัญกำลังใจของกลุ่ม (Group Morale) หากกลุ่มมีโครงสร้างและกระบวนการที่ดีขวัญกำลังใจของกลุ่มจะมีมากขึ้น

ค. ความสามัคคีหรือการยึดเหนี่ยวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Cohesion) เป็นผลที่เกิดจากความพอใจของสมาชิกกลุ่มในการทำงานร่วมกัน

2.3.4 ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่ม (Exchange Theory) ของ ธิโบลท์ และเคลลี (Thibaut and Kelley)

ทฤษฎีนี้เน้นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและกระบวนการของกลุ่ม ซึ่งแนวคิดนี้เป็นพื้นฐานของการทำหน้าที่ในกลุ่มได้เป็นอย่างดี แนวคิดที่สำคัญมี 3 ประการ คือ

1. ในการรวมกลุ่มจะมีการแลกเปลี่ยนพฤติกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกซึ่งเกิดจากการที่สมาชิกในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในรูปแบบต่างๆ เช่น การสื่อสารหรือการแสดงพฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งแสดงต่ออีกคนหนึ่ง เช่น การแสดงพฤติกรรม การกระทำหรือคำพูด สรุปแนวคิดของทฤษฎีนี้ได้เป็นข้อๆ ดังนี้

- ก. สมาชิกมีความสัมพันธ์กัน (Interpersonal relationship)
- ข. สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Interaction)
- ค. การแสดงปฏิสัมพันธ์ คือ การแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ ของสมาชิก (Behavior Sequences)
- ง. พฤติกรรมที่แสดงออกภายในกลุ่มจะเป็นพฤติกรรมที่เลือกสรรแล้ว (Behavior Repertoire)

2. การแลกเปลี่ยนพฤติกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก จะก่อให้เกิดผลของกลุ่ม (Group outcomes) จึงเป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก (Consequences of interaction) ซึ่งประกอบด้วยรางวัลจากการมีปฏิสัมพันธ์ เช่น ความสบายใจ ความสนุกสนาน ความอึดอ้อมใจ ความพอใจและเห็นคุณค่าของการพยายามกระทำพฤติกรรมนั้นให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ต้องการ

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่ม สรุปได้ว่า โครงสร้างของกลุ่มเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน สมาชิกในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในรูปแบบของการกระทำ ความรู้สึกและความคิด สมาชิกมีการปรับตัวเข้าหากันและช่วยกันทำงานและผลของการทำงานคือ ความคาดหวังหรือจุดมุ่งหมายของการทำงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ขวัญกำลังใจของกลุ่ม ความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากความพอใจของสมาชิกกลุ่มในการทำงานร่วมกัน

2.4 คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 20 - 24) ได้กล่าวถึง คุณค่าของกิจกรรมกลุ่มไว้ ดังนี้

1. คุณค่าในด้านพัฒนาการ (Developmental values) กิจกรรมกลุ่มสามารถสร้างพัฒนาการให้กับบุคคลในกลุ่มเป็นอย่างดี กิจกรรมแต่ละประเภทจะสนองความพึงพอใจของบุคคลแตกต่างกันไปคุณค่าด้านพัฒนาการที่จะเกิดขึ้น มีดังนี้

1.1 การสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล นักจิตวิทยาได้พยายามแยกแยะให้เห็นว่ามนุษย์มีความต้องการทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ถ้าบุคคลจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข เขาจะต้องได้รับการตอบสนองทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างสมดุล ความต้องการบางประการอาจจะได้รับการตอบสนองด้วยกิจกรรมกลุ่ม ดังจะได้อธิบายอย่างย่อๆ ต่อไปนี้

ก. ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการนี้จะได้รับการตอบสนองอย่างสำเร็จเมื่อบุคคลนั้นเป็นที่ยอมรับของกลุ่มว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ดังนั้นกลุ่มก็จะเป็นที่ที่ปลอดภัยและอบอุ่นใจ เขาสามารถแสดงความรู้สึกนึกคิด ได้เป็นอย่างดี เมื่อกลุ่มจะดำเนินกิจกรรมอะไร เขาก็จะเข้าร่วม ถ้าหากกิจกรรมได้รับความสำเร็จเขาก็จะเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นคนหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และดำเนินการจนได้รับความสำเร็จ ซึ่งจะทำให้บุคคลเกิดความมั่นใจในตนเอง มีชื่อเสียงเกียรติยศ และเกิดคุณค่าแห่งตน ดังนั้น จึงเป็นการตอบสนองความต้องการอันลึกซึ้งในด้านการทำประโยชน์ต่อสังคม

ข. ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการประเภทนี้มีความสำคัญมากบุคคลจะอยู่ในกลุ่มอย่างมีความสุขเมื่อเขารู้สึกอบอุ่นใจ รู้สึกว่ามีคนรักเขา ความปลอดภัยในด้านความรู้สึกนี้เป็นที่ปรารถนาสำหรับคนทุกคน สำหรับเด็กวัยรุ่นบางคนถึงกับหนีออกจากบ้านไปคบเพื่อนวัยเดียวกันเพราะเขาคิดว่าเขาจะมีความปลอดภัยเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน

ค. ความต้องการการยอมรับจากหมู่คณะ บุคคลอยู่รวมกลุ่มอย่างเป็นสุขก็ต่อเมื่อให้การยอมรับการเป็นสมาชิก แต่ถ้าหากเมื่อใดก็ตามกลุ่มเกิดไม่ยอมรับขึ้นมาเขาจะมีปัญหาในการปรับตัวที่จะดำรงชีวิตอยู่กับกลุ่ม การที่สมาชิก แต่ละคนจะเป็นที่ยอมรับหรือไม่ ยอมรับขึ้นอยู่กับโอกาสที่แต่ละคนจะได้ฝึกความสามารถ ซึ่งในที่นี้ไม่เฉพาะเจาะจงว่าจะเป็นความสามารถทางวิชาการเท่านั้นแต่รวมถึงความสามารถโดยทั่วไป

1.2 การสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม เมื่อบุคคลเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เขาจะได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องการปฏิบัติในสังคม และในขณะที่เดียวกันเขาก็จะเรียนรู้เรื่องการควบคุมการแสดงออกทางด้านอารมณ์ด้วย ทั้งนี้ เพราะเขาจะได้รับประสบการณ์จากสมาชิกแต่ละคน เนื่องจากบุคคลบางคนแสดงออกในทางที่ดีแต่สำหรับบางคนก็แสดงตัวไม่เหมาะสมตลอดจนการแสดงออกทางอารมณ์อย่างไม่เหมาะสม เช่น โกรธโดยไม่มีเหตุผลสมาชิกคนอื่นก็จะไม่เอาเยี่ยงอย่าง เพราะได้มองเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากลุ่ม สามารถให้ประสบการณ์ทั้งทางสังคมและอารมณ์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งหมายถึงการสร้างพัฒนาการในตัวสมาชิกนั่นเอง

1.3 การพัฒนาการด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ และปกติวิสัยทางสังคม ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม บุคคลจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น มีความเคารพบุคคลอื่น จึงทำให้อยู่ร่วมกันได้ ถ้าหากไม่มีคุณสมบัติดังกล่าวแล้วจะทำให้ไม่สามารถปรับตัวได้กับสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้แล้วในขณะที่บุคคลมีความซาบซึ้งในกิจกรรมต่างๆ อาจจะพัฒนาเป็นความสนใจที่แน่นอน เมื่อมีการปฏิบัติงานในกลุ่ม บุคคลมักจะได้ทำงานบางอย่างซึ่งก็เท่ากับเป็นการพัฒนาความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลให้ดีขึ้น นอกจากนี้แล้วยังช่วยให้บุคคลที่มาจากครอบครัวต่างกัน

ได้เรียนรู้เรื่องของสังคม สามารถแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสมนั้นหมายความว่ามีความเข้าใจในเรื่อง ปกติวิสัยของสังคม (Social norms) ดีขึ้น

1.4 คุณค่าด้านอาชีพ กิจกรรมกลุ่มบางประเภทไม่ใช่จะให้ข้อสนเทศทางด้านอาชีพ เท่านั้น แต่ให้ประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่ออาชีพต่างๆ เช่น ดนตรี ศิลปะ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ความสำเร็จในการประกอบอาชีพของบุคคลจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีตกล่าวคือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประสบการณ์และอาชีพ ถ้าหากความสัมพันธ์นั้นเป็นไปได้อย่างดีก็ย่อมจะ แสดงให้เห็นว่ามีโอกาสจะประกอบอาชีพได้ดี ดังนั้นจึงทำให้เห็นว่าประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำ กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน มีคุณค่าต่อการจะเลือกอาชีพของนักเรียน

1.5 ความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะ ในขณะที่นักเรียนได้มีโอกาสทำงานเป็น กลุ่มนั้น อาจจะได้รับความรู้และทักษะบางประการ ตัวอย่างเช่น การพูดในที่สาธารณะ การอภิปราย กลุ่ม กฎระเบียบในการทำงานเป็นหมู่คณะ การประสานงาน เป็นต้น กลุ่มความสนใจที่นักเรียนเป็น สมาชิก อาจจะเป็นด้านการละคร การเขียน การกีฬา การถ่ายรูป ก็ย่อมจะช่วยให้นักเรียนมีทักษะ เฉพาะอย่างดีขึ้น สรุปแล้วอาจจะกล่าวได้ว่า นักเรียนที่เข้ากลุ่มย่อมจะได้รับโอกาสอันดี มีประโยชน์ ต่อตนเองมากกว่านักเรียนที่ไม่เข้ากลุ่ม

2. คุณค่าในด้านการวินิจฉัย (Diagnostic values) สำหรับผู้นำกลุ่มเมื่อมีการทำกิจกรรม กลุ่มจะทำให้มีโอกาสที่จะสังเกตสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ทำให้ได้รับความเข้าใจเป็นอย่างดีในตัว นักเรียน ในกลุ่มที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือจากการให้คำปรึกษาจะปรากฏออกมาให้เห็น เช่น นักเรียนหญิงที่ไม่สามารถจะติดต่อกับบุคคลอื่นในสังคม เด็กผู้ชายที่มีความก้าวร้าวและฝึกตนเอง เป็นศูนย์กลางทำให้กลุ่มไม่ยอมรับเด็กบางคนที่ยึดอยู่ ต้องการจะได้รับความช่วยเหลือในการพัฒนา บางประการ เด็กที่มีลักษณะดังกล่าวแล้วอาจจะปรากฏออกมาให้เห็นอย่างชัดเจนในกลุ่มในขณะที่ ถ้าหากว่าเขาอยู่ตามลำพัง เราอาจจะไม่สามารถวินิจฉัยได้เลยว่าเป็นคนอย่างไร

3. คุณค่าในการบำบัด (Therapeutic values) ในการรวมกลุ่มของบุคคลนั้นจะมีค่าต่อการ บำบัดได้เป็นอย่างดี ในโรงพยาบาล คลินิก จะนำวิธีการทางกลุ่มไปใช้ในการรักษาคนไข้ โดยการ ทำการบำบัดทางจิตวิทยากับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group psychotherapy) สำหรับในโรงเรียน นักเรียนที่มี ปัญหาคล้ายคลึงกันอาจจะได้รับความช่วยเหลือจากผู้ให้คำปรึกษา โดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group counseling) แต่สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาเล็กน้อยก็อาจจะได้รับประโยชน์จากการร่วม กิจกรรมกลุ่มโดยปกติ ทำให้สามารถแก้ปัญหาได้เช่นเดียวกัน เช่น นักเรียนที่มีปัญหาทางอารมณ์ เมื่อเข้าไปทำงานในกลุ่มแล้วอาจจะสามารถทำงานกับเพื่อนได้ดีขึ้น รู้จักการควบคุมอารมณ์ สร้างความพึงพอใจจากการติดต่อกับผู้อื่นได้ มีการพัฒนานิสัยของตนเอง ทำให้เป็นคนที่มีอิสระใน ตนเอง ตลอดจนค้นพบความสามารถพิเศษบางประการในตนเอง

4. คุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน (Values to the school and community) นักเรียนที่ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทั้งหลาย เขาก็มีโอกาสในการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ทำให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถ คุณค่า สร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชน ได้เช่น นักเรียนที่ทำงานใน

สถานักเรียน กิจกรรมที่เขาปฏิบัติในสถานนั้นย่อมจะมีส่วนแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบของโรงเรียนไปได้บ้าง ผลงานที่ปรากฏออกมาก็เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานในโรงเรียนด้วย ในทำนองเดียวกัน ประโยชน์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับจากกิจกรรมกลุ่มก็จะส่งผลไปยังชุมชน สิ่งที่เขาปฏิบัติในโรงเรียนอาจจะนำไปปฏิบัติในสังคมนอกโรงเรียนด้วยเช่นกัน

คุณค่าของกิจกรรมกลุ่มสรุปได้ดังนี้ คือ คุณค่าในด้านพัฒนาการ คุณค่าในด้านการวินิจฉัย คุณค่าในการบำบัดและคุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน

2.5 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

กิจกรรมที่ใช้ในการทำกิจกรรมกลุ่มมีด้วยกันหลายประเภท โดยแต่ละกิจกรรมกำหนดจุดมุ่งหมายและลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนี้

ทิสนา แชมมณี (2545: 152) ได้เสนอการจัดกิจกรรมไว้หลายวิธีดังนี้

1. เกม (Game) เป็นวิธีการวิธีหนึ่งซึ่งสามารถนำมาใช้ในการสอน โดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์หรือเกมการเล่นขึ้น แล้วให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียน จะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันมีผลออกมาในรูปของการแพ้การชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหาและเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ

2. บทบาทสมมติ (Role – Playing) วิธีการนี้มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมา แล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาทนั้น และแสดงออกมาตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์ และความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นหลัก ดังนั้น วิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนและผู้อื่นอันจะก่อให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่งซึ่งใช้กรณี หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง ๆ มาดัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์และอภิปรายร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหาที่นั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ได้รับอย่างถี่ถ้วน และการอภิปรายจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการนำเอากรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับชีวิตจริงมาใช้ จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการเผชิญและแก้ปัญหาโดยไม่ต้องรอให้พบกับปัญหาจริง

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และได้เรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นจริงในเรื่องนั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจจะไม่กล้าแสดงเพราะอาจจะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Acting or Dramatization) เป็นวิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ทดลองแสดงบทบาทตามบทที่เขียนหรือกำหนดไว้ให้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงให้สมบทที่กำหนดไว้ โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องอันจะมีส่วนทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้น ๆ วิธีการนี้เป็นวิธีที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระ โดยการช่วยกันนำสาระมาแสดงให้เห็นชัด การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงละครร่วมกัน จะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในการเรียนรู้ร่วมกัน ได้ฝึกการทำงานร่วมกัน

6. การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น การจัดกลุ่มย่อยมีหลายแบบต่าง ๆ กันแล้วแต่วัตถุประสงค์ของผู้จัด เช่น การอภิปรายแบบระดมสมอง การอภิปรายกลุ่มแบบฟิลลิป 66 หรือการอภิปรายแบบเวียนรอบวง และอภิปรายกลุ่มแบบ กลุ่มซ้อน เป็นต้น

สรุปกิจกรรมที่ใช้ในการจัดกิจกรรมกลุ่มมีดังนี้ เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง ละครและการอภิปรายกลุ่มย่อย

2.6 ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมกลุ่ม

ทิสนา แคมมณี (2545: 147) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมว่ามีกระบวนการ ดังนี้

1. ขั้นนำ คือ การเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ก่อนเริ่มกิจกรรม เช่น การทบทวนความรู้เดิม การสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ที่จะตามมา เป็นต้น

2. ขั้นกิจกรรม คือ การให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมลงมือปฏิบัติตามกิจกรรมที่เตรียมไว้เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมและมีประสบการณ์โดยตรง สามารถนำมาวิเคราะห์และอภิปรายได้หลังจากปฏิบัติกิจกรรมสิ้นสุดลง

3. ขั้นอภิปราย คือ การให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีโอกาสแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นหลังจากที่ได้ทำกิจกรรมเสร็จไปแล้ว ในขั้นนี้ผู้นำกิจกรรมจะต้องเป็นผู้นำช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมวิเคราะห์พฤติกรรมต่าง ๆ และอภิปรายร่วมกัน เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

4. ขั้นสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ คือหลังจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ร่วมกันอภิปรายจนเกิดความเข้าใจตามที่ต้องการแล้ว ผู้นำกิจกรรมจะต้องช่วยกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมคิดต่อไปถึงการนำเอาการเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตรจริง หลังจากนั้นผู้นำกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องช่วยกันสรุปถึงการเรียนรู้ทั้งหมดที่เกิดขึ้น

จากลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรมกลุ่ม มีกระบวนการดังนี้ ขั้นนำ ขั้นการมีส่วนร่วม ขั้นวิเคราะห์ ขั้นสรุปและนำไปประยุกต์ใช้และขั้นการประเมินผล โดยให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม

2.7 ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ออตตาเวย์ (คณางค์ คำคุณเอนก 2544: 16 อ้างถึง Ottaway.1966: 7) กล่าวว่า กลุ่มควรมีขนาดเล็กเพราะจะช่วยให้สมาชิกมีโอกาสแสดงออกอย่างอิสระโดยทั่วถึงกัน ดังนั้นกลุ่มควรมีขนาดอย่างมากที่สุด 12 คน หรือถ้ามากกว่านั้นก็ไม่ควรเกิน 15 คน เพราะมีฉะนั้นแล้วจะทำให้แบบแผนพฤติกรรมผิดไปจากเดิม ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมที่สุดควรมีจำนวนสมาชิก 9 – 10 คน จึงจะทำให้การทำงานบังเกิดผลดีที่สุด

ทิสนา แชมมณี (2545: 153) ได้กล่าวถึง ขนาดของกลุ่มย่อย จะเป็นเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะและวัตถุประสงค์ของกิจกรรม เช่น กิจกรรมบางประเภทต้องการกลุ่มขนาดเล็ก บางกิจกรรมต้องการกลุ่มขนาดใหญ่ บางกิจกรรมยืดหยุ่นขนาดของกลุ่มได้ กลุ่มขนาดเล็กมักจะประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 2 – 5 คน ขนาดใหญ่ประมาณ 10 –20 คน แต่ขนาดที่เป็นที่นิยมกันคือ ขนาด 6 – 8 คน

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 31) ได้กล่าวว่า ขนาดของกลุ่มในการทำงานกลุ่มไม่ควรเกิน 15 คน เพราะในกลุ่มที่มีสมาชิกเกินความจำเป็น สมาชิกจะต้องทำงานซ้ำซ้อนกัน บางคนอาจจะรับผิดชอบทั้งหมด ในขณะที่คนอื่นรู้สึกคับข้องใจที่ไม่มีงานทำในกลุ่ม ไม่มีโอกาสได้ใช้ทักษะที่ตนเองมีอยู่ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์ จุดมุ่งหมายของกลุ่ม แหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม และระดับวุฒิภาวะของบุคคลในกลุ่ม

จุฑานุช บุษปวนิช (2547: 22) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มควรมีสมาชิกของกลุ่มตั้งแต่ 9 – 10 คนและมากที่สุดไม่ควรเกิน 15 คน จึงเหมาะสมที่สุดเพราะถ้าหากสมาชิกกลุ่มมีมากเกินไปจะผลเสียต่อความสัมพันธ์และความร่วมมือในการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม

ทรมพ์ และมิลเลอร์ (ปาริชาติ ศรีเหรา 2551: 32 อ้างถึง Trump and Miller.n.d.) มีความเห็นว่าสมาชิกของกลุ่มที่จัดกิจกรรมกลุ่มควรมีประมาณ 12 – 15 คน กลุ่มไม่ควรเล็กกว่านี้ เพราะจะทำให้สิ้นเปลือง แต่ถ้าขนาดใหญ่ไปกว่านี้ก็ไม่ใช่เพราะสมาชิกจะขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมกลุ่ม ควรมีสมาชิกของกลุ่มประมาณ 6 – 12 คน แต่ไม่ควรเกิน 15 คน เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและการแสดงความคิดเห็นอย่างทั่วถึง เพราะถ้าหากสมาชิกกลุ่มมีมากเกินไปจะมีผลเสียต่อความสัมพันธ์และความร่วมมือในการทำงานของสมาชิกในกลุ่ม สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มขนาด 12 คน เพื่อให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง

2.8 เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

แพทเทอร์สัน (Patterson.1973: 105) กล่าวว่า การให้ทำกิจกรรมกลุ่ม ควรจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง แต่ถ้าเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อยอาจจะจัดสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ช่วงเวลาในการเข้าร่วม

กิจกรรมกลุ่มสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรใช้เวลาไม่เกิน 1 ชั่วโมง เพราะเด็กอาจจะเกิดความเบื่อหน่ายได้

ทรอทเซอร์ (Trotzer: 1999) ในการกำหนดระยะเวลาและความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มนั้น หากจัดในสถานศึกษา จำเป็นต้องพิจารณาถึงการจัดเวลาเรียนของสถานศึกษานั้นด้วย เช่น ในโรงเรียนส่วนมากจะจัดเวลาเป็นคาบๆ ละ 50 นาที เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดได้ว่า ควรใช้เวลาในการเข้ากลุ่มนานเท่าใด สำหรับจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มไม่ต่ำกว่า 8 ครั้ง

จากการศึกษาระยะเวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม สรุปได้ว่ากิจกรรมกลุ่ม ควรจัดสัปดาห์ละ 2- 3 ครั้งๆ ละประมาณ 50 นาที หรือ 1 ชั่วโมง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่ามีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมากน้อยเพียงใด สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลา 4 สัปดาห์ๆ ละ 3 ครั้งๆ ละ 50 นาที

2.9 ประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม

โรเจอร์ (Roger.1970: 121–122) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม ดังนี้ คือ

1. ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ทางความรู้สึก
2. มีการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ตลอดจนเปิดเผยความรู้สึกที่มีความจริงใจและเป็นไปอย่างธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงทางความสามารถในการควบคุมความรู้สึกต่างๆ ของตนเอง มีการแสดงที่ตรงกับความรู้สึกของตน
3. เกิดแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การเข้าในในตนเอง (Self- Actualization) การรู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง
4. เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หมายความว่า บุคคลยอมรับตนเอง พัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเองและมีความมั่นใจยิ่งขึ้น ลดการสั่งสอนและควบคุมผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น และมีความรู้สึกพึ่งพากันและกัน เชื่อในความสามารถของบุคคล มีการแก้ไขปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

จากการศึกษาประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม สรุปได้ดังนี้ กิจกรรมกลุ่มสามารถช่วยให้สมาชิกได้เกิดการเปลี่ยนแปลงและตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและของผู้อื่นมากขึ้น ตลอดจนเปิดเผยแสดงความรู้สึกที่ตรงกับความรู้สึกของตนเอง สามารถควบคุมตนเองและมีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น เพื่อเป็นการเสริมสร้างสัมพันธที่ดีระหว่างบุคคลได้

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

งานวิจัยในประเทศ

ชาริณี สุขจิตต์ (2544: 64) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่เป็นกรรมการบริหารชมรมต่อการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า จากการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมของนิสิตทำให้นิสิตได้รับประโยชน์จากการทำกิจกรรมอย่างมาก เพราะมีส่วนช่วยให้นิสิตมีความรักสามัคคี และรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ชุตติกาญจน์ วิไลศิลป์ (2544: 38) ได้ศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมที่มีต่อพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักศึกษาวิศวกรรมชั้นปีที่ 1 สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิศวกรรมชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกมากขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาวิศวกรรมชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกมากขึ้นหลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาวิศวกรรมชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกมากขึ้นหลังจากได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาวิศวกรรมชั้นปีที่ 1 ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม นักศึกษาวิศวกรรมชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมและนักศึกษาวิศวกรรมชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับข้อเสนอแนะ มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกมากขึ้น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คณางค์ คำณูนอก (2544: 45) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีผลต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบรมนิวาส กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มดีขึ้น หลังจากได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มดีขึ้น แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุฑารัตน์ สอทิพย์ (2547: 73) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า หลังจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มจากผู้วิจัย นักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน มีความสามารถในการนำกิจกรรมกลุ่มทั้งรายด้านและโดยรวมเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังจากนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดจากนักเรียนกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน นักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีการป้องกันการเสพยาเสพติดทั้งรายด้านและโดยรวมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดมีการป้องกันการเสพยาเสพติดสูงกว่า นักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดทั้งรายด้านและโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แคทลียา แสนนางชน (2549: 38) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนมากขึ้น หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งกิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เพราะผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความสนใจ ก่อให้เกิดบรรยากาศที่เป็นกันเอง สนุกสนานและมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น

วิไลรัตน์ หิรัญศุภโชติ และคนอื่นๆ (2550) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กกำพร้า ผลจากการศึกษาพบว่า การเห็นคุณค่าในตัวเองของเด็กกำพร้าในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านมหาเมฆมีการเห็นคุณค่าในตัวเองสูงขึ้นในด้านการมองเห็นเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

งานวิจัยต่างประเทศ

สเปรนเกอร์ (Sprengr.1973: 75) ได้วิจัยเกี่ยวกับการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาปีที่ 4 กับปีที่ 2 ที่เรียนภาษาเยอรมันในไต้หวัน ได้ทดลองโดยนักศึกษาถูกแบ่งเป็นกลุ่มย่อย พูดแต่ภาษาเยอรมันทุกกลุ่ม เรียนสัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง ผลปรากฏว่า ทุกคนได้รับความรู้อย่างมากด้วยการเรียนแบบกลุ่มย่อย ทำให้เกิดความสนใจ แม้แต่นักศึกษาที่ขี้อายก็พยายามพูด ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปรับปรุงกิจกรรมในกลุ่ม ได้เรียนรู้คุณค่าทางสังคมเกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน การมีชีวิตร่วมกัน ต่างช่วยกันแก้ความผิดพลาดต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม และมีการพัฒนาทักษะในการติดต่อสื่อสารอย่างมาก

ฮาร์ม (Hamm.2007: 56 - 57) ได้ทำการวิจัยโดยการใช้กิจกรรมกลุ่ม ในการพัฒนาทักษะความสัมพันธ์ในหมู่วัยรุ่นตอนต้น ที่ Middle School โดยที่ความสำคัญของการเข้ากลุ่มเพื่อนจะเกิดโอกาสที่ดีในการทำงานกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อกลุ่มเกิดความไว้วางใจ การสร้างปทัสถานในกลุ่ม ความรู้สึกที่เกิดจะมีคุณค่าและเกิดการรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกันมากขึ้นและยังพบว่า การเข้ากลุ่มทำให้เกิดศักยภาพในการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งจะทำให้เข้าใจบุคคลที่อยู่รอบข้างมากขึ้นโดยลดความขัดแย้งลง

เทรปาและไฟรด์ (Treppa; & Frike 1972: 446 - 468) ได้ฝึกกิจกรรมกลุ่มกับกลุ่มทดลองจำนวน 11 คน และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกเลย จำนวน 11 คน พบว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจในตนเองไปในทางที่ดีขึ้น ในด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง คุณค่าในการมีชีวิตอยู่ การยอมรับตนเองและความเข้าใจในการเป็นมนุษย์ ความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์และความคิดเกี่ยวกับตนในอนาคต

เดอร์ชมิทท์ (พระมหาเสน่ห์ ไชยสุภา 2552: 27 อ้างอิงจาก Durschmidt. 1978: 3953A) ทำการศึกษาผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเข้าใจในตนเอง ของนักศึกษาในกลุ่ม

ทดลอง จำนวน 38 คน โดยการให้เข้าร่วมกลุ่ม การสัมมนาที่เปิดโอกาสให้แต่ละคนแสดงศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง ส่วนกลุ่มควบคุม จำนวน 63 คน ยังคงให้เรียนตามปกติ ผลปรากฏว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว กลุ่มทดลองมีการยอมรับตนเองดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการเข้าใจในตนเองของทั้งสองกลุ่มนั้นไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม พบว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถนำไปพัฒนาบุคคลในระดับต่าง ๆ ได้ดีขึ้น เพราะเป็นการให้บุคคลได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่ต้องการพัฒนา เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาด้านการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กกำพร้าและการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเข้าใจในตนเอง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ
4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 110 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ที่ได้ตอบแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน และมีลักษณะการทำงานร่วมกันต่ำตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาจากการสอบถามความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทดลองเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน จำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามการทำงานร่วมกัน
2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน

การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามการทำงานร่วมกัน มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

- 1.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกัน เพื่อใช้

เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 สร้างแบบสอบถามการทำงานร่วมกันให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามการทำงานร่วมกันของนักเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) ตามลักษณะการสร้างแบบวัด 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบเลือกเพียงระดับใดระดับหนึ่ง ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามของธนะวัฒน์ ภมรพรอนันต์ (2551: 151 – 154) และปาริชาติ ศรีเหรา (2551: 74 -77) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการทำงานร่วมกันจำนวน 65 ข้อ แล้วนำแบบสอบถามการทำงานร่วมกันไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็งและอาจารย์พีรพัฒน์ ฤวิรัตน์ เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับนิยามศัพท์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น แล้วนำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ข้อคำถามที่ใช้ได้คือ ข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปและได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.0

1.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการทำงานร่วมกันที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบอีกครั้งให้สมบูรณ์ก่อนการนำไปใช้ทดลอง (Try out)

1.5 การหาค่าอำนาจจำแนก (Item – total Discrimination) ของแบบสอบถามผู้วิจัยนำแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 120 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นใช้วิธีหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item – total correlation) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.2 ขึ้นไป ได้ข้อคำถาม จำนวน 57 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .2180 - .6575

1.6 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน หลังจากการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามการทำงานร่วมกันไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระแม่มาลีพระโขนง กรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 120 คน แล้วนำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบัท (Cronbach) โดยได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .73
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80
ด้านการติดต่อสื่อสาร	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .67
ด้านการประสานงานร่วมกัน	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .52
ด้านการตัดสินใจร่วมกัน	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .70

ด้านการสนับสนุนกลุ่ม

มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .73

แบบประเมินการทำงานทั้งฉบับ

มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

ลักษณะของแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน

แบบสอบถามการทำงานร่วมกัน เป็นข้อความเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือการทำงานร่วมกันของนักเรียนในด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การติดต่อสื่อสาร การประสานงานร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกันและการสนับสนุนกลุ่ม

ตัวอย่างของแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน

คำชี้แจง

แบบสอบถามที่นักเรียนได้รับนี้ เป็นแบบประเมินความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของนักเรียนในการทำงานร่วมกัน ขอให้นักเรียนอ่านข้อคำถามเหล่านี้ทีละข้อ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของนักเรียนอย่างนั้นจริงๆ โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความนั้น ในแบบสอบถามจะตอบเพียงข้อละ 1 ช่องเท่านั้นและขอให้ตอบทุกข้อ จะมีช่องให้เลือกตอบ 5 ช่อง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของนักเรียนมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของนักเรียนปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติ				
		จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
การมีเป้าหมายร่วมกัน						
0	นักเรียนมีความชัดเจนในเป้าหมายของการทำงานก่อนลงมือปฏิบัติงาน					
00	เมื่อต้องทำงานร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มไม่มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน					

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน						
0	นักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยในการทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม					
00	นักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขณะทำงานร่วมกับเพื่อน					
การติดต่อสื่อสาร						
0	ขณะทำงานร่วมกัน นักเรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
00	นักเรียนขาดความสนใจกระตือรือร้นที่จะฟังเมื่อมีสมาชิกในกลุ่มพูด					
การประสานงานร่วมกัน						
0	นักเรียนสามารถประสานงานกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย					
00	เมื่อต้องทำงานร่วมกัน นักเรียนไม่เคยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานเลย					
การตัดสินใจร่วมกัน						
0	นักเรียนและสมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาในการทำงาน					
00	นักเรียนให้ความช่วยเหลือเมื่อมีสมาชิกตัดสินใจผิดพลาดในการทำงาน					
การสนับสนุนกลุ่ม						
0	นักเรียนและสมาชิกในกลุ่มมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน					
00	นักเรียนยกย่องชมเชยสมาชิกในกลุ่ม เมื่อสมาชิกในกลุ่มทำงานสำเร็จ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังต่อไปนี้

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวก (Positive) ให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริงมาก	ให้	4	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบ (Negative) ให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริงมาก	ให้	2	คะแนน
จริงปานกลาง	ให้	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายการทำงานร่วมกันของนักเรียนในระดับเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2549: 102) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีลักษณะการทำงานร่วมกันมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีลักษณะการทำงานร่วมกันมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีลักษณะการทำงานร่วมกันปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีลักษณะการทำงานร่วมกันน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีลักษณะการทำงานร่วมกันน้อยที่สุด

2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างกิจกรรมในสอดคล้องกับความมุ่งหมายในการทำวิจัย

2.2 สร้างกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและวัตถุประสงค์ของกิจกรรมในแต่ละครั้ง

2.3 ผู้วิจัยนำกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำและผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน คือ อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และ อาจารย์พีรพัฒน์ ถวิลรัตน์ ช่วยตรวจสอบความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา

2.4 ผู้วิจัยนำกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของการเข้าโปรแกรมกับการดำเนินการพัฒนาการทำงานร่วมกัน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

2.5 ผู้วิจัยนำกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันที่ได้ปรับปรุงแล้วไปใช้ทำการทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการทดลอง 12 ครั้งๆ ละ 50 นาที เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน ในวันจันทร์ วันพุธ และ วันศุกร์ เวลา 15.30 – 16.20 นาฬิกา ตั้งแต่วันที่ 10 มีนาคม ถึง 4 เมษายน พ.ศ. 2555

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตอบแบบสอบถามการทำงานร่วมกันและเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน
2. ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการทำงานร่วมกันเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลก่อนการทดลอง
3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยการนำกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
4. ผู้วิจัยดำเนินการหลังยุติกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการทำงานร่วมกันอีกครั้ง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลหลังการทดลอง
5. วิเคราะห์การพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียน โดยเปรียบเทียบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่ใช้รูปแบบการวิจัยแบบ One group pretest – posttest design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540: 60) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง One Group Pretest – Posttest Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
RE	T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

RE	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสอบถามความสมัครใจกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง
T ₁	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง
T ₂	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง
X	แทน	กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน

วิธีการดำเนินการทดลอง

1. ขั้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลอง ตอบแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน แล้วเก็บคะแนนไว้เป็นผลก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ขั้นการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาการทำงานร่วมกันกับกลุ่มทดลอง จำนวน 12 ครั้งๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน ในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เวลา 15.30 – 16.20 นาฬิกา ตั้งแต่วันที่ 10 มีนาคม ถึง 4 เมษายน พ.ศ.2555

ตาราง 2 กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เวลา	เรื่อง
1	10 มีนาคม พ.ศ. 2555	15.30 – 16.20 นาฬิกา	การประชุมนิเทศ วัตถุประสงค์ และวิธีการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เกม : รวมใจร่วมแรง
2	12 มีนาคม พ.ศ.2555	15.30 – 16.20 นาฬิกา	ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน เกม : สร้างสรรค์กระดาษ
3	14 มีนาคม พ.ศ.2555	15.30 – 16.20 นาฬิกา	ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน กรณีตัวอย่าง : เครื่องกรองน้ำทำตัวเอง
4	16 มีนาคม พ.ศ.2555	15.30 – 16.20 นาฬิกา	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน บทบาทสมมติ : บทเรียนของวสันต์
5	19 มีนาคม พ.ศ.2555	15.30 – 16.20 นาฬิกา	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อภิปรายกลุ่ม : มดทำงานร่วมกัน
6	21 มีนาคม พ.ศ.2555	15.30 – 16.20 นาฬิกา	ด้านการติดต่อสื่อสาร สถานการณ์จำลอง: การสื่อสารทางเดียวและสองทาง

ตาราง 2 (ต่อ)

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	เวลา	เรื่อง
7	23 มีนาคม พ.ศ.2555	15.30 – 16.20 นาฬิกา	ด้านการติดต่อสื่อสาร บทบาทสมมติ : ภาษาท่าทาง
8	26 มีนาคม พ.ศ.2555	15.30 – 16.20 นาฬิกา	ด้านการประสานงานร่วมกัน สถานการณ์จำลอง : การวาดรูปคน
9	28 มีนาคม พ.ศ.2555	15.30 – 16.20 นาฬิกา	ด้านการตัดสินใจร่วมกัน สถานการณ์จำลอง: โครงการสำรวจอวกาศ
10	30 มีนาคม พ.ศ.2555	15.30 – 16.20 นาฬิกา	ด้านการตัดสินใจร่วมกัน อภิปรายกลุ่ม : เพื่อนเก่าในโลกใบใหม่
11	2 เมษายน พ.ศ.2555	15.30 – 16.20 นาฬิกา	ด้านการสนับสนุนกลุ่ม กรณีตัวอย่าง : ผูกห่านป่า
12	4 เมษายน พ.ศ.2555	15.30 – 16.20 นาฬิกา	การปัจฉิมนิเทศ สรุปและประเมินผล หลังการเข้าร่วมกิจกรรม

3. หลังจากสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลอง ตอบแบบสอบถามการทำงานร่วมกันอีกครั้ง เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

4. นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามการพัฒนาการทำงานร่วมกันทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ($t - test$ for dependent sample)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามการทำงานร่วมกันโดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected item total correlation)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการทำงานร่วมกันของนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t – test for dependent sample)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum D$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง แต่ละตัวยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าสถิติ t ที่ใช้พิจารณาใน Distribution
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
T_1	แทน	คะแนนก่อนการทดลอง
T_2	แทน	คะแนนหลังการทดลอง

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

เสนอผลการเปรียบเทียบการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร ทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน (n = 12)

การทำงานร่วมกัน	การทดสอบ	X	S.D.	ΣD	ΣD^2	t	p
1.ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน	ก่อนทดลอง	2.51	0.26	206	42436	11.81**	0.00
	หลังทดลอง	4.07	0.44				
2.ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ก่อนทดลอง	2.51	0.28	252	63504	14.28**	0.00
	หลังทดลอง	4.12	0.37				
3.ด้านการติดต่อสื่อสาร	ก่อนทดลอง	2.66	0.38	118	13924	7.94**	0.00
	หลังทดลอง	3.89	0.46				
4.ด้านการประสานงานร่วมกัน	ก่อนทดลอง	2.74	0.38	270	72900	6.84**	0.00
	หลังทดลอง	3.95	0.50				
5.ด้านการตัดสินใจร่วมกัน	ก่อนทดลอง	2.48	0.30	202	40804	11.02**	0.00
	หลังทดลอง	4.17	0.49				
6.ด้านการสนับสนุนกลุ่ม	ก่อนทดลอง	2.59	0.30	148	21904	10.62**	0.00
	หลังทดลอง	4.13	0.40				
การทำงานร่วมกัน	ก่อนทดลอง	2.56	0.24	1028	1056784	12.56**	0.00
	หลังทดลอง	4.07	0.39				

p มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีการทำงานร่วมกันโดยรวมก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การทำงานร่วมกันด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการประสานงานร่วมกัน ด้านการตัดสินใจร่วมกันและด้านการสนับสนุนกลุ่ม ก่อนและหลังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยพร้อมทั้งอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน

สมมติฐานในการวิจัย

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์มีการทำงานร่วมกันเพิ่มขึ้นหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 110 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ที่ได้ตอบแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน แล้วมีลักษณะการทำงานร่วมกันต่ำตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 28 คน

ซึ่งได้มาจากการสอบถามความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มทดลองเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน จำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบสอบถามการทำงานร่วมกัน
2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ขั้นดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันกับกลุ่มทดลอง เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน ในวันจันทร์ วันพุธและวันศุกร์ เวลา 15.30 – 16.20 นาฬิกา ตั้งแต่วันที่ 10 มีนาคม ถึง 4 เมษายน พ.ศ. 2555

3. ขั้นหลังการทดลอง

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามการทำงานร่วมกันอีกครั้งหนึ่งและเก็บคะแนนที่ได้ไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

3.2 ผู้วิจัยนำคะแนนก่อนและหลังการทดลองที่ได้จากการตอบแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน นำไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร ทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน

สรุปผลการวิจัย

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีพัฒนาการทำงานร่วมกันเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

จากการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร มีการพัฒนาการทำงานร่วมกันเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนด แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในรูปแบบของกิจกรรมกลุ่มสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนได้ ทั้งนี้เพราะกิจกรรมกลุ่มเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับความรู้จากการลงมือร่วมกันปฏิบัติเป็นกลุ่ม ดังที่คมเพชร ฉัตรศุกกุล (2546: 151) กล่าวว่า ในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิก นอกจากจะอาศัยความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของสมาชิกแต่ละคนแล้ว สิ่งที่สำคัญและมีความหมายต่อความสำเร็จของกลุ่มเป็นอย่างยิ่ง คือ “ความร่วมมือ” ถึงแม้ว่าสมาชิกทุกคนจะมีความสามารถเป็นเลิศในด้านต่างๆ ก็ตาม แต่ถ้าขาดการร่วมมือที่ดีจะทำให้การทำงานของกลุ่มไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ในบางกลุ่มอาจจะทำให้การทำงานล้มเหลว ดังนั้นในการทำกิจกรรมกลุ่มจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีให้แก่สมาชิกกลุ่ม ให้มีทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ตัวอย่างเช่น นักเรียนบางคนต้องการพัฒนาตนเองในด้านความมั่นใจในการพูดหน้าชั้นเรียน ผู้วิจัยได้ฝึกนักเรียนโดยการให้นักเรียนคนนั้นออกมาพูดหน้าชั้นเรียนแล้วให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ให้ความสนใจ ตั้งใจฟังและมีการซักถามเพื่อให้เพื่อนคนนั้นมีความกล้าที่จะพูดมากขึ้นและคอยให้กำลังใจเพื่อนที่กำลังพูด เป็นผลทำให้นักเรียนคนนั้นมีความกล้าที่จะพูดมากขึ้นและเกิดความมั่นใจในการพูดหน้าชั้นเรียนซึ่งสอดคล้องกับแคทลียา แสนนางชน (2549: 10) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นการจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้กับสมาชิกในกลุ่มได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยสมาชิกในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการคิด การวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการลงมือกระทำต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง อย่างมีจุดมุ่งหมายแน่นอน อันก่อให้เกิดการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ และสอดคล้องกับคณางค์ คำคุณเอนก (2544: 45) ที่ได้ศึกษา ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบรมนิวาส กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อนำข้อมูลมาพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีการพัฒนาการทำงานร่วมกันเพิ่มขึ้นทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการประสานงานร่วมกัน ด้านการตัดสินใจร่วมกันและด้านการสนับสนุนกลุ่ม ดังนี้

1. นักเรียนมีพัฒนาการทำงานร่วมกันด้านการมีเป้าหมายเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า เทคนิคกิจกรรม เกมสร้างสรรค์กระดาษ ที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันโดยมีการกำหนดเป้าหมายและไม่มีการกำหนดเป้าหมาย ทำให้นักเรียนเห็นความแตกต่างของการทำงานร่วมกัน เมื่อมีการทำงานร่วมกันโดยมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันก่อน ทำให้การทำงานนั้นประสบผลสำเร็จเร็วขึ้น ประหยัดเวลาและทรัพยากร ส่วนงานที่ทำโดยไม่มีกำหนดเป้าหมาย ทำให้งานสำเร็จช้า เสียเวลาและเสียทรัพยากรเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับปารีชาติ ศรีเหรา (2551: 56) ที่กล่าวว่า นักเรียนจะต้องมีเป้าหมายในการทำงานร่วมกันจึงจะสามารถทำงานให้ประสบผลสำเร็จได้ ถึงแม้ว่าต่างคนต่างรู้เป้าหมายของงานแต่ถ้าไม่มีการประสานและวางแผนร่วมกันในการทำงาน ต่างคนต่างทำงานมากก็จะทำให้สิ้นเปลืองเวลาและทรัพยากรและอีกหนึ่งเทคนิคกิจกรรมกลุ่ม คือ กรณีตัวอย่าง เรื่อง เครื่องกรองน้ำ ทำได้เอง ที่ให้นักเรียนได้ศึกษา เรียนรู้และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการกำหนดเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจนในการทำงาน มีการแบ่งหน้าที่และมอบหมายงานให้กับสมาชิกแต่ละคนและสมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานจึงทำให้ผลงานที่ออกมานั้นประสบผลสำเร็จ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับวารภรณ์ ตรีกุลสฤษดิ์ (2549: 9) ที่กล่าวว่า การทำงานเป็นกลุ่มจะเกิดผลดี สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องมีเป้าหมาย คือ มีการรับรู้ ทราบถึงเป้าหมายของทีมในเรื่องเดียวกัน นั่นคือการมุ่งให้สมาชิกทุกคนช่วยกัน ร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตรงตามเป้าหมายหรือบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับสุรีพร พึ่งพุทธคุณ (2549: 40) กล่าวว่า การมุ่งให้ทุกคนในกลุ่มช่วยเหลือกัน ร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจกัน ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตรงตามเป้าหมายหรือบรรลุวัตถุประสงค์ของทีม ดังนั้นสมาชิกของทีมก็ยังจำเป็นต้องมีความเข้าใจในเป้าหมายของทีมร่วมกัน มิฉะนั้นแล้วพวกเขาอาจเดินไปยังทิศทางที่แตกต่างกัน รวมทั้งทุ่มเทแรงกายแรงใจและทรัพยากรให้หมดไปอย่างสูญเปล่า

2. นักเรียนมีพัฒนาการทำงานร่วมกันด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า เทคนิคกิจกรรม บทบาทสมมติเรื่อง บทเรียนของวสันต์ ที่ได้ให้นักเรียนศึกษา เรียนรู้และมีประสบการณ์ในการแสดงบทบาทของการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงาน การมีส่วนร่วมในการปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและสามารถยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นได้ตลอดจนการเห็นผลของการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายซึ่งสอดคล้องกับเบลค (Blake) และ มูทอน (Mouton) ได้กล่าวถึงทฤษฎีตาข่ายการปฏิบัติงาน ซึ่งหลักการทฤษฎีนี้เชื่อว่า คนเราต้องการงานให้ได้ผลงานและต้องการมีส่วนร่วมในงานที่เขารับผิดชอบ ซึ่งการที่จะทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมนั้น จะต้องสร้างบรรยากาศของการยอมรับสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน เพราะทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผลงานที่เกิดขึ้นย่อมมาจากการบูรณาการ (Integration) ซึ่งหมายถึงการประสมประสานความต้องการขององค์การและของสมาชิกเข้าด้วยกัน และอีกกิจกรรมหนึ่ง คือ การอภิปรายกลุ่มเรื่องมดทำงานร่วมกัน ที่ให้นักเรียนได้ศึกษา เรียนรู้ตัวแบบวิธีการทำงานกลุ่ม

ร่วมกัน ทำให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่เริ่มงาน จนถึงขั้นตอนสุดท้ายของการทำงาน ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงาน การปรึกษาหารือ การค้นคว้าหาข้อมูลใหม่ๆตลอดจนการให้ความช่วยเหลือและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2549: 9 – 10) ที่กล่าวว่า ทุกคนในทีมล้วนมีความสำคัญ ประจุฟันเฟืองของเครื่องจักรกล ซึ่งจะขาดเสียมิได้แม้แต่เม็ดตัวเล็กๆ เพียงตัวหนึ่ง งานของกลุ่มก็เช่นกัน กล่าวคือ งานกลุ่มของเรามีอาจทำสำเร็จเพียงลำพังแค่ความสามารถของคนๆ เดียวเท่านั้น หากต้องอาศัยความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจของสมาชิกทุกๆ คน ในการระดมความคิด ช่วยกันแสดงความคิดเห็น อันเป็นประโยชน์ในการวางแผนงาน ช่วยกันวิเคราะห์วางแผนการทำงาน และละเอียดลึกซึ้งไปจนถึงการร่วมปฏิบัติงานตามแผนงานที่กลุ่มได้ช่วยกันวางแผนเอาไว้ให้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

3. นักเรียนมีพัฒนาการทำงานร่วมกันด้านการติดต่อสื่อสารเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า เทคนิคกิจกรรมสถานการณ์จำลองเรื่อง การสื่อสารทางเดียวและสองทาง ที่ให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้และมีประสบการณ์ในการแสดงบทบาทของการเป็นผู้ส่งสารและการรับสารแบบทางเดียวและสองทาง ทำให้นักเรียนเข้าใจถึงความสำคัญของการสื่อสารที่ถูกต้อง ชัดเจนและตรงประเด็น การสื่อสารมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันจะทำให้งานนั้นประสบผลสำเร็จและเรียนรู้ที่จะใช้ภาษาในการแก้ไขปัญหาการทำงานร่วมกัน เพราะการสื่อสารที่สามารถโต้ตอบหรือซักถามข้อสงสัยได้จะสามารถทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 137) กล่าวว่า การสื่อสารแบบเปิด (Open Communication) หรือการสื่อสารแบบสองทาง (Two way communication) เป็นการสื่อสารที่ทั้งผู้พูดและผู้ฟังได้มีโอกาสสื่อสารร่วมกัน เช่นเมื่อผู้พูดได้อธิบายสิ่งต่างๆ ที่เขาต้องการแล้ว ผู้ฟังก็จะสามารถซักถามผู้พูดถ้าหากเขาสงสัย ไม่เข้าใจ ไม่แน่ใจ ดังนั้นผู้พูดจะได้ข้อมูลย้อนกลับด้วยและเตือนใจ แวงงาม (2534: 32) ได้กล่าวว่า การสื่อสารแบบทางเดียว เป็นการสื่อสารแบบที่ผู้ส่งข่าวสาร ไม่เปิดโอกาสให้ผู้รับข่าวสารได้ไต่ถามข้อสงสัยและไม่ได้คำนึงถึงข้อมูลย้อนกลับ และอีกหนึ่งเทคนิคกิจกรรม คือ บทบาทสมมติเรื่องภาษาท่าทาง ที่ให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติร่วมกัน ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการสื่อสารที่ดีมีประสิทธิภาพ การรู้จักใช้ภาษาท่าทางในการสื่อสาร การมีทักษะของการเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดีสามารถอธิบายสิ่งที่ต้องการจะสื่อสารได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับคมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546: 134) ที่กล่าวว่า การสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด (Nonverbal communication) การที่บุคคลพยายามสื่อสารความคิดหรือข่าวสารใจไปยังผู้รับโดยมิได้ใช้คำพูด ถือว่าเป็นการสื่อสารอีกลักษณะหนึ่ง ไม่ว่าจะด้วยการแสดงปฏิกิริยาท่าทางต่างๆ หรือพฤติกรรมใดก็ย่อมจะทำให้ผู้รับเกิดความรู้สึกว่ากำลังมีการสื่อสารบางอย่างเกิดขึ้น การสื่อสารนี้เรียกว่าการใช้ภาษาเงียบสอดคล้องกับทิตนา แชมมณี (2545: 51) ที่กล่าวว่า การสื่อความหมายด้วยท่าทาง เป็นเรื่องที่สำคัญที่มักจะถูกมองข้ามความสำคัญไป ทั้งนี้เพราะภาษาท่าทางเป็นภาษาที่แอบแฝงอยู่ ประโยชน์หรือโทษที่ให้มักจะมองเห็นได้ไม่ชัดเจนเท่าคำพูด แต่แท้ที่จริงแล้ว ภาษาท่าทางเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะภาษา

ทำทางช่วยให้เราเข้าใจความต้องการหรือความรู้สึกที่แท้จริงของผู้อื่น และในทำนองเดียวกัน ช่วยให้ เราสามารถบอกความต้องการหรือความรู้สึกที่แท้จริงของเราแก่ผู้อื่นได้โดยไม่ต้องใช้คำพูด ใน ชีวิตประจำวัน เราใช้ภาษาทำทางช่วยในการสื่อความหมายอยู่เสมอ เช่น เมื่อเรารู้สึกโกรธ เราจะ แสดงท่าทางโกรธออกมาทางสีหน้าและท่าทาง ทำให้ผู้อื่นทราบได้ว่าเรากำลังโกรธ การที่เรา สามารถสื่อความหมายทางท่าทางได้นี้ นับว่าช่วยลดปัญหาต่างๆลงได้มา เช่น ในบางครั้งหากเราใช้ คำพูดสื่อความรู้สึกโกรธออกไปแล้ว คำพูดที่ใช้ในขณะที่มีอารมณ์อาจจะรุนแรงทำให้เกิดผลเสียหรือ ปัญหาตามมาได้ ดังนั้น การแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง จึงเป็นหนทางช่วยให้บุคคลสามารถสื่อ ความหมายที่ไม่สามารถสื่อออกมาทางคำพูดได้

4. นักเรียนมีพัฒนาการทำงานร่วมกันด้านการประสานงานร่วมกันเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า เทคนิคกิจกรรม สถานการณ์จำลอง เรื่องการวาดรูปคน ที่ให้นักเรียนได้ศึกษา เรียนรู้และมี ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันในลักษณะรูปแบบที่ไม่มีมีการประสานงานร่วมกันกับเพื่อนสมาชิก ในกลุ่มใหญ่ ถึงแม้สมาชิกแต่ละกลุ่มจะทำงานได้ดี มีความร่วมมือกันดีในแต่ละกลุ่มโดยรู้จักการ วางแผนงาน แบ่งงานกันทำ แต่ขาดการประสานงานที่ดี เมื่อทุกๆ กลุ่มนำงานมารวมกัน ก็จะเป็น งานของกลุ่มใหญ่ที่ไม่มีประสิทธิภาพนัก เหมือนกับการวาดรูปคนที่แต่ละกลุ่มวาดออกมาโดยไม่มี การตกลงพูดคุยหรือการประสานงานระหว่างสมาชิกแต่ละกลุ่มในการทำงานร่วมกันก็ทำให้การวาด รูปที่ออกมาจึงไม่สมบูรณ์ แต่ถ้ามีการพูดคุยประสานงานร่วมกันในระหว่างการทำงานร่วมกัน ก็ทำ ให้การทำงานร่วมกันนั้นมีผลงานที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับยงยุทธ เกษสาคร (2549: 55) กล่าวว่า ผู้ประสานงานที่ดี ต้องเป็นผู้มีความสามารถในการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานอื่นเข้ามามีส่วนในการ วางแผนงาน และสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามแผนของทุกๆ ฝ่ายด้วยความ เต็มใจ มีความเข้าใจซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของงานและสอดคล้องกับทิสนา แชมมณี (2545: 10) ที่กล่าวว่า การร่วมมือประสานงานกัน คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นจะต้องมี การประสานงานกัน เพื่อให้งานของกลุ่มดำเนินไปสู่ความสำเร็จ

5. นักเรียนมีการพัฒนาการทำงานร่วมกันด้านการตัดสินใจร่วมกันเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็น ว่า เทคนิคกิจกรรม สถานการณ์จำลอง โครงสร้างจวอากาศและเทคนิคกิจกรรม การอภิปรายกลุ่ม เรื่อง เพื่อนเก่าในโลกใบใหม่ เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีประสบการณ์โดยตรงในเรื่อง เกี่ยวกับการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจด้วยตนเองหรือการตัดสินใจร่วมกันในกลุ่ม ทำให้นักเรียนมีความกล้าในการตัดสินใจด้วยตัวเองมากขึ้น และในการทำงานร่วมกันนักเรียนจำเป็นต้อง ยอมรับและเคารพการตัดสินใจของเพื่อนสมาชิกในกลุ่มด้วย ซึ่งสอดคล้องกับณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และคณะ (2545: 109) กล่าวว่า การตัดสินใจของกลุ่มน่าจะมีข้อได้เปรียบมากกว่าการตัดสินใจของ คนคนเดียว หรือเรียกว่า “หลายหัวดีกว่าหัวเดียว” ข้อได้เปรียบหลักๆ ของการตัดสินใจเป็นกลุ่ม คือ กลุ่มจะมีฐานความรู้และความหลากหลายของประสบการณ์มาช่วยในการตัดสินใจ มากกว่า บุคคลเพียงคนเดียว และข้อดีอีกประการหนึ่งของการตัดสินใจเป็นกลุ่ม คือ สมาชิกมีแนวโน้มที่จะ แสดงความพอใจและให้ความร่วมมือในการทำงานของกลุ่มมากขึ้น เพราะเขามีส่วนร่วมแสดงความ

คิดเห็นและตัดสินใจ สอดคล้องกับทฤษฎี แชมมณี (2545: 10) ได้กล่าวถึง การตัดสินใจร่วมกัน คือ บุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้น จะต้องมีโอกาสร่วมกันที่จะตัดสินใจในงานที่ระดับใดระดับหนึ่ง

6. นักเรียนมีพัฒนาการทำงานร่วมกันด้านการสนับสนุนกลุ่มเพิ่มขึ้นแสดงให้เห็นว่า เทคนิคกิจกรรม กรณีตัวอย่างฝูงห่านป่า ให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้และเห็นผลของตัวแบบลักษณะการทำงานกลุ่มร่วมกันที่มีการสนับสนุนซึ่งกันและกัน คือ สมาชิกในกลุ่มมีความไว้วางใจต่อกัน มีการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน รู้จักการให้คำติชมแก่กันและกันด้วยความจริงใจ ซึ่งสอดคล้องกับวราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2550: 21) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนและความไว้วางใจต่อกัน โดยธรรมชาติแล้วจะต้องไปด้วยกัน เพราะถ้าปราศจากความไว้วางใจกันจะทำให้ สมาชิกแต่ละคนในทีมไม่กล้าคิดกล้าทำงานตามความตั้งใจ รวมทั้ง ความรู้สึกว่าเขาจะต้องปกป้องงานที่เขารับผิดชอบสมาชิกรู้สึกว่าเราสามารถพูดได้อย่างตรงไปตรงมากับสมาชิกในทีมอื่นๆ ได้ทั้งดีและไม่ดี ส่งผลให้ สามารถสื่อความหมายและนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับไปปรับปรุงทำงานในความรับผิดชอบของตนเองให้ดียิ่งขึ้น สรุปว่า สมาชิกในทีมจะต้องไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยที่แต่ละคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา โดยไม่ต้องกลัวว่าจะได้รับผลร้ายที่จะมีต่อเนื้อมาภายหลัง สามารถทำให้เกิดการเปิดเผยต่อกันและกล้าที่จะเผชิญหน้าเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างดี และสอดคล้องกับ กิตติศักดิ์ กอรัย (2550: 27 อ้างอิงจาก วูดค็อก (Woodcock. 1993: 74 – 76) กล่าวว่า การสนับสนุนและไว้วางใจกัน เป็นการทำให้กลุ่มเข้มแข็งขึ้นโดยให้ความช่วยเหลือกันเพื่อให้เกิดความไว้วางใจ การสนับสนุนและการไว้วางใจกันเกิดจากการปฏิบัติต่อกันอย่างตรงไปตรงมา การจรรีกรักภักดีต่อกัน การรับฟังและแสดงความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับณัฐพันธ์ เขจรนนท์และคณะ (2545: 25) ที่กล่าวว่า ความไว้วางใจ (trust) สมาชิกในทีมงานจะต้องเชื่อใจ ไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีระหว่างหมู่คณะ สนับสนุนการตัดสินใจของสมาชิกและร่วมมือในการปฏิบัติงานและสอดคล้องกับวันวิสาข์ เกิดผล (2546: 9 -10) กล่าวว่า ความไว้วางใจ สมาชิกต้องไม่ดูถูกซึ่งกันและกัน ยอมรับความสามารถของเพื่อนสมาชิก มองเพื่อนสมาชิกด้วยกันอย่างมีคุณค่า หากมีปัญหาอุปสรรคก็สามารถช่วยกันแก้ไขได้

จากการศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีพัฒนาการทำงานร่วมกันทั้ง 6 ด้านเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถนำไปพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนได้ซึ่งสอดคล้องกับผลของการวิจัยของศิพร ภูมิสิริวัฒน์ (2545: 51) ที่ได้ทดลองผลการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 20 คน พบว่า นักศึกษาที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกระบวนการกลุ่มด้วยโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองและสอดคล้องกับปาริชาติ ศรีเหรา (2551: 54) ที่ได้ทำการทดลองผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อ

พัฒนาการทำงานเป็นทีมของนักศึกษา ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 20 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีการทำงานเป็นทีมเพิ่มขึ้นหลังการเข้าร่วมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีการทำงานร่วมกันเพิ่มขึ้นหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งรายด้านและโดยรวมและด้านที่มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือด้านการตัดสินใจร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนได้ ดังนั้น กิจกรรมกลุ่มจึงเป็นเครื่องมือที่ได้อย่างหนึ่งของครูทุกๆ ไปและครูแนะแนวที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมและพัฒนานักเรียนในด้านอื่นๆ ต่อไป

1.2 เนื่องจากกิจกรรมกลุ่มมีการใช้เทคนิคต่างๆ ซึ่งได้แก่ เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง การอภิปรายกลุ่มย่อย ดังนั้น ควรมีการอบรมครูผู้สอนตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ให้มีความรู้ความชำนาญในการใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อสามารถนำไปใช้ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันของนักเรียนได้

1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการใช้วีดีโอเป็นตัวแทนทำให้นักเรียนมองเห็นภาพเห็นตัวแบบความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.4 ก่อนเริ่มกิจกรรมผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมละลายพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกิจกรรมการทำงานร่วมกันในเรื่องที่สอดคล้องกันในแต่ละด้าน เพื่อเตรียมความพร้อมและเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการทำงานร่วมกัน

1.5 ควรมีการติดตามผลทุก 3 หรือ 6 เดือน ว่าหลังจากได้เข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันแล้ว นักเรียนมีพฤติกรรมในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างไร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียน ในระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป

2.2 ควรทำการศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น สภาพแวดล้อม ภูมิหลัง ประสบการณ์ทัศนคติต่อการทำงานร่วมกัน ความสามารถในการเผชิญปัญหาอุปสรรค และการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ซึ่งน่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนด้วย

2.3 ควรสร้างกิจกรรมการพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนโดยใช้เทคนิคอื่นๆ เช่น การให้คำปรึกษากลุ่ม เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กิตติศักดิ์ กอรั้อย. (2550). พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนิสิตปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วิชาการอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คณางค์ คำณูเอนก. (2544). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบรมนิวาส กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2546). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์ จำกัด.
- แคลเลีย แสนนางชน. (2549). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑานุช บุษปวนิช. (2547). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเทวราชกุญชร เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑารัตน์ สอทิพย์. (2547). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา ประทุมรุ่ง. (2545). ผลของการใช้ชุดแนะแนวเพื่อพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่มของ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านวังยาว จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชุตिकाญจน์ วิไลศิลป์. (2544). การเปรียบเทียบผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการฝึก พฤติกรรมที่เหมาะสมที่มีต่อพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักศึกษาวิศวกรรมชั้นปีที่ 1 สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2549). เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย : แนวทางสู่ความสำเร็จ. พิมพ์ครั้งที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ชัยวรรณ สมศรีรัตน์. (2548). การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของพนักงานเขียนภูมิพลในการจัดการสิ่งแวดล้อมของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จิตาพร ประเสริฐสุด. (2548). การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของโรงพยาบาลลำลูกกา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เอกการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์ และคนอื่น ๆ. (2545). การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- เตือนใจ แวงงาม. (2534). พลวัตของกลุ่มและการทำงานเป็นทีม. พิมพ์ที่ เม็ดทรายพริ้นติ้ง.
- ทิตนา แชมมณี. (2545). กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : นิธิแอดเวอร์ไทซิง กรุ๊ป.
- ธาริณี สุขจิตต์. (2544). ความคิดเห็นของนิสิตที่เป็นกรรมการบริหารชมรม ต่อการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธนวัฒน์ ภมรพอนันต์. (2551). การศึกษาการทำงานเป็นทีมและการสร้างโมเดลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีมของพนักงาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด.(จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2547). การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง. เชียงใหม่ : คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- นรินทร์ จุลทรัพย์. (2544). กลุ่มสัมพันธ์สำหรับการฝึกอบรม. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บงอร ยูววิทยาพานิช. (2547). ผลของการใช้โปรแกรมฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการแพทย์หน่วยตรวจโรคตา. วิทยานิพนธ์ (พย.ม.). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร..
- บัญญัติ ศรีประมง. (2521). กิจกรรมเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: สภาเยาวชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย.
- ปาริชาติ ศรีเหรา. (2551). ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). พฤติกรรมกลุ่ม. กรุงเทพฯ: วิสิทธิ์พัฒนา จำกัด.
- พระมหาประสิทธิ์ชัย จีบพันธ์. (2549). การพัฒนาความร่วมมือในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมหาวิทยาราลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสสาราณิยธรรม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระมหาเสน่ห์ ไชยสุภา. (2552). การศึกษาและการพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยยึดหลักสังคหวัดดู 4. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เมษยา ชื่นอาภรณ์. (2550). ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียนโดยใช้การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรในองค์กรธุรกิจขนาดกลาง. วิทยานิพนธ์ (ครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (ม.ป.ป.). ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม. พิมพ์ครั้งที่ 8 สำนักพิมพ์ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ.พรีนติ้ง กรุงเทพมหานคร.
- รมยชนก เข้มเจริญ (2546). พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ และแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตปทุมวัน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันวิสาข์ เกิดผล. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของทีมงานของบริษัทในอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนประกอบยานยนต์ในจังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วราภรณ์ ตระกูลสถิตย์. (2549). การทำงานเป็นทีม. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 1 สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วิไลรัตน์ หิรัญศุภโชติและคนอื่นๆ. (2550). ผลการใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กกำพร้า. รายงานวิจัยวิชาวิธีการวิจัยในจิตวิทยาพัฒนาการ. สาขาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ศิวพร ภูมิสิริวัฒน์. (2550). *ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพล จังหวัดขอนแก่น, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.*
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2545). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.*
- สุพานี สถฤษฎ์วานิช. (2552). *พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่ : แนวคิดและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ปทุมธานี.*
- สุรีพร พึ่งพุทธรุค. (2549). *การบริหารจัดการทีมงาน. กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.*
- สิริวรรณ ศรีพหล. (2536). *หน่วยที่ 10 รูปแบบการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากกลุ่ม. ในประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอน. นนทบุรี. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.*
- สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ. (2553). *พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4 แก้ไขเพิ่มเติม สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ. (2545). *21 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ ดวงกมล (จัดจำหน่าย)*
- หฤทัย อภิชาติพงศ์. (2526). *กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- http://www.youtube.com/watch?v=q_2h_2fOQyw สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2554
- <http://www.youtube.com/watch?v=Fit8gf3TTPQ&feature=related> สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2554
- Barron, Brigid Jessica Sara. (1993). Collaborative Problem Solving: Is Team Performance Greater than What is Expected from the Most Competent Member *Dissertation Abstracts International*. 53 (08): 4398B.
- Button, Leslie. (1974). *Development Group work with Adolescents*. London : University of London Press.
- Davidson. (1974). "Learning Mathematics in a Group Situation," *Mathematics Teacher*.
- Durschmidt.Bandura J. (1978) *Self – Actualization and the Human Potential Group Process in a Community College*. *Dissertation Abstracts International*.38 (3) : 3953 – A
- Ottaway,A.K.C. (1966). *Learning Through Group Experience*. Londer: Routledge and Regan Paul.
- Patterson, C.H. (1973). *Humanistic Education*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prenticehall.
- Rojers, Carl F. (1970). *Encounter Groups*. New York : Harper And Row.
- Sprenger, A. (1973). "Group Work in Foreign Language" A Report English teaching.

Treppa & Frike. (1972). *"Effects of Marathon Group Experience"* Journal of Counseling Psychology. 19 : 466 – 468 . September.

Warner. M et al. (1994). *The Teamwork Project : A Collaborative Approach to Learning to Nurse Families.* Journal of Nursing Education 33 : 5 – 13.

Woodcock, M.; & Francis,D. (1994). *Team building Strategy.*Hampshire: Gower.

ภาคผนวก

รายนามอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีขำ	อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี	อาจารย์ประจำ
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง	อาจารย์ประจำ
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. อาจารย์ไพรพัฒน์ ถวิลรัตน์	อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ
รองผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางาน
วิชาการ หัวหน้าแผนกหอสมุด วิทยาลัยแสงธรรม
นครปฐม และนักจิตวิทยาอิสระ

ภาคผนวก ข
หนังสือขออนุญาตในการดำเนินการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/1032

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๘ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ไพรัช ฤทธิรัตน์

เนื่องด้วย นางสาววิชชุดา วิจิตรวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระฤทธิพัฒนเวศม์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามเรื่อง การทำงานร่วมกัน และโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาววิชชุดา วิจิตรวงศ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-932-7293

ที่ ศธ 0519.12/0๑๗๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๓ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขออนุมัติโครงการเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่มาลีพระโขง

เนื่องด้วย นางสาววิชชุดา วิจิตรวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระฤทธิพัฒนเวศม์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.1 – ม.3 จำนวน 120 คน ตอบแบบสอบถาม เรื่อง การทำงานร่วมกัน และโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียน ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2555

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววิชชุดา วิจิตรวงศ์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-932-7293

ที่ ศธ 0519.12/0976

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๓ กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขออนุมัติโครงการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์

เนื่องด้วย นางสาววิชุดา วิจิตรวงศ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ เพื่อให้ให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้น ม.1 – ม.3 จำนวน 110 คน ตอบแบบสอบถาม เรื่องการทำงานร่วมกัน และโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกันของนักเรียน ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2555

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติโครงการ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววิชุดา วิจิตรวงศ์ ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 081-932-7293

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1. แบบสอบถามการทำงานร่วมกัน**
- 2. กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน**

แบบสอบถามการทำงานร่วมกัน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามฉบับนี้ ต้องการทราบความคิดเห็นหรือการทำงานร่วมกันของนักเรียน โดย
 ข้อคำถามแต่ละข้อไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีลักษณะนิสัย ความคิดเห็นหรือ
 แนวทางพฤติกรรมที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นจึงขอให้นักเรียนตอบตรงตามที่นักเรียนคิดเห็นหรือปฏิบัติ
 อย่างนั้นจริงๆ

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 2 ตอน จำนวน 6 หน้า ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นหรือการทำงานร่วมกันของนักเรียน

จำนวน 57 ข้อ แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ

- 1.การมีเป้าหมายร่วมกัน
- 2.การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 3.การติดต่อสื่อสาร
- 4.การประสานงานร่วมกัน
- 5.การตัดสินใจร่วมกัน
- 6.การสนับสนุนกลุ่ม

😊😊 ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือ 😊😊

วิชชดา วิจิตรวงศ์

นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการแนะแนว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามการทำงานร่วมกัน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความ

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ

() น้อยกว่า 13 ปี () 13 - 15 ปี () มากกว่า 15 ปี

3. ระดับชั้น

() มัธยมศึกษาปีที่ 1 () มัธยมศึกษาปีที่ 2 () มัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการทำงานร่วมกัน

คำชี้แจง

แบบสอบถามที่นักเรียนได้รับนี้ เป็นแบบประเมินความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของนักเรียนในการทำงานร่วมกัน ซึ่งมีทั้งหมด 57 ข้อ ขอให้นักเรียนอ่านข้อคำถามเหล่านี้ทีละข้อ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของนักเรียนอย่างนั้นจริงๆ โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือของข้อความนั้น ในแบบสอบถามจะตอบเพียงข้อละ 1 ช่องเท่านั้นและขอให้ตอบทุกข้อ จะมีช่องให้เลือกตอบ 5 ช่อง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้

จริงมากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด
จริงมาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของนักเรียนมาก
จริงปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของนักเรียนปานกลาง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติของนักเรียนน้อยที่สุด

ตาราง 4 แบบสอบถามการทำงานร่วมกัน

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติ				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
การมีเป้าหมายร่วมกัน						
1.	นักเรียนมีความชัดเจนในเป้าหมายของการทำงานก่อนลงมือปฏิบัติงาน					
2.	นักเรียนขาดความรับผิดชอบไม่ทำงานตามที่ตกลงกันได้					
3.	นักเรียนมีความเต็มใจให้ความร่วมมือในการทำงานตามแผนงานที่วางไว้					
4.	เมื่อมีการทำงานร่วมกัน นักเรียนละเอียดที่จะเอาใจใส่ในการกำหนดเป้าหมายพร้อมกับสมาชิกในกลุ่ม					
5.	นักเรียนให้ความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกับเพื่อนๆ อย่างเต็มความสามารถ					
6.	นักเรียนรับผิดชอบทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจนบรรลุผลสำเร็จ					
7.	เมื่อต้องทำงานร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มไม่มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน					
8.	นักเรียนและสมาชิกร่วมกันกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนในการทำงาน					
9.	นักเรียนละเอียดที่จะเอาใจใส่ให้ความร่วมมือต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
10.	มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานอย่างชัดเจน ทำให้นักเรียนสามารถทำงานตามเป้าหมายของกลุ่มได้					
11.	สมาชิกต่างคนต่างทำ เมื่อมีการทำงานกลุ่มร่วมกัน					
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน						
12.	นักเรียนมีการปรึกษาเรื่องการทำงานร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่มเสมอ					
13.	หากมีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน นักเรียนและสมาชิกในกลุ่มร่วมกันปรึกษาหาทางแก้ไขด้วยกัน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติ				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
14.	นักเรียนขาดความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาข้อมูลใหม่ๆจากแหล่งต่างๆมาให้กับสมาชิกในกลุ่ม					
15.	ขณะทำงานร่วมกัน เมื่อมีสมาชิกเสนอความคิดเห็นที่แตกต่าง นักเรียนพร้อมที่จะรับฟังด้วยความยินดี					
16.	ในการทำงานร่วมกันนักเรียนไม่เคยเข้าร่วมในการปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม					
17.	นักเรียนมักจะยึดความคิดเห็นของตนเองในการทำงานร่วมกัน					
18.	นักเรียนจะไม่ปฏิบัติตาม หากข้อเสนอแนะของเพื่อนไม่ตรงกับความคิดเห็นของตน					
19.	นักเรียนมีส่วนให้ความช่วยเหลือในการทำงานกลุ่มให้บรรลุผลสำเร็จ					
20.	นักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขณะทำงานร่วมกับเพื่อน					
21.	นักเรียนและสมาชิกในกลุ่มพยายามค้นคว้า หาข้อมูลจากแหล่งต่างๆมา เพื่อพัฒนางานของกลุ่มให้ดีขึ้น					
22.	นักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยในการทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม					
23.	นักเรียนให้ความช่วยเหลือเมื่อเพื่อนทำงานตามที่ได้รับมอบหมายไม่ทัน					
24.	นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงาน					
การติดต่อสื่อสาร						
25.	นักเรียนรู้จักใช้ภาษาท่าทางในการสื่อสารได้					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติ				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
26.	นักเรียนสามารถพูดให้ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการจะสื่อได้ ถูกต้อง ตรงประเด็น ทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ					
27.	นักเรียนใช้คำพูดที่เข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจนในการ สื่อสาร					
28.	ขณะฟังสมาชิกในกลุ่มพูด นักเรียนจะสบตาผู้พูดเสมอ					
29.	นักเรียนขาดความสนใจกระตือรือร้นที่จะรับฟังเมื่อมีสมาชิก ในกลุ่มพูด					
30.	นักเรียนมีสีหน้าท่าทางยิ้มแย้ม แจ่มใสขณะพูดกับผู้อื่น					
31.	นักเรียนไม่สามารถอธิบายสิ่งที่ต้องการจะสื่อสารให้ผู้อื่นได้ เข้าใจอย่างถูกต้อง					
32.	ขณะทำงานร่วมกัน นักเรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน					
การประสานงานร่วมกัน						
33.	นักเรียนเป็นผู้ประสานให้สมาชิกทำงานให้เสร็จอย่างมี ประสิทธิภาพ					
34.	เมื่อต้องทำงานร่วมกัน นักเรียนไม่เคยทำหน้าที่เป็นผู้ ประสานงานเลย					
35.	นักเรียนสามารถประสานงานกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้การ ปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย					
36.	เมื่องานของกลุ่มประสบปัญหา นักเรียนจะเป็นผู้ประสานนัด ประชุมปรึกษากับเพื่อนๆให้ช่วยกันแก้ไขปัญหา					
37.	เมื่อเกิดความไม่เข้าใจกันในระหว่างผู้ร่วมงานนักเรียน สามารถทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจ กันได้					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติ				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
38.	นักเรียนสามารถช่วยประสานแนวคิดในการทำงานที่แตกต่างของสมาชิก เพื่อมิให้เกิดความขัดแย้ง					
39.	นักเรียนและสมาชิกในกลุ่มมีการนัดหมายติดตามประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะๆในระหว่างปฏิบัติงาน					
การตัดสินใจร่วมกัน						
40.	นักเรียนยอมรับผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้น เมื่อส่วนใหญ่ในกลุ่มเห็นด้วยกับตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ					
41.	นักเรียนและสมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาในการทำงาน					
42.	นักเรียนมักจะตัดสินใจด้วยตนเอง โดยไม่รอการตัดสินใจจากสมาชิก					
43.	นักเรียนและสมาชิกเห็นความสำคัญของการตัดสินใจร่วมกันในการทำงาน					
44.	นักเรียนเคารพความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม					
45.	นักเรียนไม่ยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันของสมาชิกผู้ร่วมทีม					
46.	นักเรียนยอมรับการตัดสินใจของเพื่อนสมาชิกได้					
47.	เมื่อมีข้อผิดพลาดในการทำงาน นักเรียนพยายามปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดีกว่าเดิม					
48.	นักเรียนให้ความช่วยเหลือเมื่อมีสมาชิกตัดสินใจผิดพลาดในการทำงาน					
49.	นักเรียนกล้าที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง เมื่อสมาชิกในกลุ่มประสบปัญหาในการทำงาน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติ				
		จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง ปาน กลาง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
การสนับสนุนกลุ่ม						
50.	นักเรียนให้กำลังใจสมาชิกผู้ร่วมงานเสมอ					
51.	นักเรียนไม่เคยได้รับคำแนะนำจากสมาชิกในกลุ่มเลย					
52.	นักเรียนและสมาชิกให้คำติชมในการทำงานร่วมกันด้วยความ จริงใจ					
53.	นักเรียนและสมาชิกในกลุ่มขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน					
54.	นักเรียนยกย่องชมเชยสมาชิกในกลุ่ม เมื่อสมาชิกในกลุ่ม ทำงานสำเร็จ					
55.	นักเรียนรู้สึกว่าคุณในในกลุ่มให้กำลังใจซึ่งกันและกัน					
56.	นักเรียนรู้สึกพอใจที่สมาชิกในกลุ่มไม่ทอดทิ้งกันต่าง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
57.	นักเรียนไม่กล้าที่จะพูดเรื่องที่สำคัญของตนเองกับสมาชิก ผู้ร่วมงานเพราะไม่ไว้วางใจเพื่อนในกลุ่ม					

กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน

ครั้งที่ 1

ชื่อเรื่อง ปฐมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม รวมใจร่วมแรง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ นักเรียนทำความรู้จักและสร้างความสัมพันธ์กันในกลุ่ม
2. เพื่อให้ นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ วิธีการ วัน เวลา สถานที่และข้อควรปฏิบัติใน

การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

1. ตารางโปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน
2. ชิ้นส่วนรูปดวงใจแบ่งเป็นดวงใจละ 4 ส่วนเท่ากับจำนวนสมาชิกที่จะแบ่งเป็นกลุ่มย่อย
3. ดวงใจที่ไม่ได้แยกชิ้นส่วนมีขนาดเท่ากับดวงใจที่แยกชิ้นส่วน เท่ากับจำนวนกลุ่มย่อย
4. กาวแท่ง
5. กระดาษ A4 จำนวน 3 แผ่น

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

1.1 ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำโดยบอกชื่อ – นามสกุล ระดับชั้นเรียน ชื่อเล่น พรสวรรค์หรือความสามารถพิเศษของตนจนครบทุกคน

1.2 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการ วัน เวลา สถานที่และข้อควรปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มพร้อมทั้งแจกเอกสารตารางเวลาให้นักเรียน

1.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อมูลต่างๆจนเป็นที่เข้าใจกันแล้วจึงเริ่มเข้าสู่กิจกรรมกลุ่ม

2. ขั้นการมีส่วนร่วม

2.1 ผู้วิจัยแจกชิ้นส่วนดวงใจให้นักเรียนคนละ 1 ชิ้น จนครบทุกคน

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนนำชิ้นส่วนดวงใจที่ได้รับแจกไปต่อเข้ากับชิ้นส่วนดวงใจอื่นๆของนักเรียนแต่ละคน เพื่อประกอบชิ้นส่วนของดวงใจให้เป็นดวงใจที่สมบูรณ์

2.3 ผู้วิจัยแจกกระดาษดวงใจที่ไม่ได้แยกชั้นให้กลุ่มละ 1 ดวง

2.4 ผู้วิจัยให้แต่ละคนนำชิ้นส่วนดวงใจของตนเองไปติดบนกระดาษดวงใจที่ไม่ได้แยกชั้นส่วน โดยการใช้กาว

2.5 ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มพิจารณาตั้งชื่อดวงใจในกลุ่มของตนเอง และให้นักเรียนพูดคุยกันภายในกลุ่มถึงเรื่องดวงใจของแต่ละคน

3. ชั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแสดงความรู้สึก ในขณะที่ช่วยกันประกอบชิ้นส่วนของดวงใจและหลังจากประกอบเสร็จแล้ว

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นว่าชื่อของดวงใจมีผลต่อจิตใจอย่างไร

3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมารายงานและแนะนำสมาชิกในกลุ่มของตนเอง พร้อมทั้งนำรูปดวงใจของกลุ่มออกมาแสดงด้วย โดยกล่าวถึงที่มาหรือเหตุผลเกี่ยวกับการตั้งชื่อดวงใจ

4. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

4.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้รับจากกิจกรรม “รวมใจร่วมแรง”

4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

คนเราเมื่ออยู่ร่วมกันต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การรวมกลุ่มทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่น เป็นหนึ่งอันเดียวกัน ควรมีความรัก ความสามัคคีดูจชิ้นส่วนที่รวมดวงใจเป็นดวงเดียวกัน แต่ละคนควรให้ความร่วมมือร่วมใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความจริงใจ

การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มประกอบด้วยกิจกรรม การกระทำและความรู้สึก เมื่อสมาชิกมีส่วนในกิจกรรมกลุ่มมากเท่าใด พฤติกรรมและความรู้สึกร่วมกันของสมาชิกก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย เพราะสมาชิกในกลุ่มมิใช่แค่ทำงานใกล้ชิดกัน แต่ยังมี การพูดจาติดต่อสื่อสารปรึกษาหารือ การประสานงาน การช่วยเหลือสนับสนุน การตัดสินใจร่วมกันเพื่อให้งานสำเร็จโดยมีเป้าหมายเดียวกัน

5. ประเมินผล

5.1 สังเกตความสนใจและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม “รวมใจร่วมแรง” และการแนะนำตนเอง

5.2 สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม

ครั้งที่ 2

ชื่อเรื่อง	การมีเป้าหมายร่วมกัน
ชื่อกิจกรรม	เกม “สร้างสรรค์กระดาษ”
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักกำหนดเป้าหมายหรือวางแผนในการทำงานร่วมกัน 2. เพื่อให้นักเรียนให้ความร่วมมือร่วมใจกันและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตาม
แผนงาน	
เทคนิค	เกม
เวลา	50 นาที
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระดาษหนังสือพิมพ์ 2. นกหวีด 1 อัน 3. กระดาษ A4 จำนวน 3 แผ่น 4. ปากกา กลุ่มละ 1 ด้าม
วิธีดำเนินการ	
1. ขั้นนำ	<p>ผู้วิจัยทบทวนความรู้เดิมจากกิจกรรมที่แล้วและเตรียมความพร้อมโดยการสนทนาซักถามนักเรียนว่า เป้าหมายคืออะไร นักเรียนมีเป้าหมายอะไรบ้างและเป้าหมายนั้นมีผลอย่างไรให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและยกตัวอย่าง</p>
2. ขั้นการมีส่วนร่วม	<ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัคร 3 คน เพื่อเป็นผู้สังเกตการณ์ และแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่มๆละ 3 คน โดยให้นักเรียนจับฉลากสีตามที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้ ผู้ที่จับได้สีเดียวกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน 2.2 ผู้วิจัยชี้แจงกติกา การแข่งขัน ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.2.1 ให้สมาชิกในกลุ่มยื่นบนกระดาษหนังสือพิมพ์ที่แจกให้ 2.3.2 ให้ฉีกกระดาษหนังสือพิมพ์แผ่นที่ยื่นอยู่ให้เป็นรูปเรือใบ โดยมีข้อแม้ว่าห้ามออกมานอกกระดาษหนังสือพิมพ์จนกว่าจะฉีกเป็นรูปเรือใบสำเร็จหรือสิ้นสุดเวลาในการแข่งขัน 2.3 ผู้วิจัยแจกกระดาษหนังสือพิมพ์ให้แต่ละกลุ่มและให้สมาชิกขึ้นไปยืน เริ่มการแข่งขันรอบที่ 1 โดยฟังเสียงสัญญาณการเป่านกหวีดเริ่มและยุติการแข่งขัน 2.4 ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานว่าเหมือนรูปเรือใบหรือไม่ อย่างไร

2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำกิจกรรมซ้ำอีกครั้ง โดยในรอบที่ 2 ให้มีเวลาในการปรึกษาวางแผนร่วมกันก่อนทำกิจกรรม แล้วให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน

2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนผู้สังเกตการณ์ รายงานพฤติกรรมต่างๆที่สังเกตเห็นจากการทำกิจกรรมทั้ง 2 ครั้ง

3. ชั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้วิจัยถามนักเรียนว่า ในการทำกิจกรรมรอบที่ 1 รู้สึกอย่างไรและรอบที่ 2 รู้สึกอย่างไร

3.2 ผู้วิจัยถามนักเรียนว่าในการทำกิจกรรมทั้ง 2 รอบ นักเรียนเห็นความแตกต่างอย่างไร

3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนเข้ากลุ่มร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็น ได้รับประโยชน์อะไรจากการทำกิจกรรม โดยเขียนใส่ในกระดาษ A4 แล้วส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอ

4. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

4.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยสรุปข้อคิดที่ได้จากการกิจกรรม “สร้างสรรค์กระดาษ”

4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมว่า

การทำงานโดยต่างคนต่างทำโดยไม่มีการวางแผนร่วมกัน ทำให้งานที่ออกมาไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และทำให้เสียเวลา สิ้นเปลืองทรัพยากร แต่ถ้าเรามีการกำหนดเป้าหมายหรือรู้จักวางแผนร่วมกันก่อนการทำงานก็จะทำให้งานนั้นสำเร็จได้ตรงตามเป้าหมาย ประหยัดเวลาและทรัพยากร

การกำหนดเป้าหมายของกลุ่มในการทำงานร่วมกัน จะต้องมีความชัดเจน เข้าใจตรงกัน สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมรับรู้เหมือนกัน และสามารถนำพากลุ่มไปสู่จุดมุ่งหมายได้ตรงตามทิศทางเดียวกัน

5. ประเมินผล

5.1 สังเกตความสนใจและความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม”สร้างสรรค์กระดาษ”

5.2 สังเกตจากการอภิปราย การนำเสนอและการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

หมายเหตุ ที่มา : ปารีชาติ ศรีหระ (2551) ผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์เพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอชัยบุรี จังหวัดปทุมธานี สารนิพนธ์ กศม. (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ครั้งที่ 3

ชื่อเรื่อง การมีเป้าหมายร่วมกัน

ชื่อกิจกรรม กรณีตัวอย่าง “เครื่องกรองน้ำ ทำได้เอง”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการวางแผนการทำงานร่วมกัน
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักการแบ่งหน้าที่และการมอบหมายงานให้กับสมาชิกผู้ร่วมงาน
3. เพื่อให้นักเรียนให้ความร่วมมือและร่วมรับผิดชอบงานของตนในการทำงานกลุ่ม

เทคนิค กรณีตัวอย่าง

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

1. เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “เครื่องกรองน้ำ ทำได้เอง”
2. ใบงานเรื่อง “เครื่องกรองน้ำ ทำได้เอง”

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

1.1 ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมโดยให้นักเรียนทำตามคำสั่งดังนี้ ปรบมือ 1 ครั้ง
ปรบมือ 2 ครั้ง ปรบมือ 3 ครั้ง

1.2 หลังจากนั้นให้ปรบมือแบบจังหวะ เช่น ปรบมือ 1 2 1 2 3 1 2 1 2 1 เอ้ (ให้กำมือขวาชูขึ้นในขณะที่ร้องว่า เอ้)

1.3 ผู้วิจัยทบทวนความรู้เดิมและสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับวัสดุสิ่งของเหลือใช้มีอะไรบ้างและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไร โดยให้นักเรียนแต่ละคนยกตัวอย่างมาคนละ 1 อย่าง

2. ขั้นการมีส่วนร่วม

2.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มๆละ 4 คน โดยการให้นักเรียนหยิบลูกอมคนละ 1 เม็ด ใครได้ชนิดเดียวกันก็ให้อยู่กลุ่มเดียวกัน

2.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “เครื่องกรองน้ำ ทำได้เอง” ให้นักเรียนศึกษาร่วมกัน

3. ขั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้วิจัยแจกใบงานคำถามเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างเรื่อง “เครื่องกรองน้ำ ทำได้เอง” และให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและตอบคำถามลงในใบงานตามหัวข้อต่อไปนี้

3.1.1 จากการศึกษากรณีตัวอย่างเรื่อง “เครื่องกรองน้ำ ทำได้เอง” นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง

3.1.2 นักเรียนคิดว่าสิ่งที่สำคัญในการทำงานร่วมกันคืออะไร เพราะเหตุใด

3.1.3 นักเรียนคิดว่าถ้าไม่มีการวางแผนงานและแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจนในการทำงานจะเกิดผลเสียอย่างไร

3.2 ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

4. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

4.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดเห็นและประโยชน์ที่ได้รับจากกรณีตัวอย่างเรื่อง “เครื่องกรองน้ำ ทำได้เอง”

4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ในการทำงานร่วมกันควรกำหนดเป้าหมายหรือวางแผนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน การกำหนดเป้าหมายหรือวางแผน คือ การที่สมาชิกกลุ่มมาช่วยกันคิดวางแผนนั้นมียะไรบ้าง กลุ่มจะต้องทำอะไร อย่างไร มีขั้นตอนอย่างไร และใครจะทำอะไรบ้างเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ถ้าไม่มีการวางแผนร่วมกันก่อนทำงาน จะให้การทำงานมีปัญหา เกิดความล่าช้า สับสนวุ่นวายหรือไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมสำคัญ ควรมีการแบ่งหน้าที่ มอบหมายงานให้แก่กันและกัน เพื่อช่วยกระจายงานและความรับผิดชอบไปสู่สมาชิกทุกคนอย่างทั่วถึง

5. ชั้นประเมินผล

5.1 สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรมศึกษากรณีตัวอย่างเรื่อง “เครื่องกรองน้ำ ทำได้เอง”และการตอบคำถามของนักเรียน

5.2 สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็น การสรุปและการให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน

กรณีตัวอย่างเรื่อง “เครื่องกรองน้ำ ทำได้เอง”

ครั้งที่ 3

ในคาบเรียนวิทยาศาสตร์ครูณาพร บอกกับนักเรียนว่าจะให้ทำเครื่องกรองน้ำจากขวดพลาสติก โดยให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มๆ เพื่อช่วยกันทำงาน สุพจน์ ปารีชาติ ชุติมาและนพพร เป็นเพื่อนสนิทกันจึงอยู่กลุ่มเดียวกัน ทุกคนปรึกษาและช่วยกันวางแผนในการทำงาน โดยแบ่งหน้าที่ให้แต่ละคนหาอุปกรณ์ในการทำเครื่องกรองน้ำจากขวดพลาสติก สุพจน์บอกว่าแถวบ้านของเขามีทรายและหินกรวด เขาจะเป็นคนหาทรายและหินกรวดเอง ชุติมาหาขวดน้ำพลาสติกที่เหลือใช้ ปารีชาติเอาผ้าขาวบางและสำลีมาจากบ้าน ส่วนนพพรเป็นคนไปซื้อถ่านคาร์บอนที่ตลาด และนัดกันว่าจะมาช่วยกันทำเครื่องกรองน้ำจากขวดพลาสติกในวันพรุ่งนี้ตอนเย็นหลังเลิกเรียน เพื่อจะได้ส่งงานให้คุณครูในอาทิตย์หน้า

อนันต์ วาสนา ชลธิชาและเอกชัย อยู่กลุ่มเดียวกันแต่ไม่มีการวางแผนร่วมกันว่าจะทำเครื่องกรองน้ำจากขวดพลาสติกกันอย่างไร เอกชัยบอกเพื่อนๆว่าใครมีอุปกรณ์อะไรก็ให้นำมาแต่ไม่ได้นัดวันเวลาที่จะมาช่วยกันทำเครื่องกรองน้ำจากขวดพลาสติก วาสนาและชลธิชาไม่แน่ใจว่าในการทำเครื่องกรองน้ำจากขวดพลาสติกต้องใช้อุปกรณ์อะไรบ้าง จึงไปตามเอกชัย เอกชัยบอกว่าน่าจะมีขวดพลาสติก กรวด ทราย และสำลี เมื่อถึงวันใกล้ส่งงานคุณครู อนันต์ชวนเพื่อนๆมาช่วยกันทำเครื่องกรองน้ำจากขวดพลาสติก แต่อุปกรณ์ที่เตรียมมานั้นไม่ครบ เพราะขาดการวางแผนงานและไม่ได้แบ่งหน้าที่การทำงานของแต่ละคนให้ชัดเจน แต่ก็ทำได้ทำเครื่องกรองน้ำจากขวดพลาสติกจากอุปกรณ์ที่มี

เมื่อถึงวันที่ต้องส่งงานคุณครู กลุ่มของสุพจน์ ปารีชาติ ชุติมาและนพพรนำเครื่องกรองน้ำจากขวดพลาสติกที่ได้ช่วยกันประดิษฐ์มาส่ง คุณครูชมว่าผลงานที่ออกมานั้นดี ส่วนกลุ่มของอนันต์ วาสนา ชลธิชาและเอกชัย เมื่อนำเครื่องกรองน้ำจากขวดพลาสติกมาส่งคุณครู คุณครูจึงถามว่าทำไมเครื่องกรองน้ำของพวกเขาจึงไม่มีถ่านคาร์บอน ครูบอกว่าถ่านคาร์บอนช่วยกรองสารพิษได้ จึงจำเป็นต้องใช้ด้วย เอกชัยบอกกับคุณครูว่าพวกเราไม่ได้มีการวางแผนในการทำงาน จึงทำให้ผลงานออกมาได้ไม่ดีนัก

หมายเหตุ ที่มา : เขียนและเรียบเรียงโดยผู้วิจัยนางสาววิชชุดา วิจิตรวงศ์

ใบงาน

กิจกรรม “เครื่องกรองน้ำ ทำได้เอง”

คำสั่ง ให้นักเรียนในกลุ่มปฏิบัติดังนี้

1. เลือกหัวหน้ากลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้นำการอภิปรายกลุ่ม
2. เลือกเลขานุการกลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่จดบันทึก
3. จากการอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง “เครื่องกรองน้ำ ทำได้เอง” ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น ดังหัวข้อต่อไปนี้

3.1 จากการศึกษากรณีตัวอย่างเรื่อง “เครื่องกรองน้ำ ทำได้เอง” นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 นักเรียนคิดว่าสิ่งสำคัญในการทำงานคืออะไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 นักเรียนคิดว่าถ้าไม่มีการวางแผนงานและแบ่งหน้าที่ในการทำงาน ผลงานที่ออกมาจะเป็นอย่างไ

.....

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 4

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
ชื่อกิจกรรม	บทบาทสมมติเรื่อง “บทเรียนของวสันต์”
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนเข้าร่วมในการปรึกษากับสมาชิกในกลุ่ม 2. เพื่อให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น 3. เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย
เทคนิค	บทบาทสมมติ
เวลา	50 นาที
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. พรม 3 ผืน 2. นกหวีด 1 อัน 3. เอกสารประกอบการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง “บทเรียนของวสันต์” 4. ใบงานเรื่อง “บทเรียนของวสันต์”
วิธีดำเนินการ	
1. ขั้นนำ	<ol style="list-style-type: none"> 1.1 ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมโดยให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม “พรมวิเศษ” 1.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มๆละ 4 คนโดยให้สมาชิกเลือกกลุ่มกันเองตามความสมัครใจ 1.3 ผู้วิจัยบอกเงื่อนไขกติกาข้อตกลงในการทำกิจกรรม โดยให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มยืนอยู่บนพรมและแต่ละกลุ่มจะทำอย่างไรก็ได้ เพื่อให้กลุ่มของตนนั้นเคลื่อนที่ไปข้างหน้าจนถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีเพียงข้อเดียวคือ ห้ามส่วนใดของร่างกายสัมผัสพื้น ถ้ามีสมาชิกในกลุ่มคนใดออกมานอกพรมให้ในระหว่างเดินทาง ให้ไปเริ่มต้นใหม่ที่จุดเริ่มต้น 1.4 ผู้วิจัยให้สมาชิกทั้ง 3 กลุ่ม ไปยืนที่จุดเริ่มต้นและให้สัญญาณเริ่มการแข่งขันโดยการเป่านกหวีด 1.5 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม “พรมวิเศษ” 1.6 ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน นักเรียนจะมีส่วนร่วมได้อย่างไร ให้นักเรียนร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งยกตัวอย่าง
2. ขั้นการมีส่วนร่วม	<ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัคร 7 คน ออกมาแสดงบทบาทสมมติ

2.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารบทบาทบาทสมมติให้ผู้แสดงแต่ละคนอ่านและเตรียมการแสดง จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันจัดฉากและสถานที่แสดง

2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้สังเกตการณ์โดยสังเกตและวิเคราะห์ เหตุการณ์ในเรื่องที่แสดง

2.5 เมื่อผู้แสดงพร้อม ให้เริ่มแสดงบทบาทสมมติของแต่ละคน

3. ชั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้วิจัยสนทนาร่วมกับนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละครแต่ละคนว่ามี ลักษณะเป็นอย่างไร

3.2 ผู้วิจัยแจกใบงานคำถามเกี่ยวกับบทบาทสมมติที่แสดงไป โดยการแบ่งกลุ่มๆละ 4 คน โดยการนับ 1- 4 ผู้ที่นับเลขเดียวกันให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อแสดงความคิดเห็นและตอบ คำถามลงในใบงาน ดังนี้

3.2.1 หลังจากชมการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง “บทเรียนของวสันต์” นักเรียนรู้สึกอย่างไร

3.2.2 เมื่อมีงานที่ต้องรับผิดชอบนักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร

3.2.3 ถ้านักเรียนไม่สนใจงานหรือไม่รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจะ เกิดผลเสียอย่างไรบ้าง

3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

4. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

4.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดเห็นและสิ่งที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรม บทบาทสมมติเรื่อง “บทเรียนของวสันต์”

4.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติม

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ที่อยู่อย่างโดดเดี่ยวเพียงลำพังไม่ได้ จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การที่มนุษย์ได้ชื่อว่าเป็นสัตว์สังคมนี้ ก็เพราะมนุษย์มีความต้องการที่จะมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นที่มนุษย์มีโอกาสที่จะอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น จึงเป็นการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นของมนุษย์ เช่นเดียวกันในการทำงานร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพร้อมกับเพื่อนสมาชิก ดังนี้ การเข้าร่วมปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม การร่วมแสดงความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย

5. ชั้นประเมินผล

5.1 สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน

5.2 สัมผัสจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นและจากใบงานของนักเรียน
บทบาทสมมติเรื่อง "บทเรียนของวสันต์"

ครั้งที่ 4

คุณครูอรนภา สอนวิชาการงานพื้นฐานอาชีพได้จัดประกวดการปลูกไม้ดอกไม้ประดับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยให้นักเรียนในแต่ละห้องปลูกไม้ดอกไม้ประดับห้องละ 1 แปลง แล้วคอยดูแลรักษา รดน้ำ ใส่ปุ๋ย พรวนดิน เป็นเวลา 1 เดือน วสันต์กับลลิตาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ได้เข้าร่วมในการปรึกษากับสมาชิกในห้อง 2/1 และเพื่อนๆได้ช่วยกันเสนอความคิดเห็นหลายอย่าง บางคนเสนอให้ปลูกต้นดาวเรือง ต้นดอกเข็ม ต้นมะลิและต้นชบา หลังจากที่เสนอมาหลายอย่างสมาชิกในห้องก็ลงมติเลือกที่จะปลูกต้นมะลิ ห้องของวสันต์กับลลิตาและเพื่อนๆทุกคนในชั้นช่วยกันปลูกดอกต้นมะลิจนเสร็จ ลลิตาและเพื่อนๆช่วยกันรดน้ำ พรวนดิน แปลงต้นมะลิทุกวัน ยกเว้นวสันต์ซึ่งไม่สนใจรดน้ำ ใส่ปุ๋ย พรวนดินแปลงต้นมะลิเลย ลลิตาได้กล่าวตักเตือนให้ไปดูแลแปลงต้นมะลิบ้างแต่วสันต์ไม่สนใจ เมื่อคุณครูอรนภามาตรวจแปลงต้นมะลิคุณครูถามว่าใครมีส่วนร่วมในการดูแลแปลงต้นมะลิบ้าง ลลิตาจึงรายงานคุณครูว่าเพื่อนๆทุกคนช่วยกันรดน้ำ ใส่ปุ๋ยและพรวนดิน ยกเว้นวสันต์ที่ไม่ได้ช่วยเพื่อนๆในการดูแลแปลงต้นมะลิ คุณครูอรนภาจึงลงโทษวสันต์โดยการให้วสันต์ดูแลแปลงต้นมะลิคนเดียวเป็นเวลา 3 วัน และบอกว่านักเรียนทุกคนควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน เพื่องานที่ได้รับมอบหมายจะได้สำเร็จ ล่วงไปได้ด้วยดี

บทบาทของคุณครู

สมมติว่าให้ฉันเป็นคุณครูอรนภา ฉันบอกให้นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปลูกไม้ดอกไม้ประดับห้องละ 1 แปลง แล้วคอยดูแลรักษา รดน้ำ ใส่ปุ๋ยและพรวนดิน เป็นเวลา 1 เดือน

พอครบกำหนด 1 เดือน ฉันมาตรวจแปลงไม้ดอกไม้ประดับของแต่ละห้อง ชมเชยคนที่ดูแลเอาใจใส่แปลงดอกไม้เป็นอย่างดีและถามว่ามีใครบ้างที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการทำงาน นักเรียนจึงบอกว่าวสันต์ไม่ค่อยได้มาช่วยดูแล ฉันจึงถามวสันต์ว่าทำไมจึงไม่ช่วยดูแลแปลงดอกไม้และลงโทษวสันต์โดยการให้วสันต์ดูแลแปลงดอกไม้คนเดียวเป็นเวลา 3 วัน

บทบาทของวสันต์

สมมติว่าให้ฉันเป็นวสันต์ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 พอปลูกต้นมะลิเสร็จแล้วก็มัวแต่เล่น ไม่สนใจที่จะช่วยเพื่อน ๆ ดูแลแปลงต้นมะลิ เมื่อคุณครูทราบว่าคุณไม่ช่วยเพื่อน ๆ ดูแลแปลงต้นมะลิ คุณครูจึงลงโทษฉันโดยให้ฉันดูแลแปลงต้นมะลิ คนเดียวเป็นเวลา 3 วัน

บทบาทของลลิตา

สมมติว่าให้ฉันเป็นลลิตา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ฉันเป็นเพื่อนกับวสันต์ พอปลูกแปลงต้นมะลิเสร็จก็ดูแลแปลงต้นมะลิเป็นอย่างดี เมื่อฉันเห็นวสันต์ไม่สนใจดูแลแปลงต้นมะลิที่ปลูกไว้ ฉันก็เข้าไปกล่าวตักเตือน

บทบาทของเพื่อนในชั้นเรียน

สมมติว่าให้ฉันเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ได้เข้าร่วมในการปรึกษากับสมาชิกในห้อง 2/1 และเพื่อน ๆ ได้ช่วยกันเสนอความคิดเห็นหลายอย่าง บางคนเสนอให้ปลูกต้นดาวเรือง ต้นดอกเข็ม ต้นมะลิและต้นชบา หลังจากที่เสนอมาหลายอย่างสมาชิกในห้องก็ลงมติเลือกที่จะปลูกต้นมะลิ สมาชิกทุกคนในห้องได้ร่วมมือกันไปช่วยกันปลูกต้นมะลิจนเสร็จ แล้วก็ช่วยดูแลรักษาแปลงต้นดอกมะลิเป็นอย่างดี จนครบกำหนด 1 เดือน

หมายเหตุ ที่มา : เขียนและเรียบเรียงโดยผู้วิจัยนางสาววิชชุดา วิจิตรวงศ์

ใบงาน

กิจกรรม “บทเรียนของวสันต์”

คำสั่ง ให้นักเรียนในกลุ่มปฏิบัติดังนี้

- 1.เลือกหัวหน้ากลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้นำการอภิปรายกลุ่ม
- 2.เลือกเลขานุการกลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่จดบันทึก
- 3.จากการแสดงเรื่อง “บทเรียนของวสันต์” ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น ตามหัวข้อต่อไปนี้

3.1 หลังจากชมการแสดงบทบาทสมมติเรื่อง “บทเรียนของวสันต์” นักเรียนรู้สึกอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 เมื่อมีงานที่ต้องรับผิดชอบนักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 ถ้านักเรียนไม่สนใจงานหรือไม่รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจะเกิดผลเสียอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 5

ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
ชื่อกิจกรรม อภิปรายกลุ่ม เรื่อง “มดทำงานร่วมกัน”
วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีการหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ มาให้กับกลุ่ม
2. เพื่อให้นักเรียนให้ความช่วยเหลือสมาชิกในการทำงานร่วมกัน
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาได้

เทคนิค อภิปรายกลุ่ม

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

1. คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก (ฉายวิดีโอ)
2. โปรเจคเตอร์
3. วิดีโอ เรื่อง “มดทำงานร่วมกัน”
4. กระดาษ A4 จำนวน 12 แผ่น
5. ปากกาหรือดินสอ จำนวน 12 ด้าม

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

ผู้วิจัยทบทวนความรู้เดิมและเตรียมความพร้อมโดยการสนทนากับนักเรียนเรื่องการหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ นักเรียนเคยค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งใดบ้าง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและพร้อมยกตัวอย่าง

2. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนดูวิดีโอเรื่อง “มดทำงานร่วมกัน” โดยใช้เวลา 10 นาที
- 2.2 เมื่อนักเรียนดูวิดีโอเรื่อง “มดทำงานร่วมกัน” จบแล้วผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่ง 4 กลุ่มๆ 3 คน ให้เลือกตามความสมัครใจ
- 2.3 ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนและให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น อภิปราย

ร่วมกัน

2.3.1 นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากวิดีโอเรื่อง “มดทำงานร่วมกัน”

2.3.2 จากตัวอย่างเรื่อง “มดทำงานร่วมกัน” นักเรียนเห็นลักษณะวิธีการ

การทำงานของมดร่วมกันอย่างไร

2.3.3 ขณะทำงานร่วมกัน มดพบปัญหาอุปสรรคใดบ้างและมีวิธีการแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร

3. ชั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้วิจัยแจกใบงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปราย แสดงความคิดเห็นตามหัวข้อต่อไปนี้

3.1.1 ในการทำงานร่วมกัน นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับกลุ่มเพื่อนสมาชิกได้อย่างไรบ้าง

3.1.2 นักเรียนมีการหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆมาให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มมากน้อยเพียงใด และค้นหาจากแหล่งใด

3.1.3 ขณะทำงานร่วมกัน นักเรียนพบปัญหาอุปสรรค นักเรียนมีวิธีการแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

4. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

4.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้รับจากการทำกิจกรรมอภิปรายกลุ่มเรื่อง “มดทำงานร่วมกัน”

4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้ผลงานที่ดีกว่าการทำงานเดี่ยว เนื่องจากการรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมนั้น มีพลังมากกว่าการนำพลังของแต่ละบุคคลมารวมกัน การที่สมาชิกสนใจหาข้อมูลที่สมาชิกคิดว่าเกี่ยวข้องและมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของกลุ่มหรือการที่สมาชิกสนใจรับฟังข้อมูลจากเพื่อนสมาชิกด้วยกันนั้นจะเป็นการเสริมให้ทุกคนยินดีบอกสิ่งที่ตนรู้มากยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกัน เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาและให้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

5. ชั้นประเมินผล

5.1 สังเกตจากความสนใจเอาใจใส่ในการดูวีดิทัศน์เรื่อง “มดทำงานร่วมกัน”

5.2 สังเกตจากการอภิปราย แสดงความคิดเห็นและการตอบคำถามจากใบงานของนักเรียน

อภิปรายกลุ่มเรื่อง “มดทำงานร่วมกัน”

ครั้งที่ 5

มีมดตัวหนึ่งออกหาน้ำตาลจนเจอจึงได้ส่งสัญญาณให้เพื่อนมดมาช่วยกันขนน้ำตาล เพื่อนำกลับไปสร้างพีรามิด กล่องน้ำตาลนั้นใหญ่มากมดจึงต้องช่วยกันขนไป ระหว่างทางที่จะกลับไปนั้นมดต้องเดินข้ามถนนที่มีรถยนต์แล่นผ่าน และรถยนต์ได้ทับกล่องน้ำตาลจนเกิดความเสียหาย แต่มดก็ได้ขนกล่องน้ำตาลนั้นต่อไปจนถึงที่สร้างพีรามิด

เมื่อมาถึงที่สร้างพีรามิดมดตัวอื่นๆ กำลังสร้างพีรามิดด้วยน้ำตาลอย่างขยันขันแข็ง มดที่เป็นหัวหน้าคิดว่าน้ำตาลที่หามา นั้นไม่เพียงพอที่จะสร้างพีรามิดได้ เพราะน้ำตาลถูกรถยนต์ทับไปจึงเหลือแต่กล่องเปล่ากลับมา ทำให้ยังขาดน้ำตาลอีกส่วนหนึ่งที่จะสร้างเป็นพีรามิด หัวหน้ามดจึงได้ใช้กล่องกระดาษที่ใส่น้ำตาลทำเป็นยอดพีรามิดแทน การสร้างพีรามิดของมดจึงประสบผลสำเร็จ จากการที่มดทุกตัวมีส่วนร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

ภาพที่ 3

ภาพที่ 4

ภาพที่ 5

ภาพที่ 6

ภาพที่ 7

ภาพที่ 8

ภาพที่ 9

หมายเหตุ ที่มา : www.youtube.com เขียนและเรียบเรียง โดยผู้วิจัยนางสาววิชชดา วิจิตรวงศ์

ใบงาน

กิจกรรม “มดทำงานร่วมกัน”

คำสั่ง ให้นักเรียนในกลุ่มปฏิบัติดังนี้

- 1.เลือกหัวหน้ากลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้นำการอภิปรายกลุ่ม
- 2.เลือกเลขานุการกลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่จดบันทึก
- 3.จากการดูวีดิทัศน์เรื่อง “มดทำงานร่วมกัน” ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปราย แสดงความคิดเห็นตามหัวข้อต่อไปนี้

3.1.1 ในการทำงานร่วมกัน นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับกลุ่มเพื่อนสมาชิกได้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

3.1.2 นักเรียนมีการหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆมาให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มอย่างน้อยเพียงใด และค้นหาจากแหล่งใด

.....

.....

.....

.....

.....

3.1.3 ขณะทำงานร่วมกัน นักเรียนพบปัญหาอุปสรรค นักเรียนมีวิธีการแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ครั้งที่ 6

ชื่อเรื่อง	การติดต่อสื่อสาร
ชื่อกิจกรรม	สถานการณ์จำลองเรื่อง “การสื่อสารทางเดียวและสองทาง”
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ นักเรียนมีทักษะการพูดและการฟังที่ดี 2. เพื่อให้ นักเรียนสามารถอธิบายสิ่งที่ต้องการจะสื่อสารได้อย่างชัดเจน 3. เพื่อเปรียบเทียบผลของความแตกต่างที่เกิดจากการสื่อสารทางเดียวและสองทาง
เทคนิค	สถานการณ์จำลอง
เวลา	50 นาที
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภาพแผนภูมิการสื่อสารทางเดียวและสองทาง อย่างละ 1 ภาพ 2. กระดาษ A 4 ให้คนละ 2 แผ่นพร้อมทั้งดินสอหรือปากกา 3. กระดานไวท์บอร์ดและปากกาไวท์บอร์ด
วิธีดำเนินการ	<p>1. ขั้นนำ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ผู้วิจัยทบทวนความรู้เดิมและเตรียมความพร้อมของนักเรียนโดยการทำกิจกรรมโยนบอลเรียกชื่อ ให้ผู้ที่ถูกเรียกชื่อวิ่งออกมาจับลูกบอลให้ได้ แล้วให้โยนบอลเรียกชื่อเพื่อนคนต่อไป เพื่อสังเกตพฤติกรรมการรู้จักฟังของนักเรียน 1.2 ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเรื่องทักษะของผู้พูด - ผู้ฟังที่ดี เป็นอย่างไร ให้ นักเรียนแต่ละคนช่วยกันแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งยกตัวอย่าง <p>2. ขั้นการมีส่วนร่วม</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัคร 1 คน เพื่อทำหน้าที่สาริตและผู้สังเกตการณ์ 2 คน ที่เหลือให้เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม 2.2 ผู้วิจัยแจกกระดาษให้ผู้ร่วมเข้ากิจกรรมคนละ 2 แผ่น พร้อมดินสอหรือปากกาให้เขียนที่หัวกระดาษว่าแผ่นที่ 1 และแผ่นที่ 2 2.3 ผู้วิจัยให้ผู้สังเกตการณ์ 2 คน คอยสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในครั้งแรกและครั้งที่สองของผู้เข้าร่วมกิจกรรมและอาสาสมัครว่ามีปฏิกริยาหรือพฤติกรรมอะไรบ้าง 2.4 ผู้วิจัยให้อาสาสมัครดูภาพที่ 1 นำมาถือไว้แล้วยืนหันหลังให้สมาชิก พร้อมกับออกคำสั่งให้ผู้ร่วมเข้ากิจกรรมเขียนรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่อยู่บนสุดเป็นรูปแรกและบรรยายที่ตั้งของรูปสี่เหลี่ยมที่อยู่ถัดมาเรื่อยๆจนครบทุกรูป ห้ามถามคำถามหรือโต้ตอบใดๆทั้งสิ้น

2.5 ผู้วิจัยให้อาสาสมัครคุณภาพที่ 2 นำมาถือไว้แล้วยื่นหน้าเข้าหาสมาชิก พร้อมกับออกคำสั่งให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมวาดภาพตามคำสั่ง โดยในครั้งนี้เปิดโอกาสให้มีซักถามและพูดซ้ำได้ตามที่ต้องการ

3. ชั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้วิจัยให้ผู้สังเกตการณ์ออกมาเล่าสังเกตพฤติกรรมหรือปฏิกิริยาของอาสาสมัครและผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่พบทั้งสองครั้ง

3.2 ผู้วิจัยถามอาสาสมัครว่ามีความรู้สึกอย่างไรในขณะดำเนินกิจกรรมทั้งสองครั้ง และมีความแตกต่างกันอย่างไร

3.3 ผู้วิจัยถามความรู้สึกของผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่ามีความรู้สึกอย่างไรในขณะดำเนินกิจกรรมทั้งสองครั้ง และมีความแตกต่างกันอย่างไร

3.4 ผู้วิจัยถามปัญหาเพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปราย โดยให้นักเรียนจับกลุ่มกันเองตามความสมัครใจ กลุ่มละ 6 คน

3.4.1 นักเรียนเห็นว่ากิจกรรมนี้ต้องการชี้ให้เห็นถึงเรื่องอะไรบ้าง

3.4.2 การสื่อสารมีประโยชน์อย่างไร

3.4.3 การสื่อสารมีแต่ผู้ส่ง ไม่มีผู้รับนั้นจะเกิดผลอย่างไร

3.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

4. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

4.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันแสดงความคิดเห็นและสรุปข้อคิดที่ได้จากการทำกิจกรรมสถานการณ์จำลองเรื่อง “การสื่อสารทางเดียวและสองทาง”

4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การสื่อสารสองทาง เป็นการสื่อสารที่ผู้พูดและผู้ฟังมีโอกาสสื่อสารร่วมกัน เช่น เมื่อผู้พูดได้อธิบายสิ่งต่างๆที่เขาต้องการแล้ว ผู้ฟังก็จะถามผู้พูดถ้าหากเขาสงสัยไม่เข้าใจไม่แน่ใจ ดังนั้น ผู้พูดจะได้ข้อมูลย้อนกลับด้วย ดังนั้นถ้าหัวหน้าสั่งงานแล้วเปิดโอกาสให้ลูกน้อง ซักถามข้อสงสัยได้ หัวหน้าก็จะตอบปัญหาต่างๆลูกน้องก็จะเข้าใจดีและถูกต้อง การปฏิบัติงานก็จะไม่มีปัญหาอะไรเกิดขึ้น

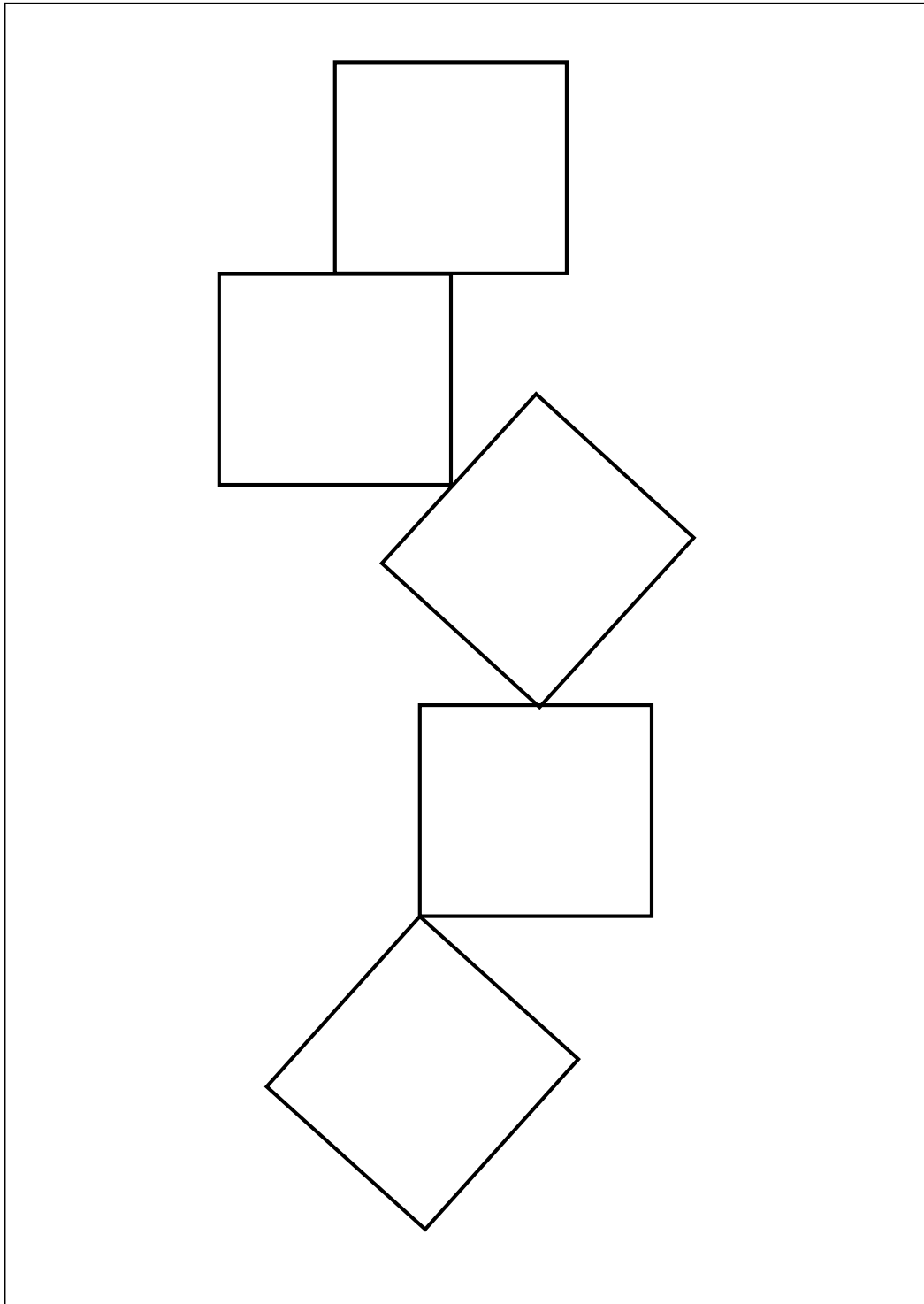
5. ชั้นประเมินผล

5.1 สังเกตจากพฤติกรรมกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมสถานการณ์จำลองเรื่อง “การสื่อสารทางเดียวและสองทาง” ของนักเรียน

5.2 สังเกตจากการอภิปรายและการแสดงความคิดเห็นการตอบคำถามของนักเรียน

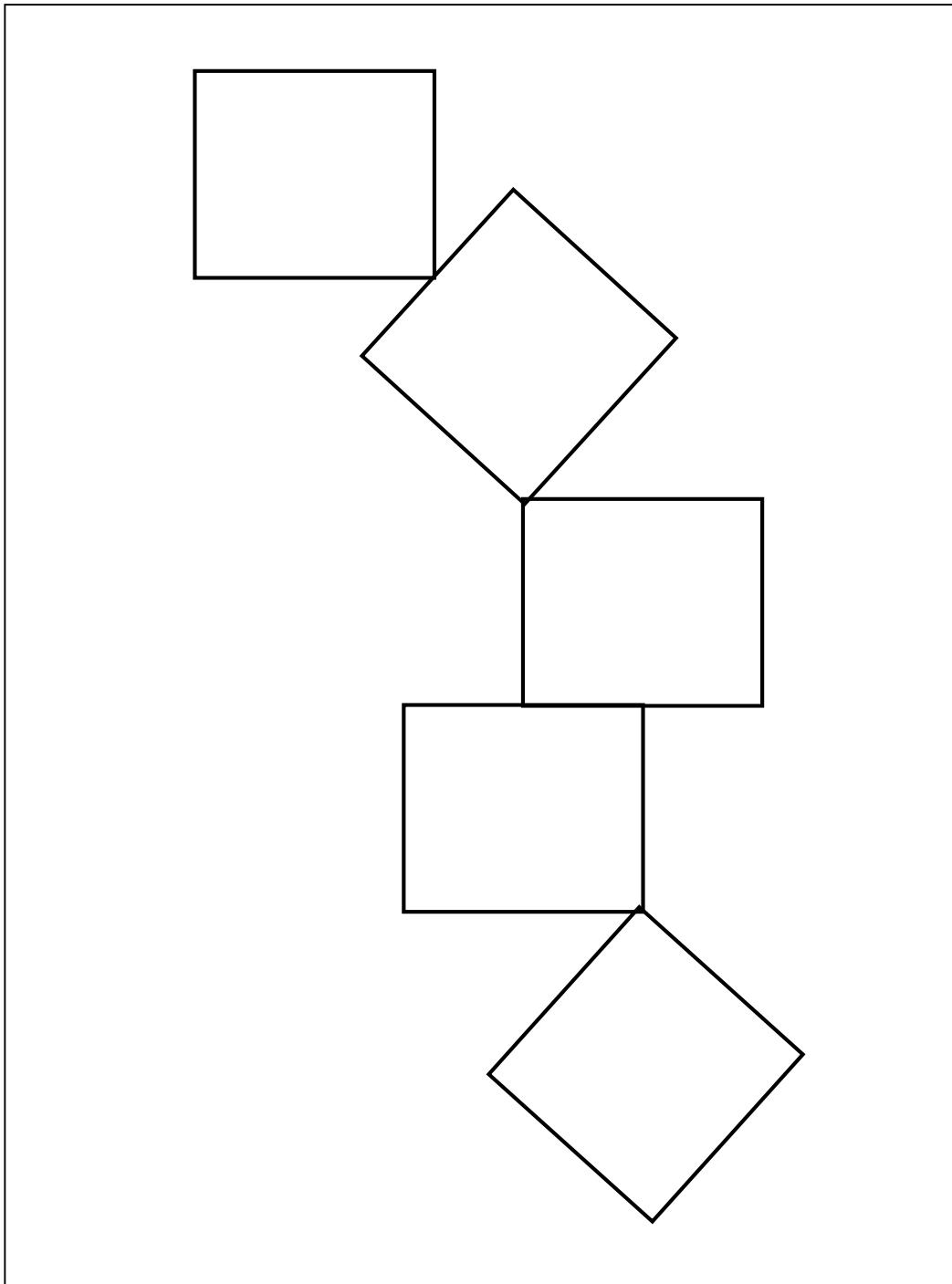
ภาพที่ 1

คำสั่ง ดูภาพนี้แล้วหันหลังให้กลุ่มอธิบายให้เพื่อนสมาชิกวาดภาพนี้ โดยเริ่มต้นจากสี่เหลี่ยมบนสุดลงมาตามลำดับ แล้วอธิบายให้ต่อเนื่องลงมาที่ละรูป ให้สังเกตว่าส่วนที่เชื่อมโยงกันในแต่ละรูป โดยไม่มีการชักถาม

ภาพที่ 2

คำสั่ง ดูภาพนี้แล้วหันหน้าเข้าหากลุ่มอธิบายให้เพื่อนสมาชิกวาดภาพนี้ โดยเริ่มต้นจากสี่เหลี่ยมบนสุดลงมาตามลำดับ แล้วอธิบายให้ต่อเนื่องลงมาทีละรูป ให้สังเกตว่าส่วนที่เชื่อมโยงกันในแต่ละรูป โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามและอธิบายซ้ำได้

หมายเหตุ ที่มา : กิจกรรมเสริมสร้าง"มนุษย์สัมพันธ์" เรียบเรียงโดย เปโตรปัญญา ศรีประมง

ครั้งที่ 7

ชื่อเรื่อง การติดต่อสื่อสาร

ชื่อกิจกรรม บทบาทสมมติเรื่อง “ภาษาท่าทาง”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้ภาษาท่าทางในการสื่อสาร
2. เพื่อฝึกทักษะการเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี

เทคนิค บทบาทสมมติ

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

ไมโครโฟน

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

1.1 ผู้วิจัยทบทวนความรู้เดิมและเตรียมความพร้อมโดยให้นักเรียนลุกขึ้นยืน ร้องบทเพลง “หากพวกเรากำลังสบาย จงดบมือพลัน หากพวกเรากำลังสบาย จงดบมือพลัน หากพวกเรากำลังมีสุข ปลดเปลื้องทุกขี้ใจๆทุกสิ่ง อย่าประวิงอะไรกันเล่า จบบมือพลัน” ซึ่งในส่วนของคำว่า “จงดบมือพลัน” นั้น อาจเปลี่ยนเป็นการทำอย่างอื่นได้ เช่น จงกระต๊อบเท้า จงหัวเราะ เป็นต้น

1.2 ผู้วิจัยสนทนากลุ่มนักเรียนเรื่อง ภาษาที่นักเรียนนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ภาษาที่ใช้ถ้อยคำและภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำ ให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและยกตัวอย่าง

2. ขั้นการมีส่วนร่วม

2.1 ผู้วิจัยขออาสาสมัครนักเรียน 3 คน และอธิบายให้อาสาสมัครทั้ง 3 ทราบว่า จะให้เป็นวิทยากรไปบรรยายหรือเล่าเรื่องให้สมาชิกในกลุ่มฟังโดยที่จะต้องพยายามพูดให้กลุ่มคล้อยตามเรา ให้เห็นว่า สิ่งที่เราพูดนั้นเป็นเรื่องจริงน่าเชื่อถือ

2.2 ผู้วิจัยให้อาสาสมัครทั้ง 3 คนไปอยู่นอกห้องและไม่ควรให้ได้ยินหรือเห็นการกระทำใดๆของกลุ่มใหญ่ โดยกำหนดให้อาสาสมัครคนแรกพูดเรื่องที่สนุกและน่าสนใจ ให้อาสาสมัครคนที่ 2 พูดถึงประวัติของตนเองและให้คนสุดท้ายพูดถึงปัญหาของวัยรุ่น เช่น วัยรุ่นกับการติดเกม ให้อาสาสมัครทั้ง 3 คนเตรียมตัวพูดโดยจะเรียกเข้ามาทีละคนและพูดคนละไม่เกิน 3 - 5 นาที

2.3 ผู้วิจัยตกลงกับสมาชิกในห้องว่า จะให้อาสาสมัครทั้ง 3 คนที่ออกไปเข้ามาเล่าเรื่องอะไรให้ฟัง ให้นักเรียนแสดงบทบาทขณะฟังดังนี้

2.3.1 เมื่ออาสาสมัครคนแรกเข้ามา ให้นักเรียนปรบมือให้กำลังใจและขณะที่ฟังอาสาสมัครเล่าเรื่องให้แสดงกิริยาท่าทางหรือคำพูดสนับสนุนโดยพยายามทำให้แนบเนียนอย่าทำให้ผิดสังเกต เช่น กิริยาท่าทางที่แสดงให้เห็นถึงความสนใจ ตั้งใจฟัง สบตาผู้พูด แสดงอาการยิ้ม พยักหน้าหรือบางครั้งก็พูดว่า “จริง” “ถูกต้อง” “เห็นด้วย” “ดีมาก” หรือการปรบมือให้กำลังใจและให้สังเกตปฏิบัติการ สีหน้า ท่าทางของผู้พูดขณะเล่าเรื่องนั้นเป็นเป็นอย่างไร

2.3.2 เมื่ออาสาสมัครคนที่ 2 เข้ามาเล่าเรื่อง ให้นักเรียนทุกคนแสดงอาการเฉยๆ (จะพูดดีหรือไม่ดี) ก็ให้นั่งฟังเฉยๆเงียบๆ และให้สังเกตดูปฏิบัติการ สีหน้า ท่าทางของผู้พูดขณะเล่าเรื่องนั้นเป็นเป็นอย่างไร

2.3.3 เมื่ออาสาสมัครคนที่ 3 เข้ามาเล่าเรื่อง ให้นักเรียนแสดงความไม่สนใจหรือไม่ตั้งใจฟัง เช่น หัวเราะ โห่ สายหน้า พูดว่า “ไม่จริง” หรือบางคนอาจแสดงอาการเฉยเมยไม่ฟัง พูดคุยกับสมาชิกข้างเคียงหรือทำสิ่งอื่นๆและให้สังเกตดูปฏิบัติการ สีหน้า ท่าทางของผู้พูดขณะเล่าเรื่องนั้นเป็นเป็นอย่างไร

2.4 ผู้วิจัยกล่าวขอใจอาสาสมัครทั้ง 3 คน

3. ชั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้วิจัยให้อาสาสมัครคนที่ 1 แสดงความรู้สึกว่าเป็นอย่างไร

3.2 ผู้วิจัยให้อาสาสมัครคนที่ 2 แสดงความรู้สึกว่าเป็นอย่างไร

3.3 ผู้วิจัยให้อาสาสมัครคนที่ 3 แสดงความรู้สึกว่าเป็นอย่างไรและรู้สึกอย่างไรเมื่อผู้ฟังไม่สนใจตนเองพูด

3.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายว่ารู้สึกอย่างไรที่ต้องรับฟังคนหนึ่งเฉยๆกับอีกคนหนึ่งและไม่สนใจฟังแสดงปฏิกริยากับอีกคนหนึ่ง

3.5 ผู้วิจัยถามนักเรียนในกลุ่มว่า ถ้าตนเองอยู่ในสถานการณ์การได้รับการยอมรับมีคนรับฟังในสิ่งที่ตนพูด หรืออยู่ในสถานการณ์ที่คนฟังเฉยๆไม่มีอาการยินดียินร้าย หรืออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีใครรับฟัง ไม่มีใครสนใจเวลาที่นักเรียนพูดจะเป็นอย่างไร

4. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

4.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยการนับ 1 และ 2 ผู้ที่นับหมายเลขเดียวกันให้อยู่กลุ่มเดียวกัน และให้ร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อต่อไปนี้

4.1.1 ในการทำงานร่วมกัน ทักษะของการพูดและการฟังมีความจำเป็นอย่างไร จะนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้อย่างไร

4.1.2 ให้นักเรียนช่วยกันเสนอปัญหาในชีวิตประจำวันเท่าที่พบเกี่ยวกับทักษะของการพูดและการฟัง หรือการใช้ภาษาท่าทางในการสื่อสาร

4.1.3 ในชีวิตจริงของนักเรียนมีบ้างไหมที่นักเรียนอยู่ในภาวะที่ต้องยอมรับฟังคนหนึ่งและไม่ยอมรับฟังอีกคนหนึ่งและเมื่อเป็นเช่นนั้นนักเรียนจะทำอย่างไรเพื่อให้การอยู่ร่วมกันมีความราบรื่น

4.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมารายงานและช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมบทบาทสมมติ เรื่อง “ภาษาท่าทาง”

4.3 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ในการทำงานหรือการอยู่ร่วมกันในสังคม สมาชิกทุกคนควรรู้จักการรับฟังซึ่งกันและกัน เพราะถ้าเราอยากให้อีกคนหนึ่งยอมรับเรา เราก็จำเป็นต้องยอมรับผู้อื่นเสียก่อน

ทักษะที่สำคัญในการอยู่ร่วมกันคือ การรู้จักเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ถ้าหากเป็นเราออกไปพูดและคนอื่นไม่สนใจ ไม่ยอมรับฟังเรา เราจะรู้สึกอย่างไร เช่นเดียวกับ เราต้องถอดหัวใจเราไปใส่หัวใจคนอื่น เห็นใจคนอื่น ก็จะช่วยให้การอยู่ร่วมกันดำเนินไปได้อย่างราบรื่นเพราะสมาชิกมีความเข้าใจดีต่อกัน

การพูดเป็นวิธีหนึ่งของการสื่อสาร การถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกหรือความต้องการ ด้วยเสียง ภาษาและกิริยาท่าทาง เพื่อให้ผู้รับฟังรับรู้ เข้าใจได้ตรงตามจุดประสงค์ของผู้พูด การสื่อสารจึงจะบรรลุผลได้ การฟังก็เช่นกันจะต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและไม่เลือกฟังเฉพาะเรื่องที่ตนเองสนใจ ควรให้ความสนใจผู้พูด แสดงความสนใจกระตือรือร้นที่จะฟัง ควรฟังพร้อมสังเกตภาษาท่าทางประกอบ รับฟังข้อมูลทั้งหมดก่อนตัดสินใจ มีการตรวจสอบหรือตีความหมายทุกครั้งที่มีการสื่อสาร

5. ชั้นประเมินผล

5.1 สังเกตจากความร่วมมือและความสนใจในการทำกิจกรรมบทบาทสมมติเรื่อง “ภาษาท่าทาง”

5.2 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการพูดและการฟัง การใช้ภาษาท่าทางในการสื่อสาร

ครั้งที่ 8

ชื่อเรื่อง	การประสานงานร่วมกัน
ชื่อกิจกรรม	สถานการณ์จำลองเรื่อง “การวาดรูปคน” 1. เพื่อให้นักเรียนสามารถเป็นผู้ประสานการทำงานร่วมกันกับสมาชิก 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถเป็นคนกลางไกล่เกลี่ยความขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมงาน 3. เพื่อให้นักเรียนมีติดตามประเมินผลการทำงานร่วมกัน
เทคนิค	สถานการณ์จำลอง
เวลา	50 นาที
อุปกรณ์	1. กระดาษแข็งแผ่นใหญ่ สีขาวสำหรับแจกแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 1 แผ่น 2. กระดาษสีโปสเตอร์ สำหรับแต่ละกลุ่ม ๆ ละ 3 แผ่น (3 สี) 3. สีเมจิก 4. กรรไกร / มีดตัดเตอร์ 5. กาวหรือสก็อตเทป 6. ลูกวอลเลย์บอล 2 ลูก
วิธีดำเนินการ	
1. ขั้นนำ	1.1 ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมโดยการเล่นเกม “พาบอลลูกเส้นชัย” โดยให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ 6 คน ให้อยู่ยืนเข้าแถวตอนลึกตามกลุ่ม 1.2 ผู้วิจัยให้คนที่อยู่ข้างหน้าส่งลูกวอลเลย์บอลลอดหว่างขาไปให้คนที่อยู่ข้างหลัง แล้วส่งต่อไปเรื่อย ๆ จนถึงคนสุดท้าย จากนั้นคนสุดท้ายส่งกลับมายังคนข้างหน้าอีกครั้งหนึ่ง แถวไหนพาบอลลูกเส้นชัยก่อนถือว่ากลุ่มนั้นมีการวางแผนและการประสานงานร่วมกันดี 1.3 ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเรื่อง การประสานงาน การทำหน้าที่เป็นคนกลางนั้นเป็นอย่างไร ใครเคยทำหน้าที่นี้บ้าง ให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น
2. ขั้นการมีส่วนร่วม	2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับฉลากตามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้ กลุ่มใดหมายเลขใด เช่น ได้เบอร์ 1 = กลุ่มที่ 1 เบอร์ 2 = กลุ่ม 2 3 และ 4 2.2 ผู้วิจัยแบ่งงานให้แต่ละกลุ่มทำรูปคน (รูปผู้หญิง) โดยให้กลุ่มที่ 1 ทำแค่ท่อนหัว กลุ่ม 2 ทำลำตัว กลุ่ม 3 ทำแขน กลุ่ม 4 ทำขา

2.3 ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มนั่งห่างๆกัน อย่าไปดูของกลุ่มอื่น จากนั้นจึงแจกอุปกรณ์ต่างๆให้แต่ละกลุ่มปรึกษาวางแผนและแบ่งงานกันทำ พยายามทำให้ดี เรียบร้อยและสวยงาม ขนาดหรือสัดส่วนขึ้นอยู่กับการตกลงของแต่ละกลุ่มว่าจะทำให้ใหญ่หรือเล็ก ขนาดใดก็ได้ แต่ไม่อนุญาตให้ถามหรือไปดูกลุ่มอื่น เมื่อทุกกลุ่มพร้อมแล้วให้ลงมือทำได้

2.4 เมื่อแต่ละกลุ่มทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้แทนกลุ่มนำส่วนที่ได้รับมอบหมายให้ทำ มารวมกันเป็นรูปคน ในการรวมกันนี้อาจได้พยายามต่อเกินพื้นที่ของกลุ่มอื่น คือให้เชื่อมถึงกัน เมื่อต่อเป็นรูปคนเรียบร้อยแล้ว ก็นำไปติดบนกระดานดำหรือฝาผนังและให้ทุกคนได้ชม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มกลับเข้ามาในกลุ่มใหญ่ และให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มออกมาอธิบายส่วนที่กลุ่มของตนสร้างและการทำงานของกลุ่ม

2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนมีการวาดรูปคนอีกครั้งหนึ่งแต่ในครั้งนี้นำมีการพูดคุย ประสานการทำงานร่วมกันกับสมาชิกทุกกลุ่ม เกี่ยวกับสัดส่วน ขนาดรูปร่างของภาพคนที่วาด จากนั้นก็ให้แต่ละกลุ่มนำภาพของตนเองมาต่อกันอีกครั้งหนึ่ง แล้วดูว่าผลงานที่ออกมาเป็นอย่างไร

3. ชั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

3.1.1 ผู้วิจัยถามความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับรูปร่างคน สัดส่วนและขนาดรูป ครั้งแรกและครั้งที่ 2 เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

3.1.2 ผู้วิจัยถามว่าถ้าเป็นรูปคนจริงๆ เหมือนกับการวาดภาพในครั้งแรก นักเรียนว่าจะดีไหม ทำไม

3.1.3 กิจกรรมนี้ให้ข้อคิดหรือบทเรียนบทสอนอะไรแก่นักเรียนบ้าง

3.2 ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

4. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

4.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่ได้จากการร่วมกิจกรรมสถานการณ์จำลองเรื่อง “การวาดรูปคน”

4.1.1 มนุษย์จะสมบูรณ์ก็เมื่อทั้งกลุ่มสมบูรณ์หรือว่าจะต่างคนต่างสมบูรณ์ ต่างคนต่างเอาตัวรอด

4.1.2 นักเรียนเคยพบเห็นบ้างไหมหน่วยงาน สถาบันหรือกลุ่มนักเรียนที่ขาดความร่วมมือหรือมีความร่วมมือแต่ขาดการประสานงานกัน

4.1.3 ในชีวิตจริงของเรา แต่ละกลุ่มจะช่วยกันหาวิธีปฏิบัติเพื่อส่งเสริมชีวิตร่วมในกลุ่มให้ดีขึ้นได้อย่างไรบ้าง

4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

หลายๆคนเมื่อเห็นรูปที่ไม่สมประกอบ ก็อาจจะหัวเราะ รูปนี้อาจหมายถึงตัวเรา หรือกลุ่มในการทำงานซึ่งเราเป็นส่วนหนึ่ง และทำให้ส่วนนั้นไม่น่าดูก็ได้ ซึ่งเป็นเรื่องจริงในชีวิต ที่เราไม่ค่อยได้คิดกัน การทำงานร่วมกัน เราแต่ละคนมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการทำงานต่าง ๆ ถ้าหากว่าเราช่วยกันคิดช่วยกันทำ ก็จะทำให้งานที่หนักเป็นงานที่เบา ที่สุดท้ายก็พบความสำเร็จ

กระนั้นถึงแม้แต่ละกลุ่มจะทำได้ดี มีความร่วมมือกันในแต่ละกลุ่มโดยรู้จักวางแผน แบ่งงานกันทำแต่ถ้าขาดการประสานงานที่ดี โดยที่ทุกๆกลุ่มมารวมกัน ก็จะเป็นกลุ่มใหญ่ที่ไม่สู้จะมีประสิทธิภาพนักเหมือนกับการวาดรูปคนที่แต่ละกลุ่มวาดออกมาโดยไม่มีการตกลงพูดคุยหรือการประสานงานระหว่างสมาชิกแต่ละกลุ่มในการทำงานร่วมกันก็ทำให้การวาดรูปที่ออกมาจึงไม่สู้สมประกอบนัก แต่ถ้ามีการพูดคุยประสานงานร่วมกันในระหว่างการทำงานร่วมกัน ก็ทำให้การทำงานร่วมกันนั้นมีผลงานที่ดี

5. ชั้นประเมินผล

5.1 สัมผัสจากความร่วมมือและความสนใจในการทำกิจกรรมสถานการณ์จำลอง เรื่อง “การวาดรูปคน”

5.2 สัมผัสจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายและการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ครั้งที่ 9

ชื่อเรื่อง การตัดสินใจร่วมกัน

ชื่อกิจกรรม สถานการณ์จำลอง “โครงการสำรวจอวกาศ”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกให้นักเรียนมีความกล้าที่จะตัดสินใจและยอมรับผลการตัดสินใจ
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาในการทำงานร่วมกัน
3. เพื่อฝึกให้นักเรียนยอมรับและเคารพการตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่ม

เทคนิค สถานการณ์จำลอง

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

1. ปากกาหรือดินสอ
2. ใบงานที่ 1 โครงการสำรวจอวกาศสำหรับสมาชิกคนละ 1 แผ่น จำนวน 12 แผ่น
3. ใบงานที่ 2 โครงการสำรวจอวกาศสำหรับกลุ่มย่อยกลุ่มละ 1 แผ่น จำนวน 3 แผ่น
4. กระดาษคำตอบซึ่งมีเหตุผลสำหรับการตัดสินใจ
5. ไบลงคะแนน คนละ 1 แผ่น จำนวน 12 แผ่น

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

1.1 ผู้วิจัยทบทวนความรู้เดิมและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องการตัดสินใจ มีเรื่องอะไรบ้างที่นักเรียนต้องตัดสินใจ

1.2 ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการตัดสินใจ ทุกๆวันในการใช้ชีวิตของเรา มีเรื่องมากมายที่เราแต่ละคนต้องตัดสินใจ และเมื่อตัดสินใจไปแล้วก็ต้องยอมรับผลของการตัดสินใจด้วย

2. ขั้นการมีส่วนร่วม

2.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่มๆละ 4 คน โดยให้นักเรียนสมัครใจเลือกกลุ่มเอง

2.2 ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 1 โครงการสำรวจอวกาศสำหรับสมาชิก คนๆละ 1 แผ่น ให้เวลา 10 นาที ในการทำใบงานให้เสร็จ ให้ใส่ตามความคิดเห็นของแต่ละคน โดยเรียงลำดับความสำคัญลงในช่องที่กำหนดให้ เมื่อเสร็จแล้วให้เก็บใบงานไว้ที่ตนเอง

2.3 ผู้วิจัยแจกใบงานที่ 2 โครงการสำรวจอวกาศเป็นกลุ่มๆละ 1 แผ่น ผู้วิจัยอธิบายการทำใบงานที่ 2 เพิ่มเติม ดังนี้

2.3.1 ให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มร่วมกันปรึกษาหารือว่าควรใส่สิ่งใดจากสิ่งที่สำคัญมากที่สุดไปหาสิ่งสำคัญที่น้อยที่สุด

2.3.2 ห้ามแต่ละคนเปลี่ยนคำตอบของตนหลังจากมีการพิจารณาร่วมกันในกลุ่ม

2.3.3 ให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งในกลุ่มเป็นคนบันทึกความคิดเห็นของกลุ่ม ให้เวลา 10 นาที ในการทำใบงานที่ 2

2.4 เมื่อทุกกลุ่มทำเสร็จแล้วผู้วิจัยแจกกระดาษให้คะแนนสมาชิกคนละ 1 แผ่น พร้อมเฉลยคำตอบประกอบเหตุผลในการลำดับความสำคัญ จากสิ่งที่สำคัญมากที่สุดไปหาสิ่งสำคัญที่น้อยที่สุด

2.5 ให้นักเรียนแต่ละคนใส่คะแนนลงในกระดาษให้คะแนน เพื่อหาอัตราเปรียบเทียบคะแนนส่วนตัวกับคะแนนของกลุ่มดังนี้

0 – 20	ดีมาก
21 – 30	ดี
31 – 40	ปานกลาง
41 – 50	พอใช้
51 – 60	ควรปรับปรุงแก้ไข
มากกว่า 61	ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างมาก

2.6 ผู้วิจัยอธิบายและยกตัวอย่างผลของคะแนนจากการเปรียบเทียบ ถ้านักเรียนมีคะแนนส่วนตัว 53 คะแนน แสดงว่าการทำงานของนักเรียนเพียงคนเดียวควรปรับปรุงแก้ไข ถ้ามีคะแนนกลุ่ม 37 คะแนน แสดงว่าการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนอาจจะทำได้ดีกว่าการทำงานคนเดียวหรือตัดสินใจคนเดียว

3. ชั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้วิจัยสอบถามว่ามีสมาชิกกี่คนที่ทำงานคนเดียวและได้คะแนนดีกว่าการทำงานเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าเพราะเหตุใด

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงผลดีผลเสียของการทำงานคนเดียวและการทำงานเป็นกลุ่ม

3.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียน

4. ชั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

4.1 ผู้วิจัยสอบถามนักเรียน

4.1.1 ในชีวิตจริงมีใครบ้างที่ประสบปัญหาในการทำงานคนเดียวบ้าง ให้เล่าประสบการณ์และวิธีแก้ไข

4.1.2 ในการทำงานเป็นกลุ่ม มีปัญหาใดบ้าง ให้เล่าประสบการณ์และวิธีแก้ไข ให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่าได้ข้อคิดอะไรจากกิจกรรมนี้

4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

มนุษย์เราแต่ละคนมีพรสวรรค์และความสามารถแตกต่างกัน บางคนทำงานคนเดียวได้ดี แต่พอทำกับกลุ่มไม่สามารถที่จะทำได้ดีเพราะไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือบางคนอาจจะดีที่สุดในความคิดเห็นของตนเองมากเกินไป

เมื่อเปรียบเทียบผลของการตัดสินใจของแต่ละคนกับผลการตัดสินใจของกลุ่มแล้ว จะเห็นว่าผลของการตัดสินใจของกลุ่มถูกต้องกว่า การทำงานร่วมกันต้องยินยอมสละความคิดเห็นของตนเอง หัดเป็นนักฟัง เป็นนักประชาธิปไตยและมีใจนักกีฬา จึงจะสามารถช่วยพัฒนาทีมได้ แต่ถ้าคอยเออออหรือยกมืออย่างเดียวนั้นไม่มีประโยชน์ ความผิดพลาดของกลุ่มก็ย่อมเกิดมากขึ้น

คนเราจะพัฒนาตัวเองได้ย่อมต้องอาศัยกลุ่ม เพราะการทำงานในกลุ่มต้องหัดรับฟังผู้อื่น ยินยอมตามมติส่วนใหญ่ การยอมสละตัวเอง คือการพัฒนาตัวเอง การช่วยให้กลุ่มพัฒนาก็เท่ากับตัวเองได้พัฒนาไปด้วย การทำงานร่วมกันอย่ามุ่งหวังจะเอาชนะหรือแพ้กันในที่ประชุม แต่ต้องมุ่งกันที่เหตุผลที่จะทำให้ผู้อื่นเห็นพ้องกับเรา นอกนั้นอย่ามัวแต่มุ่งว่าของใครสำคัญที่สุด แต่อยู่ที่ว่าเราฟังกันไหม มนุษย์เราต้องฟังพวกร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังคำที่ว่า “หลายหัวดีกว่าหัวเดียว”

5. ชั้นประเมินผล

5.1 สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรมและการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

5.2 สังเกตจากการอภิปรายของนักเรียน การให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน

ใบงานที่ 1

โครงการสำรวจอวกาศ

ท่านเป็นนักบินอวกาศผู้หนึ่ง จากหมายกำหนดการท่านจะต้องไปพบกับยานแม่ ซึ่งจอดรออยู่บนพื้นผิวด้านสว่างของดวงจันทร์ แต่เนื่องจากเหตุขัดข้องทางเทคนิคบางประการ ท่านไม่สามารถไปลงยังจุดนัดพบได้ แต่ท่านก็สามารถนำยานลงสู่พื้นผิวดวงจันทร์ได้ ซึ่งอยู่ห่างจากจุดนัดพบ 200 ไมล์ ระหว่างที่ยานของท่านลงสู่ดวงจันทร์นั้นเครื่องมือต่างๆหลายอย่างได้รับความเสียหาย นักบินจะต้องเดินทางไปยังยานแม่เพื่อการมีชีวิตรอด แต่ยังมีสิ่งของบางอย่างไม่ได้รับความเสียหาย และพอที่จะช่วยให้เดินทางต่อไปได้อีก 200 ไมล์ เพื่อถึงจุดนัดพบได้

จากรายการข้างล่างต่อไปนี้ คือรายการสิ่งของต่างๆ ที่ไม่ได้รับความเสียหาย งานของท่านตอนนี้คือเรียบเรียงสิ่งของต่างๆ ที่ท่านคิดว่าจำเป็นและสำคัญที่สุดในการเดินทางไปยังจุดนัดพบ ให้ใส่หมายเลข 1 ในสิ่งที่ท่านคิดว่าจำเป็นและสำคัญมากที่สุด หมายเลข 2 เป็นลำดับความสำคัญรองลงมาจนถึงหมายเลข 15 ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นน้อยที่สุด (ให้เวลาทำใบงาน 10 นาที)

รายการ	ลำดับความสำคัญ
ไม้ขีดไฟ 2 กล่อง	
อาหารสกัดชนิดเม็ด	
เชือกไนลอนยาว 50 เมตร	
ร่มชูชีพ	
เครื่องทำความร้อนกระเป่าหิ้ว	
ปืนพก 45 ม.ม. 2 กระบอก	
นมผง 1 กล่อง	
ออกซิเจนหนัก 200 ปอนด์ 2 ถัง	
แผนที่กลุ่มดาวต่างๆ ของดวงจันทร์	
แพชูชีพ	
เข็มทิศ	
น้ำ 5 แกลลอน	
พลุสัญญาณ	
เครื่องมือการปฐมพยาบาลและเข็มฉีดยา	
เครื่องรับวิทยุเอฟเอ็มใช้พลังงานแสงแดด	

ใบงานที่ 2

โครงการสำรวจอวกาศ

คำอธิบาย ต่อไปนี้เป็นใบงานการตัดสินใจเป็นกลุ่ม กลุ่มของท่านจะต้องใช้วิธี “เห็นด้วยทั้งกลุ่ม” ในการตัดสินใจเรียงลำดับความสำคัญจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด จากรายการ 15 รายการ เพื่อให้เกิด “ความเห็นร่วมกัน” และต้องปฏิบัติตามข้อตกลงดังต่อไปนี้

1. สมาชิกจะต้องหลีกเลี่ยงการเถียงกันเพื่อจะเอาตามการตัดสินใจของท่าน แต่ให้ใช้เหตุผลเป็นพื้นฐานสำหรับการยอมรับกัน
2. หลีกเลี่ยงการเปลี่ยนใจของท่านเพียงเพื่อให้ตกลงกันเสร็จไป และเพื่อไม่ให้ขัดแย้งกันเท่านั้น จงสนับสนุนมติที่ท่านเห็นด้วย ถึงแม้ว่าจะเห็นด้วยเพียงเล็กน้อย
3. หลีกเลี่ยงวิธี “ลดความขัดแย้ง” เช่น เลือกเสียงข้างมากโดยเฉลี่ยหรือแลกเปลี่ยนมติดกัน
4. ให้นักเรียนเข้าใจว่าความคิดที่แตกต่างกันนั้นจะเป็นประโยชน์มากกว่าอุปสรรคปัญหา (ใช้เวลาทำใบงาน 10 นาที)

รายการ	ลำดับความสำคัญ
ไม้ขีดไฟ 2 กล่อง	
อาหารสกัดชนิดเม็ด	
เชือกไนลอนยาว 50 เมตร	
ร่มชูชีพ	
เครื่องทำความร้อนกระเป่าหิ้ว	
ปืนพก .45 ม.ม. 2 กระบอก	
นมผง 1 กล่อง	
ออกซิเจนหนัก 200ปอนด์ 2 ถัง	
แผนที่กลุ่มดาวต่างๆ ของดวงจันทร์	
แพชูชีพ	
เข็มทิศ	
น้ำ 5 แกลลอน	
พลุสัญญาณ	
เครื่องมือการปฐมพยาบาลและเข็มฉีดยา	
เครื่องรับวิทยุเอฟเอ็มใช้พลังงานแสงแดด	

ค่าเฉลี่ยประกอบเหตุผล

รายการ	ลำดับ ความสำคัญ	เหตุผล
ไม้ขีดไฟ 2 กล่อง	15	ไม่มีก๊าชออกซิเจน
อาหารสกัดชนิดเม็ด	4	ทำให้ดำรงชีวิตอยู่ได้บ้าง คนเราย่อมมีชีวิตอยู่ได้ชั่วระยะหนึ่งโดยไม่กินอาหาร
เชือกไนลอนยาว 50 เมตร	6	ช่วยในการปีนป่ายและใช้ผูกแผลเมื่อเกิดบาดเจ็บ
ร่มชูชีพ	8	ใช้ห่อของ
เครื่องทำความร้อนกระเป๋าคั่ว	13	ไม่จำเป็นเพราะอยู่ด้านสว่างของดวงจันทร์ มีความร้อนเพียงพออยู่แล้ว
ปืนพก .45 ม.ม. 2 กระบอก	11	จะทำให้เกิดแรงผลักดันหลังทันที อาจใช้ได้บ้างสำหรับยิงกระจายเสียงบอกข่าว
นมผง 1 กล่อง	12	เมื่อผสมน้ำใช้เป็นเครื่องมือหรืออาหารได้
ออกซิเจนหนัก 200 ปอนด์ 2 ถัง	1	บนดวงจันทร์ไม่มีออกซิเจน
แผนที่กลุ่มดาวต่างๆ ของดวงจันทร์	3	ใช้เป็นเครื่องมือการหาทาง
แพชูชีพ	9	เป็นที่กำบังและใช้ชนของ
เข็มทิศ	14	สนามแม่เหล็กของดวงจันทร์ต่างกับโลก
น้ำ 5 แกลลอน	2	คนขาดน้ำนานๆ ไม่ได้
พลุสัญญาณ	10	บนดวงจันทร์ไม่มีออกซิเจน
เครื่องมือการปฐมพยาบาลและเข็มฉีดยา	7	อาจจำเป็นต้องใช้เครื่องมือปฐมพยาบาล แต่เข็มฉีดยาไม่ได้ใช้
เครื่องรับวิทยุเอฟเอ็มใช้พลังงานแสงแดด	5	ใช้ในการติดต่อ

กระต่ายการให้คะแนน

ตัวอย่าง ต่อไปนี้สมมติเป็นคำตอบของนาย ก

รายการ	คำตอบ	ส่วนตัว	กลุ่ม	ผลต่างส่วนตัว	ผลต่างกลุ่ม
ไม้ขีดไฟ 2 กล่อง	15	11	14	$15 - 11 = 4$	$15 - 14 = 1$
อาหารสกัดชนิดเม็ด	4	5	4	$4 - 5 = 1$	$4 - 4 = 0$
รวม				5	1

คำชี้แจง ให้นักเรียนลงลำดับใบงานที่ 1 ในช่อง “ส่วนตัว” และลงลำดับใบงานที่ 2 ในช่อง “กลุ่ม” จากนั้นให้ใส่ผลต่างส่วนตัวและผลต่างของกลุ่ม เพื่อหาอัตราเปรียบเทียบระดับคะแนน

รายการ	คำตอบ	ส่วนตัว	กลุ่ม	ผลต่างส่วนตัว	ผลต่างกลุ่ม
ไม้ขีดไฟ 2 กล่อง	15				
อาหารสกัดชนิดเม็ด	4				
เชือกไนลอนยาว 50 เมตร	6				
ร่มชูชีพ	8				
เครื่องทำความร้อนกระเป่าหิ้ว	13				
ปืนพก .45 ม.ม. 2 กระบอก	11				
นมผง 1 กล่อง	12				
ออกซิเจนหนัก 200 ปอนด์ 2 ถัง	1				
แผนที่กลุ่มดาวต่างๆ ของดวงจันทร์	3				
แพชูชีพ	9				
เข็มทิศ	14				
น้ำ 5 แกลลอน	2				
พลุสัญญาณ	10				
เครื่องมือการปฐมพยาบาลและเข็มฉีดยา	7				
เครื่องรับวิทยุเอฟเอ็มใช้พลังงานแสงแดด	5				
รวม					

ครั้งที่ 10

ชื่อเรื่อง ด้านการตัดสินใจร่วมกัน

ชื่อกิจกรรม อภิปรายกลุ่มเรื่อง “เพื่อนเก่าในโลกใบใหม่”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกให้นักเรียนมีทักษะการตัดสินใจและการแก้ปัญหา
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนยอมรับและเคารพการตัดสินใจของผู้อื่น

เทคนิค อภิปรายกลุ่ม

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

1. กระดาษเขียนรายชื่อเพื่อนเก่าในโลกใบใหม่ จำนวน 12 แผ่น
2. กระดาษ A4
3. ปากกา

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ

1.1 ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมของนักเรียนโดยการเล่น เกม “โฆษณา” เพื่อฝึกความกล้า การตัดสินใจและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนหนึ่งเป็นนางกลมพร้อมปรอมมือร้องเพลง โดยผู้ที่ถูกชี้จะต้องเป็นคนคอยตอบ ผู้วิจัยอาจถามเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ต่างๆที่โฆษณา เช่น สบู่ ยาสีฟัน รถยนต์ นาฬิกา น้ำอัดลม เป็นต้น เช่นผู้วิจัย บอกว่า สบู่ ผู้ถูกถามตอบว่า นกแก้ว หรือถามว่า น้ำอัดลม ให้ตอบว่า เป๊ปซี่

1.3 ผู้วิจัยทบทวนความรู้เดิมและเตรียมความพร้อมโดยการสนทนาซักถามกับนักเรียนเรื่อง การตัดสินใจมีความสำคัญอย่างไร แต่ละวันนักเรียนมีการตัดสินใจในเรื่องใดบ้าง

1.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนพูดถึงเรื่อง การตัดสินใจที่นักเรียนคิดว่าเป็นการตัดสินใจที่มีความสำคัญในชีวิตของนักเรียนมากที่สุด พร้อมบอกผลที่เกิดขึ้นหลังจากการตัดสินใจไปแล้ว

2. ขั้นการมีส่วนร่วม

2.1 ผู้วิจัยผู้วิจัยแจกกระดาษ A 4 พร้อมปากกาและกระดาษรายชื่อเพื่อนเก่าในโลกใบใหม่ ถ้านักเรียนจะไปบุกเบิกโลกใบใหม่ ให้เลือกบุคคลร่วมเดินทางไปด้วย 3 คน จาก 10 คน ดังนี้

- 2.1.1 นักหนังสือพิมพ์
- 2.1.2 นักบวช อายุ 70 ปี
- 2.1.3 นักวิ่งผู้มีชื่อเสียง

- 2.1.4 ดาราภาพยนตร์
- 2.1.5 นักศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์
- 2.1.6 นายธนาคารมีชื่อเสียง
- 2.1.7 ภรรยานายธนาคารกำลังตั้งครรภ์
- 2.1.8 ผู้บริหารการศึกษาในวิทยาลัยครู
- 2.1.9 ศาสตราจารย์ทางเศรษฐศาสตร์
- 2.1.10 นายพลแห่งกองทัพบก

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนเลือกตัดสินใจคัดเลือกผู้ที่จะเข้าร่วมเดินทางบุกเบิกโลกใหม่ จำนวน 3 คน พร้อมทั้งบอกเหตุผลในการเลือกบุคคลทั้ง 3 ด้วย

2.3 ผู้วิจัยแบ่งสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่มๆละ 6 คนโดยให้สมาชิกเลือกกลุ่มเอง ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการประจำกลุ่ม

3. ขั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้วิจัยให้ประธานแต่ละกลุ่มดำเนินการอภิปรายกลุ่มและเลขานุการทำหน้าที่จดบันทึก

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละคนอภิปรายถึงการเลือกบุคคลทั้ง 3 ที่จะไปบุกเบิกโลกใหม่ว่าเลือกแต่ละคนไปเพื่ออะไร มีเหตุผลอย่างไร

3.3 ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มร่วมกันพิจารณาหาข้อยุติของกลุ่มในการเลือกบุคคล 3 คนที่จะไปบุกเบิกโลกใหม่ พร้อมอธิบายว่าเลือกไปเพื่ออะไร มีเหตุผลอย่างไร ให้สมาชิกแต่ละคนเปรียบเทียบความเห็นของตนเองกับความเห็นของกลุ่ม

3.4 ผู้วิจัยให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานเกี่ยวกับการตัดสินใจของกลุ่มและเหตุผลประจำกลุ่ม

4. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

4.1 ผู้วิจัยและนักเรียนสรุปแสดงความคิดเห็นที่ได้รับจากกิจกรรมอภิปรายกลุ่มเรื่อง “เพื่อนเก่าในโลกใบใหม่”

4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การตัดสินใจใดๆ ควรตั้งอยู่บนความมีเหตุผล พิจารณาถึงแนวทางเลือกหลายๆ แนว แล้วนำมาเปรียบเทียบหรือชั่งน้ำหนัก แล้วตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดและที่สำคัญที่สุด การตัดสินใจเลือกสิ่งใดๆ ไม่ควรเลือกด้วยความเพ้อฝันหรือด้วยอคติ แต่ควรจะต้องคำนึงถึงว่าสามารถนำไปปฏิบัติแก้ไขปัญหาได้จริงๆ

5. ชั้นประเมินผล

5.1 สังเกตจากความสนใจและความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มเรื่อง “เพื่อนเก่าในโลกใบใหม่”

5.2 สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นและการนำเสนอของนักเรียน

ครั้งที่ 11

ชื่อเรื่อง	การสนับสนุนกลุ่ม
ชื่อกิจกรรม	กรณีตัวอย่างเรื่อง “ฝูงห่านป่า”
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้นักเรียนสร้างความไว้วางใจต่อกัน 2. เพื่อนักเรียนรู้จักให้กำลังใจสมาชิกผู้ร่วมงาน 3. เพื่อนักเรียนรู้จักให้คำติชมและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่สมาชิกด้วยความจริงใจ
เทคนิค	กรณีตัวอย่าง
เวลา	50 นาที
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “ฝูงห่านป่า” 2. ใบงานเรื่อง “ฝูงห่านป่า” 3. โต้ะ แก้ว กระจกใส ตุ๊กตารูปสัตว์ ขวดแก้ว
วิธีดำเนินการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นนำ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมโดยให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม”เส้นทางชีวิต” 1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทุกคนเข้าแถวตอนเรียงหนึ่ง แล้วนำสิ่งกีดขวางมาวางให้เป็นอุปสรรค เพื่อให้นักเรียนเห็นเส้นทางวิบากที่ทุกคนในกลุ่มจะต้องเดินฝ่าไป 1.3 ผู้วิจัยบอกเงื่อนไขกติกาข้อตกลงในการทำกิจกรรม โดยแจกผ้าสำหรับปิดตาให้กับทุกคนยกเว้นคนสุดท้ายที่อยู่ท้ายแถว ให้นักเรียนทุกคนเอามือทั้ง 2 ข้าง จับไหล่คนข้างหน้าไว้ 1.4 ให้นักเรียนคนสุดท้ายบอกเส้นทางกับเพื่อนๆ โดยการใช้มือตบไหล่ซ้ายถ้าต้องการให้เลี้ยวซ้ายตบตบไปเรื่อยๆ จนถึงคนหน้าสุด ถ้าต้องการให้ไปทางขวาก็ใช้มือตบที่ไหล่ขวา แต่ถ้าต้องการให้เดินตรงไปให้ตบที่กลางหลัง โดยมีข้อตกลงว่าห้ามใช้เสียงพูด และห้ามแถวขาดจากกัน ทุกคนจะต้องเดินฝ่าอุปสรรคไปให้ถึงจุดที่กำหนดไว้ 1.5 ผู้วิจัยซักถามนักเรียนจากกิจกรรมที่ทำ นักเรียนรู้สึกอย่างไรเมื่อต้องเดินฝ่าอุปสรรคที่มีอันตรายโดยมีผ้าปิดตาไว้ 1.6 ผู้วิจัยถามนักเรียนว่ามีความไว้วางใจและเชื่อใจเพื่อนผู้บอหนทางหรือไม่ เพราะเหตุใด

2. ขั้นการมีส่วนร่วม

2.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มๆละ 6 คน โดยการให้นักเรียนจับคู่เป่ายางจวบเพื่อแบ่งกลุ่ม

2.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “ฝูงห่านป่า” ให้นักเรียนศึกษาร่วมกัน

3. ขั้นวิเคราะห์

3.1 ผู้วิจัยแจกใบงานคำถามเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างเรื่อง “ฝูงห่านป่า” และให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและตอบคำถามลงในใบงานตามหัวข้อต่อไปนี้

3.1.1 จากการศึกษากรณีตัวอย่างเรื่อง “ฝูงห่านป่า” นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง

3.1.2 นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใด เมื่อมีห่านที่ป่วยหรือบาดเจ็บ จึงมีห่านจำนวนหนึ่งบินเคียงคู่ไปกับห่านที่อ่อนแอ นั้น

3.1.3 ในการทำงานร่วมกัน นักเรียนคิดว่าความไว้วางใจสมาชิกในกลุ่ม มีความสำคัญหรือไม่ เพราะเหตุใด

3.1.4 ให้นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความไว้วางใจในสมาชิกในกลุ่ม

3.1.5 ให้นักเรียนยกตัวอย่างคำพูดที่แสดงถึงการให้กำลังใจ การแสดงความชื่นชมยินดีหรือการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กันและกันด้วยความจริงใจ

3.2 ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

4. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ในการทำงานงานร่วมกันเป็นกลุ่ม จะต้องมีการสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน จึงทำให้สามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆไปได้ สามารถทำงานให้เสร็จได้รวดเร็วและง่ายขึ้น ซึ่งเป็นผลประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกัน

เมื่อนักเรียนทำงานร่วมกัน ไปในทิศทางเดียวกัน จะทำให้ฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆได้ง่ายขึ้น งานทุกอย่างที่ทำจะง่ายและไปถึงเป้าหมายได้เร็วขึ้น ทุกคนในกลุ่มมีแนวโน้มที่จะยอมรับและให้ความช่วยเหลือกันมากขึ้น สิ่งสำคัญคือ การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ผลัดเปลี่ยนกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ผสมผสานความรู้ ความสามารถ พรสวรรค์ บั๊จจัยและทรัพยากรต่างๆของกลุ่มเข้าด้วยกัน การให้กำลังใจกันจะส่งผลให้งานที่ทำมีความก้าวหน้าสูง ทุกคำพูดแห่งกำลังใจจะกระตุ้นและช่วยให้กลุ่มเข้มแข็งขึ้น ยืนหยัดเคียงข้างกันและกันเสมอ ไม่ว่าจะเกิดอุปสรรคอะไรขึ้นก็

ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเวลาที่ยากลำบากหรือช่วงเวลาที่มีความท้าทายที่ยิ่งใหญ่

5. ชั้นประเมินผล

5.1 สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรมศึกษาระณีตัวอย่างเรื่อง “ฝูงห่านป่า”และการตอบคำถามของนักเรียน

5.2 สังเกตจากการอภิปราย การแสดงความคิดเห็น การสรุปและการให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน

กรณีตัวอย่างเรื่อง “ฝูงห่านป่า”

ครั้งที่ 11

เมื่อถึงฤดูหนาวฝูงห่านป่าจะพากันบินอพยพข้ามทวีป เพื่อไปหาเขตที่อบอุ่น ฝูงห่านจะบินเป็นรูปตัว V เพราะการบินเป็นรูปตัว V จะเพิ่มประสิทธิภาพให้กับห่านทั้งฝูงได้ 71% เมื่อเปรียบเทียบกับห่านที่บินโดยลำพัง เมื่อมีห่านตัวใดตัวหนึ่งหลุดออกจากฝูงและบินโดยลำพัง ห่านตัวนั้นจะรู้สึกถึงแรงต้านของอากาศซึ่งจะทำให้บินยากขึ้น หากเมื่อห่านตัวนั้นเร่งความเร็วและบินให้ทันฝูง ห่านนั้นจะได้รับแรงพยุงจากฝูงซึ่งบินอยู่ด้านหน้า เมื่อผู้นำของฝูงห่านเริ่มอ่อนล้าภายหลังจากการบินมานาน มันจะบินไปอยู่เป็นตัวสุดท้ายของตัว V ในขณะที่จะมีห่านอีกตัวหนึ่ง รับหน้าที่เป็นผู้นำฝูง

ในขณะที่บินเป็นรูปตัว V นั้น พวกห่านจะส่งเสียงร้อง เพื่อให้กำลังใจห่านที่อยู่ข้างหน้า และช่วยกันรักษาระดับความเร็วให้คงที่ เมื่อมีห่านที่ป่วย บาดเจ็บหรือเหนื่อยล้ามันจะหลุดออกจากฝูง ห่านจำนวนหนึ่งจะละจากฝูง และบินเคียงคู่ไปกับห่านที่อ่อนแอ นั้น พวกมันจะช่วยเหลือกันไปตลอดทางจนกระทั่งห่านที่ป่วยนั้นตายจากไป หรือไม่ก็จนกว่าห่านที่ป่วยจะแข็งแรงและบินได้อีกครั้ง จากนั้นพวกมันก็จะบินเข้าฝูงเป็นรูปตัว V อีกครั้ง

หากเรารักกันและสนับสนุนซึ่งกันและกันด้วยหัวใจของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เราสามารถใช้ความแตกต่างของแต่ละคนสร้างผลงานที่ทำทนายร่วมกัน หากเราตระหนักถึงการเป็นผู้ให้ชีวิตของเราจะง่ายขึ้นและมีความหมายมากขึ้น

ใบงานกิจกรรม “ฝูงห่านป่า”

คำสั่ง ให้นักเรียนในกลุ่มปฏิบัติดังนี้

- 1.เลือกหัวหน้ากลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้นำการอภิปรายกลุ่ม
- 2.เลือกเลขานุการกลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่จดบันทึก
- 3.จากการอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง “ฝูงห่านป่า” ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น ดังหัวข้อต่อไปนี้

3.1 จากการศึกษาคณะกรณีตัวอย่างเรื่อง “ฝูงห่านป่า” นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3.2 นักเรียนคิดว่าเพราะเหตุใด เมื่อมีห่านที่ป่วยหรือบาดเจ็บ จะมีห่านจำนวนหนึ่งบินเคียงคู่ไปกับห่านที่อ่อนแอ

.....

.....

.....

3.3 ในการทำงานร่วมกัน นักเรียนคิดว่าความไว้วางใจสมาชิกในกลุ่ม มีความสำคัญหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3.4 ให้นักเรียนยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความไว้วางใจในสมาชิกในกลุ่ม

.....

.....

.....

3.5 ให้นักเรียนยกตัวอย่างคำพูดที่แสดงถึงการให้กำลังใจ การชื่นชมยินดีหรือการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กันและกันด้วยความจริงใจ

.....

.....

ครั้งที่ 12

ชื่อเรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม สัญญา สัมพันธ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีม
2. เพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีม
3. เพื่อให้นักเรียนประเมินการพัฒนาและนำประสบการณ์ที่ได้รับจากกิจกรรมกลุ่มไปพัฒนาการทำงานเป็นทีม

เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม

เวลา 50 นาที

อุปกรณ์

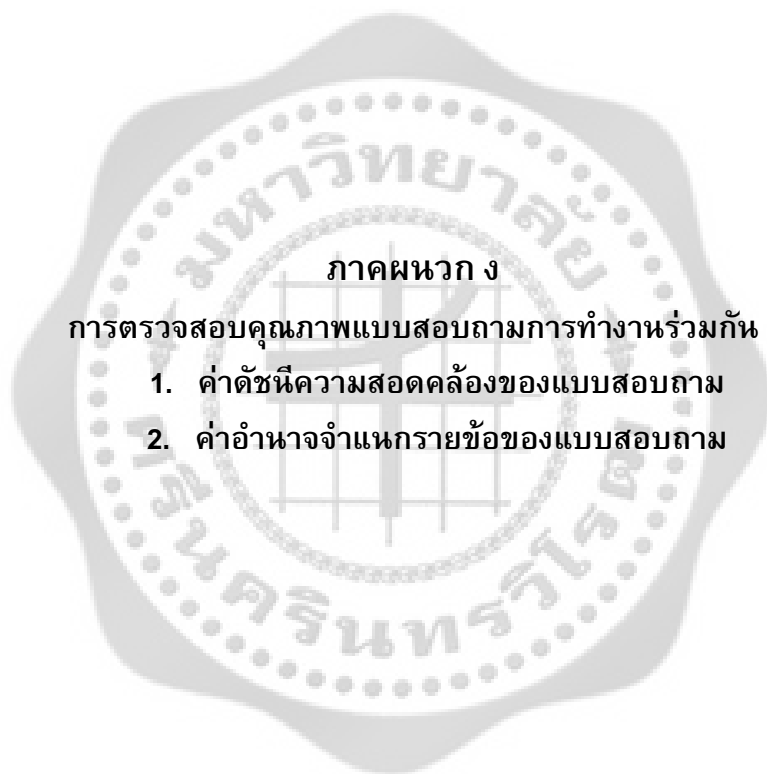
- 1.กระดาษ A4
- 2.ปากกา
- 3.โน้ตบุ๊ก (ใช้เพื่อเปิดเพลง)

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม ร่วมกันอภิปรายและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีม รวมทั้งข้อคิดหรือประโยชน์ที่ได้รับ
2. ผู้วิจัยกล่าวขอขบใจนักเรียนและกล่าวปิดการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีม
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนยืนจับมือไขว่กันเป็นวงกลมและร่วมร้องเพลงคลอไปกับเสียงดนตรี พร้อมโยกตัวขวา – ซ้ายพร้อมๆกัน
4. ผู้วิจัยเดินนำสัมผัสมือนักเรียนไปที่ละคน และสมาชิกที่ยืนติดกับผู้วิจัยทางขวามือและคนต่อๆไปเดินตามผู้วิจัยเพื่อสัมผัสกับนักเรียนคนอื่นๆไปเรื่อยๆจนครบทุกคน

ประเมินผล

1. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม ความร่วมมือและความกระตือรือร้น
2. สังเกตจากการอภิปรายของนักเรียนและการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับ

ภาคผนวก ง

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามการทำงานร่วมกัน

- 1. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม**
- 2. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม**

ตาราง 5 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

การทำงานร่วมกัน	ข้อ	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน	1	1	1	1	1.00
	2	1	1	1	1.00
	3	1	1	1	1.00
	4	1	1	1	1.00
	5	1	1	1	1.00
	6	1	1	1	1.00
	7	1	1	1	1.00
	8	1	1	1	1.00
	9	1	1	1	1.00
	10	1	1	1	1.00
	11	1	1	1	1.00
	12	1	1	0	0.66
ด้านการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงาน	13	1	1	1	1.00
	14	1	1	1	1.00
	15	1	1	1	1.00
	16	1	1	1	1.00
	17	1	1	1	1.00
	18	1	1	1	1.00
	19	1	1	1	1.00
	20	1	1	1	1.00
	21	1	1	1	1.00
	22	1	1	1	1.00
	23	1	1	1	1.00

ตาราง 5 (ต่อ)

การทำงานร่วมกัน	ข้อ	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ด้านการมีส่วนร่วมในการ	24	1	1	1	1.00
ดำเนินงาน	25	1	1	1	1.00
ด้านการติดต่อสื่อสาร	26	1	1	1	1.00
	27	1	1	1	1.00
	28	1	1	1	1.00
	29	1	1	1	1.00
	30	1	1	1	1.00
	31	1	1	1	1.00
	32	1	1	1	1.00
	33	1	1	1	1.00
	34	1	1	1	1.00
ด้านการประสานงานร่วมกัน	35	1	1	1	1.00
	36	1	1	1	1.00
	37	1	1	1	1.00
	38	1	1	1	1.00
	39	1	1	1	1.00
	40	1	1	1	1.00
	41	1	1	1	1.00
	42	1	1	0	0.66
	43	1	1	1	1.00
ด้านการตัดสินใจร่วมกัน	44	1	1	1	1.00
	45	1	1	1	1.00
	46	1	1	1	1.00

ตาราง 5 (ต่อ)

การทำงานร่วมกัน	ข้อ	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ด้านการตัดสินใจร่วมกัน	47	1	1	1	1.00
	48	1	1	1	1.00
	49	1	1	1	1.00
	50	1	1	1	1.00
	51	1	1	1	1.00
	52	1	1	1	1.00
	53	1	1	1	1.00
	54	1	1	0	0.66
	55	1	1	1	1.00
ด้านการสนับสนุนกลุ่ม	56	1	1	1	1.00
	57	1	1	1	1.00
	58	1	1	1	1.00
	59	1	1	1	1.00
	60	1	1	1	1.00
	61	1	1	1	1.00
	62	1	1	1	1.00
	63	1	1	1	1.00

ตาราง 6 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม

การทำงานร่วมกัน	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน	1	.0791	ตัดออก
	2	.2262	คัดเลือกไว้
	3	.4059	คัดเลือกไว้
	4	.4025	คัดเลือกไว้
	5	.3394	คัดเลือกไว้
	6	.5240	คัดเลือกไว้
	7	.4644	คัดเลือกไว้
	8	.4879	คัดเลือกไว้
	9	.3153	คัดเลือกไว้
	10	.3612	คัดเลือกไว้
	11	.2405	คัดเลือกไว้
	12	.5176	คัดเลือกไว้
	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	13	.4848
14		.5545	คัดเลือกไว้
15		.3385	คัดเลือกไว้
16		.3011	คัดเลือกไว้
17		.6212	คัดเลือกไว้
18		.4786	คัดเลือกไว้
19		.6487	คัดเลือกไว้
20		.4016	คัดเลือกไว้
21		.2809	คัดเลือกไว้
22		.4144	คัดเลือกไว้
23		.4048	คัดเลือกไว้
24		.2316	คัดเลือกไว้
25		.5900	คัดเลือกไว้

ตาราง 6 (ต่อ)

การทำงานร่วมกัน	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
ด้านการติดต่อสื่อสาร	26	.1047	ตัดออก
	27	.2180	คัดเลือกไว้
	28	.3885	คัดเลือกไว้
	29	.5616	คัดเลือกไว้
	30	.4152	คัดเลือกไว้
	31	.4491	คัดเลือกไว้
	32	.5154	คัดเลือกไว้
	33	.2101	คัดเลือกไว้
	34	.4246	คัดเลือกไว้
	ด้านการประสานงานร่วมกัน	35	.4352
36		.2274	คัดเลือกไว้
37		.4079	คัดเลือกไว้
38		-.5618	ตัดออก
39		.4007	คัดเลือกไว้
40		.5281	คัดเลือกไว้
41		.1555	ตัดออก
42		.3612	คัดเลือกไว้
43		.3994	คัดเลือกไว้
ด้านการตัดสินใจร่วมกัน		44	.4141
	45	.4923	คัดเลือกไว้
	46	.2550	คัดเลือกไว้
	47	.4575	คัดเลือกไว้
	48	.4999	คัดเลือกไว้
	49	.2915	คัดเลือกไว้
	50	.5336	คัดเลือกไว้
	51	.3279	คัดเลือกไว้
	52	.0944	ตัดออก

ตาราง 6 (ต่อ)

การทำงานร่วมกัน	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
ด้านการตัดสินใจร่วมกัน	53	.4215	คัดเลือกไว้
	54	.3263	คัดเลือกไว้
ด้านการสนับสนุนกลุ่ม	55	.1878	ตัดออก
	56	.4555	คัดเลือกไว้
	57	.4463	คัดเลือกไว้
	58	.2889	คัดเลือกไว้
	59	.3525	คัดเลือกไว้
	60	.6575	คัดเลือกไว้
	61	.5187	คัดเลือกไว้
62	.4146	คัดเลือกไว้	
63	.4070	คัดเลือกไว้	

ภาคผนวก จ
ตารางค่าเฉลี่ยรายข้อและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยรายข้อและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (n=12)

ด้านการมีเป้าหมายร่วมกัน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. นักเรียนมีความชัดเจนในเป้าหมายของการทำงานก่อนลงมือปฏิบัติงาน	2.92	0.67	ปานกลาง
2. นักเรียนขาดความรับผิดชอบไม่ทำงานตามที่ตกลงกันได้	2.00	0.74	น้อย
3. นักเรียนมีความเต็มใจให้ความร่วมมือในการทำงานตามแผนงานที่วางไว้	3.33	0.78	ปานกลาง
4. เมื่อมีการทำงานร่วมกัน นักเรียนไม่เคยมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายหรือร่วมวางแผนงานพร้อมกับเพื่อนในกลุ่ม	2.50	0.80	น้อย
5. นักเรียนให้ความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกับเพื่อนสมาชิกอย่างเต็มความสามารถ	2.83	1.03	ปานกลาง
6. นักเรียนรับผิดชอบทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจนบรรลุผลสำเร็จ	2.75	0.62	ปานกลาง
7. เมื่อต้องทำงานร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มไม่มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน	1.42	0.67	น้อยที่สุด
8. นักเรียนและสมาชิกร่วมกันกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจนในการทำงาน	2.75	0.87	ปานกลาง
9. นักเรียนละเอียดที่จะเอาใจใส่ให้ความร่วมมือต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	2.17	0.72	น้อย
10. มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานอย่างชัดเจนทำให้นักเรียนสามารถทำงานตามเป้าหมายได้	3.00	0.60	ปานกลาง
11. สมาชิกกลุ่มต่างคนต่างทำ เมื่อมีการทำงานกลุ่มร่วมกัน	1.92	0.80	น้อย
รวม	2.51	0.26	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
12.นักเรียนมีการปรึกษาเรื่องการทำงาน ร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่มเสมอ	2.67	0.49	ปานกลาง
13.หากมีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการทำงานนักเรียนและสมาชิกในกลุ่ม ร่วมกันปรึกษาหาทางแก้ไขด้วยกัน	2.92	1.00	ปานกลาง
14.นักเรียนขาดความกระตือรือล้นที่จะ แสวงหาข้อมูลใหม่ๆจากแหล่งๆต่าง มาให้กับสมาชิกในกลุ่ม	2.08	0.29	น้อย
15.ขณะทำงานร่วมกัน เมื่อมีสมาชิกเสนอ ความคิดเห็นที่แตกต่าง นักเรียนพร้อมที่ จะรับฟังด้วยความยินดี	3.42	1.00	ปานกลาง
16.ในการทำงานร่วมกันนักเรียนไม่เคย เข้าร่วมในการปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม	1.92	0.29	น้อย
17.นักเรียนมักจะยึดความคิดเห็นของ ตนเองในการทำงานร่วมกัน	1.67	0.78	น้อย
18.นักเรียนจะไม่ปฏิบัติตาม หากข้อเสนอ แนะของเพื่อนไม่ตรงกับความคิดเห็น ของตน	1.83	0.72	น้อย
19.นักเรียนมีส่วนให้ความช่วยเหลือ ในการทำงานกลุ่มให้บรรลุผลสำเร็จ	3.00	0.74	ปานกลาง
20.นักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขณะทำงานร่วมกับเพื่อน	1.92	0.67	น้อย
21.นักเรียนและสมาชิกในกลุ่มพยายาม ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ มา เพื่อพัฒนางานของกลุ่มให้ดีขึ้น	3.08	0.79	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
22. นักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยในการทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม	2.92	0.52	ปานกลาง
23. นักเรียนให้ความช่วยเหลือเมื่อเพื่อนทำงานตามที่ได้รับมอบหมายไม่ทัน	3.17	0.94	ปานกลาง
24. นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงาน	2.00	0.74	น้อย
รวม	2.51	0.28	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการติดต่อสื่อสาร	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
25.นักเรียนรู้จักใช้ภาษาท่าทางในการสื่อสารได้	2.58	0.90	ปานกลาง
26.นักเรียนสามารถพูดให้ข้อมูลข่าวสารกลางที่ต้องการจะสื่อได้ถูกต้อง ตรงประเด็น ทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ	3.00	0.74	ปาน
27.นักเรียนใช้คำพูดที่เข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจนในการสื่อสาร	2.67	0.78	ปานกลาง
28.ขณะฟังสมาชิกในกลุ่มพูดนักเรียนจะสบตาผู้พูดเสมอ	2.92	0.67	ปานกลาง
29.นักเรียนขาดความสนใจกระตือรือร้นที่จะรับฟังเมื่อมีสมาชิกในกลุ่มพูด	1.83	0.72	น้อย
30.นักเรียนมีสีหน้าท่าทางยิ้มแย้มแจ่มใสกลางขณะพูดกับผู้อื่น	3.08	0.51	ปาน
31.นักเรียนไม่สามารถอธิบายสิ่งที่ต้องการจะสื่อสารให้ผู้อื่นได้เข้าใจอย่างถูกต้อง	2.00	0.60	ปานกลาง
32.ขณะทำงานร่วมกัน นักเรียนพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	3.17	0.84	ปานกลาง
รวม	2.66	0.38	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการประสานงานร่วมกัน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
33.นักเรียนเป็นผู้ประสานให้สมาชิกทำงานให้เสร็จอย่างมีประสิทธิภาพ	2.83	0.72	ปานกลาง
34.เมื่อต้องทำงานร่วมกัน นักเรียนไม่เคยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานเลย	2.08	0.67	น้อย
35.นักเรียนสามารถประสานงานกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย	2.09	0.67	น้อย
36.เมื่องานของกลุ่มประสบปัญหา นักเรียนจะเป็นผู้ประสานการนัดประชุมปรึกษากับเพื่อนๆให้ช่วยกันแก้ไขปัญหานั้นๆ	2.75	0.75	ปานกลาง
37.เมื่อเกิดความไม่เข้าใจกันระหว่างผู้ร่วมงาน นักเรียนสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจกันได้	3.00	0.60	ปานกลาง
38.นักเรียนสามารถช่วยประสานแนวคิดในการทำงานที่แตกต่างของสมาชิก เพื่อมิให้เกิดความขัดแย้ง	2.75	0.62	ปานกลาง
39.นักเรียนและสมาชิกในกลุ่มมีการนัดหมายติดตามผลการดำเนินงานในระหว่างปฏิบัติงาน	2.83	0.84	ปานกลาง
รวม	2.74	0.38	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการตัดสินใจร่วมกัน	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
40.นักเรียนยอมรับผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้นเมื่อส่วนใหญ่ในกลุ่มเห็นด้วยกับตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ	2.75	0.97	ปานกลาง
41.นักเรียนและสมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาในการทำงาน	2.58	0.90	ปานกลาง
42.นักเรียนมักจะตัดสินใจด้วยตนเองโดยไม่รอการตัดสินใจจากสมาชิก	1.92	0.67	น้อย
43.นักเรียนและสมาชิกเห็นความสำคัญของการตัดสินใจร่วมกันในการทำงาน	2.67	0.78	ปานกลาง
44.นักเรียนเคารพความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม	2.75	0.62	ปานกลาง
45.นักเรียนไม่ยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันของสมาชิกผู้ร่วมทีม	1.67	0.49	น้อย
46.นักเรียนยอมรับการตัดสินใจของเพื่อนสมาชิกได้	2.42	0.67	น้อย
47.เมื่อมีข้อผิดพลาดในการทำงาน นักเรียนพยายามปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดีกว่าเดิม	2.75	0.97	ปานกลาง
48.นักเรียนให้ความช่วยเหลือเมื่อมีสมาชิกตัดสินใจผิดพลาดในการทำงาน	2.58	0.52	ปานกลาง
49.นักเรียนกล้าที่จะตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเองเมื่อสมาชิกในทีมประสบปัญหาในการทำงาน	2.75	0.87	ปานกลาง
รวม	2.48	0.30	น้อย

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการสนับสนุนกลุ่ม	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
50.นักเรียนให้กำลังใจสมาชิกผู้ร่วมงานเสมอ	3.42	0.90	ปานกลาง
51.นักเรียนไม่เคยได้รับคำแนะนำจากสมาชิกในกลุ่มเลย	1.92	0.29	น้อย
52.นักเรียนและสมาชิกให้คำติชมในการทำงานร่วมกันด้วยความจริงใจ	2.83	0.39	ปานกลาง
53.นักเรียนและสมาชิกในกลุ่มขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน	1.92	0.79	น้อย
54.นักเรียนยกย่องชมเชยสมาชิกในกลุ่มเมื่อสมาชิกในกลุ่มทำงานได้สำเร็จ	2.92	0.79	ปานกลาง
55.นักเรียนรู้สึกว่าเป็นเพื่อนในกลุ่มให้กำลังใจซึ่งกันและกัน	2.75	0.62	ปานกลาง
56.นักเรียนรู้สึกพอใจที่สมาชิกในกลุ่มไม่ทอดทิ้งกันต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.08	0.67	ปานกลาง
57.นักเรียนไม่กล้าที่จะพูดเรื่องที่สำคัญของตนเองกับสมาชิกผู้ร่วมงาน เพราะไม่ไว้วางใจเพื่อนในกลุ่ม	1.83	0.72	น้อย
รวม	2.59	0.30	ปานกลาง

ตาราง 8 คะแนนการทำงานร่วมกันก่อนและหลัง โดยรวมทั้ง 6 ด้าน

นักเรียน คนที่	คะแนนก่อน	คะแนนหลัง	$d = X_{\text{หลัง}} - X_{\text{ก่อน}}$	d^2
1	136	224	88	7744
2	125	238	113	12769
3	143	251	108	11664
4	153	199	46	2116
5	129	234	105	11025
6	135	204	69	4761
7	138	248	110	12100
8	154	209	55	3025
9	163	232	69	4761
10	170	269	99	9801
11	149	214	65	4225
12	158	259	101	10201
รวม	1753	2781	$\sum D$ 1028	$\sum D^2$ 1056784

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววิชชุดา วิจิตรวงศ์
วันเดือนปีเกิด	13 พฤษภาคม พ.ศ.2513
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	79 ซอยปรีดีพนมยงค์ 26 ถนนสุขุมวิท 71 แขวงคลองตัน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10110
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ 79 ซอยปรีดีพนมยงค์ 26 ถนนสุขุมวิท 71 แขวงคลองตัน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2541	อนุปริญญาศิลปศาสตร์ (การพัฒนาชุมชน) จาก คณะศิลปศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม
พ.ศ. 2545	ศิลปศาสตรบัณฑิต (การจัดการทั่วไป) จาก คณะศิลปศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
พ.ศ. 2547	ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2555	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) จาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ